

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmiński, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 571 P

Poznań, środa dnia 13 grudnia 1933

Rok XXVIII

Poznań, 12 grudnia.

Co będzie z Ligą Narodów?

Uchwała Wielkiej Rady Faszystowskiej w sprawie reorganizacji Ligi Narodów stanie się niezawodnie osią, do której obracać się będą najbliższe posunięcia dyplomatyczne. Rząd włoski ze swego punktu widzenia bardzo zżęcznie wyzyskał obecne osłabienie Ligi Narodów dla dalszego forsowania swoich planów. Rzym grozi, że jeżeli Liga Narodów nie ulegnie projektowanej przez niego zasadniczej reformie, wówczas nie wróca do niej ani Japonia, ani Niemcy, nie zgłoszą się do niej nigdy Stany Zjednoczone i Rosja, a Włochy same wtedy ją opuszczą, co w obecnych warunkach byłoby końcem Ligi.

Przed Ligą Narodów postawił Mussolini taką zatem alternatywę: albo przyjąć jego propozycję, albo przejść w stan ostatecznej likwidacji. Niechęć rządu faszystowskiego do Ligi Narodów nie tłumaczy się wyłącznie różnicami doktrynalnymi, jakie istnieją między „masońską” atmosferą Genewy, a „nacionalizmem” Rzymu. Liga Narodów była zawsze wyrazem współpracy angielsko - francuskiej. Tylko te dwa mocarstwa posiadały tam faktyczne wpływy. Wśród pięćdziesięciu większych i mniejszych państw, należących do Ligi, część popierała zawsze Wielką Brytanię, część Francję. Zwłaszcza Francja, tradycyjna orędowniczka małych państw, posiadała w Genewie, jak to mówi się w Rzymie, liczną „klientelę”. Niemcy i Włochy były w Lidze Narodów odosobnione. Nikt za nimi nie stanął.

Rzym cierpiał na tem bardzo. I od dawna przemyślał, by konfigurację genewską, a więc francusko - angielską, zastąpić nowym systemem, w którymby Włochy miały taki sam głos, co Francja i Anglia. W ten sposób zrodził się pomysł paktu czterech i obecny projekt, by Ligą Narodów kierowały wyłącznie wielkie mocarstwa. Celem tych planów jest nic innego, jak tylko odcięcie Francji od „klientów”, odebranie jej siły moralnej i liczebnej, jaką uzyskiwała zawsze wśród plejady państw małych, zbierających się w Genewie, postawienie jej sam na sam z Włochami i Niemcami, pod protekcyjnym arbitrażem Anglii.

Celem ściągnięcia Litwinowa do Rzymu było pozyskanie do tych kombinacji Rosji, o której wiadano, że ma „burżuazyjną” Ligę najwyższą podgardę. Trudno zorientować się naraźnie, jak dalece sprytny p. Litwinow dał się wciągnąć w poglądy Mussoliniego. Z zachowania się sowieckiego komisarza i z jego oświadczeń widać, że był w Rzymie bardzo czujny, a nawet mocno najeżony. Powiedział co prawda, że konferencja rozbrojeniowa, jego zdaniem, jest „trupem”, przyczem dodał, że słowo „trup” ma jedno tylko znaczenie, ale jednocześnie zauważył, że reorganizacja Ligi nie zajmuje się.

O hitlerowską konstytucję Gdańska?

Celem pobytu prez. Rauschninga w Warszawie ma być podobno m. i. wysondowanie, czy rząd polski zgodzi się na zmianę konstytucji wolnego miasta

Warszawa (Tel. wł.) Z powodu pobytu prez. Rauschninga w Warszawie w kołach politycznych utrzymują, że o ile z jednej strony chodzi o uzgodnienie szeregu spornych kwestyj gospodarczych, o tyle z drugiej Rauschning poufnie sonduje opinie sfer decydujących, czy nie udałoby mu się uzyskać zgody na zmianę konstytucji gdańskiej w duchu hitlerowskim.

Zmiana taka zależy od zgody Ligi Narodów. Gdyby jednak Polska na nią przystała, z innej strony, jak przypuszcza, nie natrafiłby na trudności.

Berlin. (PAT.) Cała prasa ogłasza doniesienie o pobycie prezydenta Rauschninga w Warszawie, podając komunikat urzędowy o rozmowie jego z marszałkiem Piłsudskim.

„Deutsche Allg. Ztg.” pisze przytem, że choć nie może być narazie mowy o ostatecznym zlikwidowaniu polsko-gdańskich spraw spornych, to jednak niezaprzeczalnie stwierdzić na-

leży postęp, który ostatecznie doprowadzić może do ugody na najszerszej podstawie. Dziennik wyraża przypuszczenie, że przy rozmowie Rauschninga z marszałkiem Piłsudskim poruszono całokształt nie tylko spraw go-

spodarczych, lecz również i politycznych.

Hugenbergowski „Der Tag” w depeszy z Warszawy zaznacza, że rozmowie tej przypisywać należy wielkie znaczenie.

Ważne rozmowy dyplomatyczne

PARYŻ — BERLIN

Berlin (PAT.) Prasa berlińska ogranicza się narazie do podania wiadomości o wczorajszym spotkaniu kanclerza Hitlera z ambasadorem François Poncetem według wydanego komunikatu, publikując równocześnie doniesienie z Paryża o wizycie ambasadora Köstera u Paul Boncoura.

PRZYJAZD MIN. SUVICHA

Berlin (PAT.) Włoski podsekretarz stanu w min. spraw zagr. Suvich

przejeżdżał wczoraj wieczorem przez Monachjum, gdzie na dworzec celem powitania przybyli przedstawiciele władz Rzeszy oraz miejscowy konsul włoski.

Przyjazd do Berlina nastąpi dziś rano. Prasa niemiecka poświęca Suvichowi dłuższe wzmianki z racji jego przyjazdu.

Paryż. (PAT.) Paryski korespondent „Journal des Debats” donosi, że kanclerz Hitler, który miał spędzić kilka tygodni w Berchtesgaden, postanowił pozostać w Berlinie celem przyjęcia podsekretarza stanu Suvicha. Hitler pragnie otrzymać z rąk ambasadora Francji odpowiedź, jaką rząd francuski ma udzielić dzisiaj wieczorem, lub jutro rano na jego propozycje.

Umowa polsko-węgierska

Budapeszt. (PAT.) Na wczorajszym posiedzeniu komisji spr. zagr. gospodarczej i komunikacyjnej izby wyższej przyjęto projekt ustawy o ratyfikacji konwencji o węgiersko-polskiej żegludze powietrznej.

Francuski głos przestrogi

Bernus nawołuje do stanowczego przeciwstawienia się rozszerzoniom Niemiec

Paryż. (PAT.) Bernus twierdzi w „Journal des Debats”, że Niemcy doprowadzą w Europie do wojny, o ile ich plany nie rozbiją się o stanowczy opór. Wszelkie ułatwienia ich planów, wszelkie zamiary rewizji oraz współpraca w ich uzbrajaniu, wszelkie osłabianie Francji i innych pokojowo na-

strojonych narodów, wszystko to prowadzi do katastrofy.

Trzeba więc raz jeszcze powiedzieć: Przedewszystkiem w Paryżu niezbędna jest zmiana zupełna. Bez wyprostowania linii politycznej, wszystko będzie bezcelowe.

Rosja niewątpliwie pragnie dziś wejść do koncertu mocarstw światowych. Ale wątpić należy, aby chciała wkroczyć w świat pod rękę z p. Mussolinim z jednej strony, a może p. Hitlerem z drugiej. Jeżeli to zrobi, to czyni to sama na własną odpowiedzialność. Odnosi się wrażenie, że w Rzymie nie zdają sobie dokładnie sprawy z ewolucji, jaką przechodzi polityka rosyjska. Fakt, że Litwinow przejechał przez Berlin, bawił tam cały dzień, lecz z nikim z rządu niemieckiego się nie widział, na co w Niemczech liczone z całą pewnością i na co się cieszone, był demonstracją bardzo wymowną. A może, zapraszając Rosję do paktu czterech, Mussolini uprzedza wypadki i chce zrobić raczej przyjemność Francji i wynagrodzić jej inne zmartwienie, które jej stale sprawia?

Mussolini bowiem nie tylko chce odciąć Francję od jej sojuszników, pragnie też przygotować rewizję traktatów. Zmiana paktu Ligi Narodów ma być wstępem do ogólnej rewizji. Pakt Ligi jest częścią składową traktatu wersalskiego. Pierwszy rozdział traktatu to właśnie pakt Ligi. Rewizja paktu staje się więc rewizją traktatu. Projekty włoskie idą w tym kierunku, aby pakt oddzielić od traktatów pokojowych, aby Liga Narodów nie czuła się powołana do ich ochrony, a więc do ochrony obecnego status quo. Zniesienie w Lidze Narodów zasady jednomyślności, odebranie zatem prawa weta państwom małym ma ułatwić plany rewizyjne Włoch.

Jak było do przewidzenia, uchwała Wielkiej Rady Faszystowskiej spotkała się z entuzjazmem w Niemczech. Ale i w Anglii, choć skrytykowano ostre metody włoskie, uznano, że przebudowa Ligi jest konieczna, gdyż nie zdała ona egzaminu i zawiodła oczekiwania. Jedynie Francja opiera się stanowczo, również państwa Małej Ententy oświadczyły, że projekty włoskie są dla nich nie do przyjęcia. Przewidywana podróż p. Paul Boncoura do Warszawy i do państw Małej Ententy ma niewątpliwie na celu omówienie tych właśnie spraw.

Nigdy nie byliśmy entuzjastami Ligi Narodów i nie ludziliśmy się, by mogła ona nam dać bezpieczeństwo w postaci ogólnej, międzynarodowej pomocy w razie napaści na nasze granice. Artykuł 10 paktu, mówiący o bezpieczeństwie członków Ligi, ma według nas, znaczenie teoretyczne i co najwyżej moralne. Niemniej Liga Narodów była wyrazem pewnego systemu politycznego, który powstał na skutek wojny, oznaczała niewątpliwie ułomną może, ale wyraźną krystalizację tego, co dało zwycięstwo narodów sprzymierzonych. W tym systemie Polska z trudem i mozółem, po pierwszych latach najrozmaitszych przykrości, jakich zaznała w Genewie, zdobyła sobie pewną pozycję, czego wyrazem jest nasz udział od siedmiu lat w Radzie Ligi Narodów. Projekt Mussoliniego chce obalić ten system, a z nim obecną formę udziału Polski w koncercie państw europejskich. Z tego musimy sobie dobrze zda-

wać sprawę.

Oczywiście Mussolini ludzi się, jeżeli przypuszcza, że jego plany wyeliminują wogóle wpływ Polski i państw mniejszych w Europie. Nie są to już „klienci” i „satellicy” takiego, czy innego mocarstwa, ale kraje, których niezależna wartość i siła gatunkowa stale wzrasta. Gdyby plany włoskie miały być realizowane ponad państwami „wyeliminowanymi”, stałaby się konieczność dokonania takich posunięć, któreby w innej formie zachowały im tę pozycję w Europie, jaką już zdołały sobie zdobyć. Nie łatwo się domyśleć, że gdy nie będzie Ligi Narodów w obecnej postaci, powstana na jej miejsce wyraźna i otwarte sojusze. Wątpimy, aby polityka włoska na tem zyskała.

Zdawać sobie jednak musimy sprawę, że kończy się system polityki międzynarodowej, jaki powstał po wojnie w oparciu o Ligę Narodów. Obecnie przeżywamy okres pewnej próżni i formowania się nowego układu. Polska musi w tej sytuacji odegrać bardzo czynną rolę. Musi być jednym z punktów krystalizacyjnych w Europie. Kryzys Ligi Narodów stawia przed nami na porządku dziennym sprawę Gdańska, traktatów o mniejszościach itd. Ale wysuwa również zagadnienie samych podstaw naszej polityki. Wątpimy bardzo, aby z obecnego chaosu, który się raczej powiększa, wyniknęła zaraz wojna. Ale że to, co powstanie z dzisiejszego zamieszania, zadecyduje w układzie sił na dłuższy okres, to nie ulega wątpliwości.

W przededniu ważnych posunięć francusko-niemieckich

(Od własnego korespondenta

„Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, 10 grudnia.

Jak się przedstawiają rokowania francusko-niemieckie? W ciągu ostatnich tygodni uczyniły one pewien krok naprzód. Wiadomość o rozmowach polsko-niemieckich przyczyniła się niewątpliwie do tej ewolucji. Jakie będzie dalsze jej tempo i jaki ich wynik, to rzecz inna. Pod tym względem panuje tutaj duża rozbieżność opinii.

Prasa prawicowa w dalszym ciągu jest sceptyczna. Jest bowiem przekonana, że zarówno „rozmowy“ międzynarodowe, których wynikiem były pakt lokareński, pakt czterech lub też układy haskie, czy lozańskie, kończyły się zawsze ustępstwami ze strony Francji, a zatem jej osłabieniem. — Niemcy Stresemanna czy też Trzecia Rzesza hitlerowska mają jeden i ten sam cel: uzyskać zapłatę w ten lub inny sposób za swoje rzekomo pokojowe propozycje. Metoda ta przynosiła im od traktatu wersalskiego takie ogromne i nieprzewidziane korzyści, otworzyła tak szerokie horyzonty, iż oczywiście Berlin pragnie i dzisiaj jak najbardziej ją wyzyskać.

Według też ostatnich informacji w czasie widzenia kanclerza Hitlera z ambasadorem François Poncet, nie tylko sprawa zbrojeń, ale także i Saary wystąpiła na pierwszy plan. Zagłębie Saary jest dzisiaj dla Niemiec pierwszym etapem do przyszłych rozszerzeń terytorjalnych, a poza tym także ważnym posunięciem na szachownicy polityki wewnętrznej.

W tych warunkach francuska opinia narodowa z obawą śledzi awanse Hitlera względem Francji, którym towarzyszą rewindykacyjne przemówienia jego ministrów oraz całej propagandy niemieckiej. Nie dość na tem. Tutejsze „narodowe czynniki“ coraz większy nacisk kładą na fakt, że w chwili, w której zostaną ewentualnie nawiązane rozmowy pomiędzy Paryżem a Berlinem zapanuje między jednym a drugim partnerem ogromna nierówność pozycji. Obecny rząd radykalny pozbawiony jest powagi na wewnątrz państwa, a wobec tego i autorytetu na zewnątrz. We wszelkich zatem delikatnych i niebezpiecznych rokowaniach z rządem hitlerowskim będzie pozycja Francji, pod tym względem słabsza od niemieckiej.

Ta okoliczność, bardzo znamienne, nie uchodzi nawet uwagi tutejszych radykałów. Zdradzają zresztą oni w obecnej chwili duże wahania co do powyższych rokowań, wysuwają różne obawy, stawiają szereg wątpliwości co do szczerości propozycji Rzeszy. — Chcieliby w nie wierzyć, lecz się boją. Wszystko to razem sprawia, iż żyjemy w wyczekiwaniu wypadków. Te zaś, niestety postępują coraz szybciej. Ponieważ zaś inicjatywy wychodzą z Berlina, po należytem, gruntownym przestudowaniu sytuacji i możliwości jej wyzyskania — propaganda pod tym względem rozwija się na paryskim gruncie w sposób rzeczywiście godny pozadroszczenia — przeto Paryż jest raczej ustawicznie zaskakiwany, a więc eo ipso nieprzygotowany wobec wciąż nowych propozycji niemieckich.

Jest prawdopodobne, że rozmowy francusko-niemieckie wejdą w fazę bardziej aktywnej. Mówi się tutaj, iż niebawem ma przybyć do Paryża ambasador Poncet; mówi się, iż były premier Daladier — nie potrzeba podkreślać znanych tendencji pod tym względem ministra Boncoura — jest tym rozmowom raczej przychylny; wielkim zaś atutem w rękach zwolenników rozmów jest fakt, iż największa przeszkoda do ich nawiązania została usunięta. Każdy doskonale rozumie, iż tą przeszkodą była Polska.

Koła radykalne, formułując swoje wątpliwości, czynią to jednak w sposób tak nieśmiały, iż oczywiście ich zastrzeżenia nie wywrą skutecznego wpływu. I tak n. p. stronnictwa rządowe pragnęłyby, żeby Rzesza dała wyraz szczerości swych pacyfistycznych uczuć i zgodziła się na kontrolę wojсковą, co miało być kamieniem przelocnym pokoju, proklamowanego przez „Führera“. W każdym razie wszyscy zalecają zachowanie ogromnej ostrożności, wskutek bardzo dużej szczerości gry przedstawicieli Rzeszy.

Wszystkie te „ale“ nie wykazują bynajmniej, aby czynniki rządzące miały tutaj ścisły plan działania wo-

bec poczynań niemieckich. Berlin zdaje sobie z tego doskonale sprawę. Zrezygnacja z tego jest aż nadto jasna: Niemcy nie kryli i nie kryją swych projektów rewizjonistycznych; pragną one natomiast w chwili obecnej uspić opinię publiczną, zarówno polską, jak i francuską, by w sposób dogodny dopiąć swych celów, inaczej mówiąc uzupełnić zbrojenia, starając się przytem drogą „rozmów“ przygotować stosowny teren do likwidacji terytorjalnych postanowień traktatu wersalskiego.

Pod tym względem niezmiernie charakterystyczną jest ocena sytuacji znanego publicysty p. Piotra Bernusa, tak doskonale znającego arkan polityki europejskiej.

„Kanclerz Hitler — pisze on — prowadzi grę, polegającą na tem, by za pomocą jak najłatwiejszych środków osiągnąć rozkład ugrupowań, mogących przeszkodzić realizacji jego planów. chodzi mu o zniszczenie drogą dyplomatyczną, kamień po kamieniu, gmachu, wystawionego po wojnie, chce on przy tem zdobyć możliwość zapatrzania Niemiec w taki aparat wojskowy, który pozwoliłby w danej chwili narzucić swą wolę, a gdyby nawet zaszła tego potrzeba zmiażdżyć siłą opór, zbyt późno manifestujący się. Propaganda hitle-

rowska działa równocześnie w Polsce, w Austrii, wszędzie. Zasadniczym orzechem do zgryzienia jest dla niej Francja, a główną troską rozbicie tej ostatniej. Kanclerz Hitler pracuje nad tem dziełem z powodzeniem. Pod pokrywką słów pokojowych przygotowuje wojnę. A to się właśnie ukrywa francuskiej opinii. („Journal des Débats“).

Dla zilustrowania zaś nastrojów, panujących pod tym względem w najrozmaitszych tutejszych stronnictwach powołajmy się jeszcze na p. Edwarda Pfeiffera, zajmującego zawsze wybitne stanowisko, a to zarówno pod względem partyjnym, jak i dziennikarskim. Jego orzeczenia co do rewizyj traktatów są zbyt dobrze znane, byśmy do nich powracali. Był on i po zostaje zwolennikiem zbliżenia francusko-niemieckiego. Tę jednak ostatnią tezę poddaje zastrzeżeniu niezmiernie znamienne, do których nie byliśmy przyzwyczajeni ze strony lokarnistów. P. Pfeiffer bowiem oświadcza jasno, że należy „rozmawiać“ z Hitlerem. Zważywszy jednak, że się ma do czynienia z partnerem będącym par excellence realistą oraz zdecydowanym do powiększenia niemieckiego potencjału wojennego, — więc i my, powiada dyr. „Notre Temps“ — „nie zmniejszajmy o jeden centym naszego budżetu obrony narodowej“.

Bez komentarza. Jaka szkoda tylko, że radykali odkrywają tak późno najlepszy sposób traktowania z Niemcami, bardziej niż kiedykolwiek zdecydowanymi do gloryfikacji zasady siły ponad prawem. I. Briares.

O zwołanie komisji spraw zagranicznych

Do przewodniczącego sejmowej komisji spraw zagranicznych p. Janusza Radziwiła wystosowano wczoraj list, podpisany przez 11 posłów, którzy są członkami komisji. List ten brzmi:

„Zgodnie z art. 77 regulaminu zwracamy się niniejszem do p. przewodniczącego o zwołanie komisji spraw zagranicznych sejmowi w ciągu 48 godzin na dzień nie późniejszy niż piąty po otrzymaniu tego pisma.

„Ostatnia rozprawa komisji o polityce zagranicznej na podstawie exposé p. ministra spraw zagranicznych odbyła się 22 lutego r. b., t. j. dziesięć miesięcy temu. Od tego czasu zdarzenia w polityce międzynarodowej oraz w polityce polskiej na gruncie międzynarodowym były nietylko ważne, lecz wręcz doniosłe, a w chwili obecnej

przewaga ich jest szczególnie wielka. Polityka zagraniczna była też w tym okresie i jest ciągle w innych państwach przedmiotem wielokrotnych i gruntownych rozpraw parlamentarnych, gdy u nas Sejm Rzplitej był tej ważności od marca r. b. pozbawiony.

„W tym stanie rzeczy niezwłoczna rozprawa w komisji spraw zagranicznych uważamy za konieczną.

„Warszawa, dn. 11 grudnia 1933 r.“

Następują podpisy 5 posłów klubu Narodowego oraz 6 z innych klubów opozycji: Ch. D., N. P. R. i P. P. S.

Art. 77 regulaminu sejmowego brzmi: „Przewodniczący i jego zastępca mają prawo i obowiązek czuwania nad tem, aby załatwianie spraw, poruczonych komisji, nie zalegało“.

Współpraca sowiecko-turecka

Sowiety rozwinęły ostatnio niezwykle intensywną akcję polityczną, która przyniosła im szereg sukcesów. Jeden szczególnie odcinek tej działalności politycznej zasługuje na specjalną uwagę, gdyż pomijany był dotychczas dyplomatycznym milczeniem przez zainteresowanych.

Podkreślić tu należy rosnące tempo współpracy gospodarczej i politycznej między Rosją Sowiecką a Turcją. Wyrazem zacieśnienia się tej współpracy było podpisanie w Moskwie szeregu umów w sprawach kredytowych oraz dostaw sowieckich dla Turcji. Odnośne układy stanowią swego rodzaju curiosum z tego względu, że przewidują udzielenie przez rząd sowiecki swemu tureckiemu sojusznikowi kredytów w wysokości około 10 milionów dolarów.

Ta pierwsza większa transakcja kredytowa Sowieców ma na celu osiągnięcie zbliżenia politycznego na podstawie gospodarczej i zacieśnienia wzajemnych stosunków. Kredyty sowieckie pozostają w związku z udzieleniem przez rząd turecki zezwoleń przywozu na maszyny i wyroby przemysłowe Z. S. R. R. Pokrycie tego kredytu nastąpić ma częściowo przed dostawą surowców tureckich w okresie 15 lat. Umowy w sprawie kredytu i dostaw maszyn sowieckich dla Turcji przewidują ścisłą współpracę i pomoc techników rosyjskich przy rozbudowie szeregu gałęzi przemysłu tureckiego, a w szczególności włókiennictwa. Na podstawie tych umów utworzona została przed paru miesiącami specjalna komisja fachowców, która pod przewodnictwem profesora Orłowa, kierownika Moskiewskiego Instytutu Technicznego, udała się do Turcji. Narazie komisja techniczna Z. S. R. R. opracowała zagadnienie budowy 3 wielkich fabryk włókienniczych i przeprowadziła pertraktacje z rządem tureckim w sprawie dostaw oraz planu budowy pierwszego państwowego

kombinatu włókienniczego w Turcji.

Zamówienia zostaną wykonane w znacznej części przez fabryki sowieckie. Część ich jednak ma być przez Sowiety udzielona niektórym państwom europejskim, przyczem m. in. brane są rzekomo pod uwagę zamówienia dla polskich fabryk przemysłu maszynowego. Ma to swe źródło w tem, że rosyjski przemysł maszynowy znajduje się jeszcze w stadium rozbudowy i szereg najbardziej skomplikowanych urządzeń technicznych dla fabryk tureckich ma być wykonany przez zagraniczne przemysły.

To zacieśnienie współpracy ma na celu stworzenie własnego przemysłu włókienniczego oraz szeregu innych dziedzin produkcji w Turcji, gdyż dążeniem rządu tureckiego jest niezależnienie względnie ograniczenie do minimum importu gotowych wyrobów z zagranicy. Realizacja planów przemysłowania Turcji i wydanej redukcji importu wymagać będzie przynajmniej paru lat. Pierwsze tureckie fabryki wybudowane przy pomocy technicznej Sowieców będą mogły być uruchomione dopiero w r. 1935. Na podkreślenie zasługuje również fakt niezwykłej aktywności Sowieców na rynkach Bliskiego Wschodu, gdzie przemysł rosyjski stara się utrwalić swe wpływy wobec silnej konkurencji dumpingowego eksportu japońskiego. Realizacja programu przemysłowania Turcji jest jednym z zasadniczych posunięć polityki sowieckiej na tym odcinku. Obs.

Cofnięty okólnik

Polska Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje: Niedawno wydane okólniki niektórych inspektorów na terenie województwa śląskiego, zabraniające młodzieży szkolnej należeć do organizacji religijnych, oburzyły opinię katolicką na Śląsku. W związku z tem w kilku

parafjach odbyły się wielkie zebrania rodziców, na których zaprotestowano najenergiczniej przeciw okólnikowi, zabraniającemu dzieciom należenia o organizacji religijnych. — Zebrani stwierdzili jednogłośnie, że tego rodzaju okólniki godzą w przekonania religijne i narodowe ludności śląskiej, wyciągają dźwiągę szkolną z pod wpływu i opieki rodziców i Kościoła, ograniczają wychowanie młodzieży pod względem religijnym i narodowym i ułatwiają dostęp do młodzieży katolickiej wpływom bezbożnictwa i wynarodowienia.

Jak się dowiadujemy — dodaje w końcu KAP. — okólnik na Śląsku został wycofany. Należy to uczynić i w innych dzielnicach Polski.

Procesy o wystąpienia przeciw żydom

Z Warszawy donoszą:

Wczoraj na wokandzie sądu okręgowego (wydział karno-skarbowy) znalazła się nowa seria procesów o bojkot księgarń żydowskich. O jednym z tych procesów, który zakończył się wyrokiem uniewinniającym, donosiliśmy przed paru dniami. Sąd stanął wówczas na stanowisku, że rozdawanie ulotek, nawołujących do bojkotowania sklepów żydowskich, nie stanowi żadnego przestępstwa.

Wczoraj przed sądem okręgowym stanął Stefan Kolankowski, z zawodu kreślacz, oskarżony o rozdawanie na ulicy Świętokrzyskiej jasiona bieżącego roku ulotek, wzywających do bojkotu.

Poza tem Kolankowski został oskarżony o zawieszenie na drutach tramwajowych transparentu z napisem „Miljon głodnych Polaków, a 4 i pół miliona Żydów — Polaku nie daj zniszczyć Polski“.

Za przestępstwa te został Kolankowski skazany przez tak zwany sąd starościński na miesiąc bezwzględnej aresztu. Na rozprawie przed sądem okręgowym okazało się, że żaden ze świadków oskarżenia nie może z całą pewnością stwierdzić, że transparent rozwieszał Kolankowski. Na tej zasadzie sąd okręgowy uniewinnił Kolankowskiego z braku dowodów winy.

Bezpośrednio po rozpatrzeniu sprawy Kolankowskiego sąd przystąpił do rozważania procesu Witolda Hauera. Oskarżenie skierowane przeciwko niemu zarzuca Hauerowi rzućnię butelki z cuchnącym płynem w księgarni żydowskiej Frajsingera. Hauer, z zawodu fryzjer, nie przyznał się do zarzuczonego mu czynu, twierdząc, że przyszedł do księgarni, by kupić tomik nowel Sienkiewicza. Kiedy sięgnął do kieszki po chusteczkę, wypadła z niej butelka z płynem, używanym do farbowania włosów. Hauer dowodzi, że nie może ponosić odpowiedzialności za to, że płyn ten był niemile cuchnący.

Razem z Heuerem odpowiadał Włodzimierz Dobrzański, urzędnik magistratu m. st. Warszawy. Dobrzańskiemu wytaczało starostwo kilkanaście spraw o rozdawanie ulotek bojkotowych i czynne zwalczanie Żydów, we wszystkich jednak tych procesach Dobrzański był uniewinniony przez sąd okręgowy. Na wczorajszej rozprawie sądowej przeciwko Dobrzańskiemu okazało się, że zarzucono mu rozdawanie ulotek bojkotowych oraz „niechętne, demonstracyjne zachowanie się wobec policji“. Miało się to przejawiać w nazwaniu policjanta, który zatrzymał Dobrzańskiego „opiekunem żydowskim“. Sąd doszedł do przekonania, że zwrot ten należy skwalifikować jako obrażenie policji i wobec tego przekazał tę część oskarżenia do ponownego śledztwa, uznając, że jako instancja dla spraw karno-administracyjnych nie jest kompetentna do rozpatrzenia tej części oskarżenia. Po wygłoszeniu więc tej części oskarżenia, sąd porzucił na rozpatrzenie dwóch zarzucanych Dobrzańskiemu przestępstw: rozdawania ulotek bojkotowych i oporu wobec policji.

Wyroki w procesach Hauera i Dobrzańskiego zostaną ogłoszone dziś.

Po spotkaniu w Koszycach

Koszycy. (PAT.) Komunikat oficjalny o spotkaniu Benesza z Titulescu głosi, że obaj ministrowie, omówiwszy wyniki podróży Titulescu do Sofji, Aten i Ankary i zbadawszy obecną sytuację międzynarodową, stwierdzili ponownie zgodność poglądów na absolutną nienaruszalność paktu Ligi Narodów w jego obecnej formie.

Henderson w obronie Niemiec?

Miał wystąpić na zebraniu posłów izby gmin przeciwko Francji

London. (PAT.) Po przemówieniu, jakie wczoraj wieczorem na prywatnym zebraniu posłów wygłosił w izbie gmin sekretarz gen. Ligi Narodów, Avenol, zabrał głos Henderson, informując posłów o stanie prac konferencji rozbrojeniowej.

Wystąpić on miał specjalnie gorąco w obronie Niemców i przeciwko Francji, co podkreślano jest dziś przez szereg pism konserwatywnych. Dzienniki liberalne i socjalistyczne nato-

miast biorą Hendersona w obronę i stwierdzają, że w wywodach jego nie było żadnego specjalnie anty-francuskiego akcentu.

„Daily Herald“ zapowiada, że Henderson domagać się będzie od Austina Chamberlaina, który przewodniczył na zebraniu, dokładnego protokolarnego ogłoszenia jego przemówienia, aby wykazać, że nie miał zamiaru atakowania Francji.

Kanonizacja świętej pastuszki z Lourdes

W obecności 150 arcybiskupów i biskupów

Città del Vaticano (PAT.) Na uroczystej ceremonii kanonizacji Mariji Bernadetty Soubirous byli obecni poza kardynałami kurjałami kardynał Van Roy, arcybiskup Malines i 150 arcybiskupów i biskupów, spośród nich około 30 biskupów francuskich. Ponadto był obecny ks. Fryderyk Sasaki z małżonką, Wielki Mistrz Zakonu Maltańskiego ks. Chigi Albani, cały korpus dyplomatyczny akredytowany przy Watykanie, rodzina Piusa XI, oraz liczna grupa parlamentarzystów francuskich, złożona z 3 senatorów i 13 deputowanych z posłem z Lourdes Fouldem na czele, 20 krewnych kanonizowanej oraz około 200

sióstr z Nevers z przeoryszą Crapard.

Przybyli specjalnie pielgrzymki francuska, belgijska i angielska. Około 20.000 osób było obecnych na ceremonii, a kilka tysięcy stało w kruchcie bazyliki Św. Piotra i pod kolumnadą na placu, gdyż bilety wejściowe były całkowicie wyczerpane od kilku dni. Uroczystość kanonizacji odbyła się według ustalonego rytuału. Wczoraj oświetlono kopułę bazyliki i fasadę, co zgromadziło na Pl. Św. Piotra olbrzymie tłumy pielgrzymów i miejscowej ludności. Napływ był tak wielki, że przerwano komunikację tramwajową i autobusową prowadzącą do placu.

Dokoła projektów Mussoliniego

Reforma Ligi Narodów bez rewizji traktatów? — Zapowiedź konferencji mocarstw — Cel podróży min. Suvicha

Rzym. (PAT.) W rzymskich kołach politycznych mówi się z wielką rezerwą o łączeniu problemu reformy Ligi Narodów z rewizją traktatów pokojowych.

Kroki Mussoliniego w zakresie reformy instytucji genewskiej nie są uważane za równoznaczne z akcją na rzecz rewizji traktatów. Tylko pewne jednostki twierdzą, że reforma Ligi, projektowana przez gabinet rzymski, ma być wstępem do późniejszej akcji rewizjonistycznej, gdyż problemy te są ściśle powiązane między sobą i im należy przypisywać trudności powojenne.

Naogół panuje przekonanie, że premier Mussolini odczeka pewien okres czasu, aby zdać sobie sprawę z odzłwiku, jaki w opinii świata znalazła uchwała wielkiej rady faszystowskiej i stosownie do tego przedsięwziąć dalsze kroki, celem zrealizowania reformy.

Pośród mnożących się coraz bardziej pogłosek należy zanotować te, że w ciągu grudnia dojdzie do porozumienia na ten temat pomiędzy wielkimi mocarstwami i, że można oczekiwać na kwiecień lub maj zwołania konferencji tych mocarstw, a zaraz potem realizacji projektów Mussoliniego.

Jednocześnie w związku z wyjazdem podsekretarza stanu Suvicha panuje przekonanie, że ma on misję skłonienia rządu Rzeszy do jakiegoś kategorycznego wystąpienia o charakterze międzynarodowym w zakresie rozbrojenia. Rząd włoski miałby uważać, że bezczynność Rzeszy na tem polu jest szkodliwa. Ponadto istnieją zasadnicze różnice poglądów pomiędzy Rzymem a Berlinem co do problemu rozbrojenia. Sceptycy, zwłaszcza z kół zagranicznych, są skłonni przypuszczać, że chodzi tu o ukartowanie wspólnych wystąpień.

Polityka zagraniczna Sowietów

Berlin. (PAT.) „Deutsche Allgemeine Ztg.“ donosi, że odbyła się w Moskwie konferencja przedstawicieli dyplomatycznych Z. S. R. R. zagranicą z udziałem ambasadora sowieckiego w Berlinie Chińczuka, oraz reprezentantów dyplomatycznych Sowietów w Paryżu, Rzymie i Warszawie. Dyplomaci sowieccy otrzymać mieli pewne instrukcje, dotyczące polityki zagranicznej Z. S. R. R. w roku przyszłym.

Z moskiewskich kół dobrze poinformowanych dziennik dowiadyuje się, że jeszcze w tym tygodniu rząd sowiecki rozważać będzie sprawę przyszłych stosunków między Z. S. R. R. a Małą Ententą.

W Warszawie (Tel. wł.) Z powodu niedopuszczenia niektórych studentów na teren szkoły handlowej, co zaszło w listopadzie, rektor tejże szkoły Miklaszewski ogłosił komunikat o udzieleniu przez senat nagany z ostrzeżeniem.

Ponieważ dochodzenie dyscyplinarne nie było przeprowadzone, a nagana jako kara dyscyplinarna może być udzielana jedynie przez sędziego akademickiego albo przez komisję dyscyplinarną, przeto studenci, którzy otrzymali nagany, a którzy do winy się nie poczuwają, wystosowali do rektora pismo, w którym umotywowali nieprzyjęcie do wiadomości nagany i prosili o skierowanie ich sprawy do postępowania dyscyplinarnego. (w)

Odmowa

Warszawa (Tel. wł.) Rodziny siedzących w Warszawie więźniów brzeskich zwróciły się do prokuratora z prośbą o widzenie się z uwięzionymi. Prokurator Kurkowski załatwił pro-

śbę odmownie, oświadczając, że widzenia będą dane dopiero po miesiącu, jak przewiduje regulamin.

Ojciec więźnia brzeskiego

Warszawa (Tel. wł.) Pomiędzy zwolnionymi notariuszami znajduje się również rejent Dubois w Brześciu Kujawskim, ojciec b. posła Stan. Dubois, będącego obecnie w więzieniu w związku z wyrokiem brzeskim.

„Tezy konstytucyjne“ B. B.

Warszawa (Tel. wł.) W czwartek ma się odbyć posiedzenie klubu B. B., na którym Sławek przedstawi tezy konstytucyjne. (w)

B. premier Prystor

Warszawa (Tel. wł.) Podczas wczorajszego posiedzenia Sejmu zwracało uwagę, że na łamach poselskich zasiadł b. premier Prystor. W kołach sejmowych utrzymują, że p. Prystorowi będą powierzone sprawy gospodarcze w prezydium bloku B. B. (w)

Napad Żydów

Warszawa (Tel. wł.) Stanisław Rusicki zajmował się w Warszawie kolportowaniem antysemickiego pisma „Pod Pręgierz“.

Dziś rano, gdy Rusicki znalazł się na ul. Grzybowskiej, napadło na niego kilkunastu Żydów, którzy dotkliwie go pobili oraz zniszczyli równocześnie kilkanaście egzemplarzy „Pod Pręgierz“. Rannego opatrzone w ambulatorjum pogotowia. Sprawcy zbiegli.

Otwarcie Reichstagu

Berlin. (Tel. wł.) W związku z pierwszym posiedzeniem hitlerowskiego parlamentu niemieckiego, Berlin przybrał dziś z nakazu władz odświętną szatę. Całe miasto zostało specjalnie udekorowane.

W otwarciu parlamentu, które nastąpi o godz. 15 wezmą udział władze Rzeszy z kanclerzem Hitlerem na czele.

Posiłki szpitalne

Warszawa (Tel. wł.) Poniedziałkowa rozprawa w procesie 25-ciu komunistów, oskarżonych o propagandę wyrotową w wojsku, była jawna. Duże wrażenie na sali sądowej wywołały zenania pułk Biskupskiego, który oznajmił, że osk. Andrzejewski, b. kucharz szpitala Ujazdowskiego, cieszył się tak wielkim zaufaniem swych zwierzchników, że właśnie jemu polecono przygotowywanie posiłków dla min. spraw wojskowych Józefa Piłsudskiego, gdy ten przebywał w szpitalu na kuracji.

Wyrok w procesie zapadnie w końcu tygodnia.

Katastrofa lotnicza

Warszawa. (Tel. wł.) Pod wsią Zymiszewo koło Konina lądowała przymusowo awionetka R. W. D. 2 z pilotem Walendowiczem i pasażerem inż. Surzyńskim, którzy wystartowali z Poznania i lecieli do Łodzi.

W czasie lądowania samolot uległ rozbiciu, pasażerowie wyszli cało. (w)

Ze Związku

Pracowników Kupieckich

Nadzwyczajne walne zebranie

Nadzwyczajne walne zebranie Zw. Pracowników Kupieckich oddział w Poznaniu odbędzie się 13 b. m. o godzinie 20 w sali Domu Król. Jadwigi. Na porządku obrad m. i. wybór prezesa i członków zarządu.

Przepowiednia pogody na środę:

W nocy mroz, w ciągu dnia pogoda bez większych zmian, lekki wzrost mrozu, nadal pochmurno z chwilowymi przejaśnieniami bez znaczących opadów, sucho, słabe wiatry północno-wschodnie i wschodnie.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.55 — 5.59 zł, w Gdańsku na Warszawie 5.57 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.90 zł, gotówką 211.00 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 172.86 do 173.12 zł, gotówką 172.52 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 12. 12. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych poszukiwano 5% pożycz. konwers. po 50% — przy większym braku materiału, zaś reszta papierów była bez obrotu.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 4% dolarowe listy zast. 37% (przy kursie dolara 5.62) oraz za 4% zlotowe listy zast. 40%, ofiarowan. natomiast 4% listy zast. konwert. po 38% — 38%.

Z akcji bankowych płacono za Bank Polski 79%.

Mniejszą ilość 8% obl. m. Pozn. z roku 1926 obracano po 92%.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% pożyczka konwersyjna 50% P.

8% obl. m. Poznania z 1926 r. 92% +

4% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 a 5.62 37% P.

4% listy zastaw. konw. oSTEMPL. P. Z. K. 38% — 38% O.

(Kurs w złotych)

4% zlotowe listy zastaw. s. K. z r. 1933 40.25 P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 79.50 P.
Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 12. 12. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznania, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1 żyto 727 g/l 2. pszenica 756 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne

Zyto 880 tonn par. Poznań 14,75
Zyto 15 tonn par. Poznań 14,65

Ceny orientacyjne

Zyto . . . . . 14,50 — 14,75
Usposobienie spokojne . . . . . 17,50 — 18,0

Pszenica . . . . .
Usposobienie spokojne . . . . . 14,75 — 15,50

Jęczmień browarowy . . . . .
Usposobienie spokojne . . . . . 13,75 — 14,00

Jęczmień 695—705 g/l . . . . . 13,25 — 13,50
Jęczmień 675—685 g/l . . . . .
Usposobienie stałe . . . . . 13,00 — 13,25

Owies . . . . .
Usposobienie spokojne . . . . . 20,75 — 21,00

Maka żytnia 65% wł work. . . . . 29,50 — 31,50
Usposobienie spokojne . . . . .

Otręby żytnie . . . . . 10,00 — 10,50
Otręby pszenne . . . . . 9,75 — 10,25

Otręby pszenne (grube) . . . . . 10,75 — 11,25
Rzepak zimowy . . . . . 43,00 — 44,00

Gorczyca . . . . . 33,00 — 35,00
Wyka latowa . . . . . 14,00 — 15,00

Peluszka . . . . . 14,50 — 15,50
Groch Viktoria . . . . . 21,00 — 24,00

Groch Folgera . . . . . 21,00 — 23,00
Seradela . . . . . 13,50 — 15,50

Koniczyna czerwona . . . . . 170,00 — 220,00
Koniczyna biała . . . . . 80,00 — 110,00

Koniczyna żółta odluszczona . . . . . 90,00 — 110,00
Makuch lniany . . . . . 19,50 — 20,50

Makuch rzepakowy . . . . . 16,50 — 17,00
Makuch słonecznikowy . . . . . 19,00 — 20,00

Srut Soja . . . . . 23,00 — 23,50
Mak niebieski . . . . . 50,00 — 55,00

Ogólne usposobienie spokojne.
Transakcje na odmiennych warunkach:

żyta 1042 tonny, pszenicy 135 tonny, owsa 45 tonny, otrab żytnich 143 tonny, maki żytniej 15 tonny.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 12. 12. 1933 r.

Spędzono: wołów 50, buhajów 175, krów 330, świń 2050, cieląt 545, owiec 19, razem 3169 zwierząt.

Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi)

Płacono za 100 kg. żywej wagi za:

BYDŁO:

Woły:

Pełnomięsiste wytuczzone nieoprzegane . . . . . 64 — 68

Mięsiste tuczone młodsze do lat 3 . . . . . 58 — 62

Mięsiste tuczone starsze . . . . . 48 — 52

Mierne odżywione . . . . . 40 — 44

Buhaje:

Wytuczzone pełnomięsiste . . . . . 60 — 64

Tuczone mięsiste . . . . . 52 — 56

Nietuczone dobrze odżywione s.arsze . . . . . 44 — 48

Mierne odżywione . . . . . 40 — 42

Krowy:

Wytuczzone pełnomięsiste . . . . . 60 — 66

Tuczone mięsiste . . . . . 50 — 56

Nietuczone dobrze odżywione . . . . . 40 — 42

Mierne odżywione . . . . . 28 — 30

Jałowice:

Wytuczzone pełnomięsiste . . . . . 64 — 68

Tuczone mięsiste . . . . . 58 — 62

Nietuczone dobrze odżywione . . . . . 48 — 52

Mierne odżywione . . . . . 40 — 44

Młodzieź:

Dobrze odżywione . . . . . 40 — 44

Mierne odżywione . . . . . 36 — 40

Cielęta:

Najprzejdniejsze cielęta wytuczzone . . . . . 72 — 80

Tuczone cielęta . . . . . 64 — 70

Dobrze odżywione . . . . . 58 — 62

Mierne odżywione . . . . . 50 — 56

OWCE:

Wytuczzone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy . . . . . 64 — 70

Tuczone starsze skopy i maciorci . . . . . 58 — 60

Dobrze odżywione . . . . . 00 — 00

SWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi . . . . . 83 — 92

Pełnomięsiste od 100 do 120 kg. żywej wagi . . . . . 82 — 86

Pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi . . . . . 74 — 80

Mięsiste świnię ponad 80 kg. żywej wagi . . . . . 65 — 72

Maciory i późne kastraty . . . . . 80 — 88

Przebieg targu spokojny.

Spędzono: wołów 50, buhajów 105, krów 345, świń 2100, cieląt 465, owiec 83, razem 3148 zwierząt.

Uwaga: Targ przypadający na wtorek, dnia 26 grudnia przekłada się z powodu święta na czwartek, dnia 28 grudnia 1933 r.

W służbie nauki

Rozmowa z prof. dr. Z. Wojciechowskim

Dziwny to traf, że wywiad, który oddawna już i wiele razy mógł się odbyć w Poznaniu u Fangrata, czy w innym IKS-ie „rozegrał się” na toruńskim terenie w toruńskiej „Europejskiej”. Zmienne losy zanoszą „wywiadowcę” do Grodu Kopernika, a tu (nieobliczalny jest traf) spotkał prof. dr. Zygmunta Wojciechowskiego, który przyjechał do tegoż grodu z wykładem o „Rządach Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego”. Wykład ten należał do serii Wykładów Powszechnych Uniwersytetu Poznańskiego, której to instytucji prof. Wojciechowski jest sercem i motorem. Co to są te Powszechne Wykłady nie trzeba chyba obszernie wyjaśniać. Wie o nich inteligencja zarówno poznańska, jak prowincjalna Wielkopolski i Pomorza. Dwa razy do roku organizuje komitet Powszechnych Wykładów takie serje objazdowe: w okresie przed świętami Bożego Narodzenia i w Wielkim Poście. Poza Poznaniem wygłaszają prelegenci, wybitne siły naukowe, przeważnie profesorowie Uniwersytetu Poznańskiego około czterdziestu wykładów w każdej z tych serji, na interesujące, świetnie ujęte, naukowe tematy. Na każde większe miasto Pomorza, czy Wielkopolski, objęte siecią tych wykładów wypada po cztery, pięć wykładów w każdej serji, a więc dwa razy do roku.

Od słowa do słowa, rozmowa o Powszechnych Wykładach zamieniła się w typowy wywiad. Zasiadliśmy więc z prof. dr. Zygmuntem Wojciechowskim przy stoliku „Europejskiej”, aby ją uporządkować i do druku przysposobić.

— Jaki cel mają wykłady Powszechne? — zacząłem, gdy dostaliśmy już swe „czarne” i kawałek papieru.

— Propaganda wiedzy uniwersyteckiej. Jedyna forma zetknięcia uniwersytetu z szerszymi kołami inteligencji. Powszechne wykłady nie stanowią konkurencji dla innych wykładów, a inne wykłady nie mogą im robić konkurencji, bo P. W. mają specyficzny charakter. Nie są one przeznaczone dla najszerszych warstw, wymagają pewnego przygotowania. Dla inteligenta, pracującego na prowincji, w mieście bez wyższego zakładu nau-

kowego, dają jedyną okazję umysłowego „odświeżenia się”.

— A jaki jest stosunek do wykładów publiczności, dla której są one przeznaczone?

— Znajdujemy oddźwięk. Ale jest on za słaby. Za słaby w stosunku do tego wysiłku organizacyjnego, jaki im poświęcamy, w stosunku do trudów, jakie ponoszą poszczególni prelegenci. Przecież niekiedy prelegent, aby dotrzeć z Poznania do miejsca odczytowego i z powrotem, musi spędzić w pociągu dwanaście godzin. Przeciwna zaś liczba osób uczęszczających na wykłady wynosi 100 osób. Czasem przyjdzie 50 osób, czasem dużo więcej. A przecież duża frekwencja na wykładzie jest jedyną nagrodą dla prelegenta, który nie żałował trudu, aby dotrzeć do tej publiczności.

— Czem powinny być Powszechne Wykłady?

— Stałą formą komunikowania się inteligencji z najczyściej pojętą wiedzą. Powinny zajmować stałe miejsce w planie kulturalnego życia inteligencji.

— O co opiera się organizacja i działalność Powszechnych Wykładów w terenie?

— Życzliwą pomoc okazują nam stale koła nauczycielstwa szkół średnich. Życzliwego poparcia udziela nam zawsze prasa miejscowa.

— Jak się udaje bieżąca serja wykładów?

— Bilans zestawimy za kilka dni, bo serja się już kończy.

— Czy następna odbędzie się w Wielkim Poście?

— To zależy właśnie od tego bilansu. Jeśli będzie pomyślny, skłoni nas do kontynuowania nadal tej pracy. Osobiście jestem bardzo oddany idei Wykładów Powszechnych i ambicją moją jest spopularyzowanie ich wśród prowincjonalnej inteligencji. Chciałbym, żeby P. W. ściągali jak największą liczbę słuchaczy, bo to pomoże nam do rozwijania instytucji.

— A więc na zakończenie trzeba życzyć Panu Profesorowi jak największej zainteresowania, jak najliczniejszych przyjacielów dla pięknej i pożytecznej idei Powszechnych Wykładów.

— Panie starszy! Płacić!

(A. Krasz.)

pracy zawodowej, stając się jedynym i największym w Polsce propagatorem rozwoju elektryfikacji kraju w najnowszym zakresie oraz propagatorem rozwoju przemysłu chemicznego w Polsce i uniezależnienia zarówno elektryfikacji polskiej jak i przemysłu chemicznego od zagranicy.

Ta praca nie wyczerpuje energii i zdolności śp. Zmarłego. Oto widzimy Go biorącego bardzo czynny udział w życiu społeczno-politycznym, zarówno w czasach zaborczych, kiedy to brał gorący udział w formowaniu armji ochotniczej, jak i po odzyskaniu niepodległości, kiedy śp. Zmarły staje się organizatorem niezliczonych instytucji społecznych, kulturalnych, oświatowych i spółdzielczych w Łodzi i okolicy. Swego czasu śp. inż. Gerlicz brał bardzo czynny udział w Lidze Narodowej, a po odzyskaniu niepodległości był posłem do drugiego Sejmu z ramienia Związku Ludowo-Narodowego.

Cześć pamięci obu zasłużonych obywateli!

Echa wyborów do rady miejskiej w Kępnie

W uzupełnieniu doniesienia o wyniku wyborów do rady miejskiej w Kępnie, dodać należy, że według ostatecznych obliczeń na listę Obozu Narodowego padło 1409 głosów, na N. P. R. 449, na B. B. 1170.

Obóz Narodowy uzyskał więc znacznie więcej głosów, niż „sanacja” i tylko wskutek podziału na okręgi liczba jego mandatów jest równa liczbie mandatów B. B. (Oba ugrupowania dostały po 7 mandatów, a N. P. R. 2).

W razie, gdyby całe miasto stanowiło jeden okręg wyborczy, tak jak dawniej, Obóz Narodowy uzyskałby 8 mandatów (to jest połowę ogólnej liczby), N. P. R. 2, B. B. 6.

Bądźcoby i w obecnej sytuacji Obóz Narodowy ma łącznie z N. P. R. większość w nowej radzie miejskiej.

Bardzo pocieszający jest fakt silnego przyrostu głosów narodowych w porównaniu z wyborami poprzednimi. Przyrost ten wynosi około 25 procent.

JAPONSKI BIAŁY BEZ
Perfumy, woda kąpielna, mydła, szampony
J. SZACH WARSZAWA

ng 7000

SPORT

Cieźka atletyka

„Sokół” i „S. S. S.” 13:10. Powyższe zawody w zapasach odbyły się w Szwarczewie i dały następujące wyniki: kogucia: Łakomy (S) i Budzyński (SSS) zwyciężył Budzyński w 7,9 min.; piórkowa: Jachimski (S) i Lasota (SSS) wygrał Jachimski w 13,15 min.; lekka: Klimek (S) i Kubiak (SSS) pokonał Kubiak w 2,52 min.; półśrednia: Papajewski (S) i Zaporowski (SSS) wypunktował przeciwnika Papajewski; średnia: Lewandowski Marjan (S) i Kaźmierczak (SSS) zwyciężył Lewandowski w 6,51 min.; półciężka: Rutka (S) i Kwocz (SSS) wygrał Kwocz na pkt.; ciężka: Rochowski (S) i Konieczny, pokonał pierwszy na pkt. Sędziował p. Spychała.

Hokej

Mecz „Pogoń” i „Warta” odbędzie się w środę o godz. 15.15 na ślizgawce Stow. Urz. Skarb. Wały Batorego 5. Spodziewać się należy bardzo interesującej i szybkiej gry. (kom)

Narciarstwo

Konkurs skoków w Langenbruch w Szwajcarii przyniósł zwycięstwo Badrutto wi (49, 57 i 61 m) przed Trojanem i Leuba. Birger Ruud miał ustane skoki 62 i 61 m, lecz przy 66 m upadł

Piłka nożna

Kierownictwo piłki nożnej przy K. S. „Warta” przypomina swym czynnym piłkarzom, że w środę w piątek o godz. 19 odbywają się treningi w hali „ośrodku” wychowania fizycznego przy ul. Marcińskiej. Pierwszy trening odbywa się już 13 bm. (kom)

Projekty piłkarzy warszawskich. W roku bieżącym, jak i w poprzednim, przed walnym zebraniem Polskiego Związku Piłki Nożnej pojawiają się liczne projekty zmiany systemu rozgrywek piłkarskich. Dotychczas z konkretnymi projektami wystąpiła Warszawa. Dąży ona do zupełnego zniesienia ligi państwowej i powrotu do dawnego systemu mistrzostw okręgowych a następnie międzyokręgowych. Poza tem Warszawa dąży do zerwania z pseudo-amatorstwem. W tym celu WOZPN proponuje utworzenie przy PZPN specjalnego wdziału dla graczy zawodowych. Prawdopodobnie liga wystąpi z projektem zmiany

Kasety

Gwiazdkowe Gwiazdorki

z 3 kaw. mydła i inne gustowne podarunki począwszy od

zł 1⁵⁰

Przemysławka

woda kolońska o nieodczynnionej jakości nadaje się dla wszystkich jako PODAREK Gwiazdkowy.

Uprasza się zwać na wytwórcę.

Henryk Żak, Poznań

fabryka perfum, mydeł i kosmetyków

systemu rozgrywek ligowych, gdyż tego-roczny okazał się niepraktyczny. (PAT)

Różne

Zaprawa zimowa i ćwiczenia gimnastyczne dla zawodników S. M. P. odbywają się regularnie w poniedziałki i czwartki od godz. 19 do 21 w hali gimnastycznej na boisku Sokola przy Drodze Dębińskiej. Ćwiczenia prowadzi instruktor miejskiego komitetu w. f. i p. w. p. Zakrzewski. (kom)

W mistrzostwach świata w ping-pongu rozgrywanych w Paryżu triumfowali na całej niemal linii Węgrzy. Wyniki finałów są następujące: poj. panów: Barna (W) i Bellak (W) 13:21, 21:14, 21:5, 21:14; poj. pań: Ketnerowa (Cz) i Krebsbach (N) 21:18, 21:15, 21:23, 21:18; podwójna mieszana: Mednyansky - Szabados (W) i Sipos - Barna (W) 17:21, 21:12, 22:20, 22:20; dwójna pań: Mednyansky - Sipos (W) i Hańcz - Hazy (W) 21:11, 21:18, 21:15; podwójna pań: Mednyansky - Lipos (W) i Krebsbach - Velguth (N) 17:21, 21:12, 22:20, 22:20.

Życie organizacyjne

Roczne walne zebranie Pozn. Okręgowego Związku Hokeja na Lodzie po wysłuchaniu sprawozdania dotychczasowego prezesa pł. Budzbona (Stella — Gniezno) i uchwaleniu na wniosek komisji rewizyjnej absolutorjum zarządowi z wyłączeniem skarbnika, który wskutek odbywania służby w wojsku, nie mógł na czas dostarczyć do rewizji ksiąg kasowych, powołało nowe władze w następującym składzie pp.: Śmiglak St. prezes, Gruszczyński — wiceprezes, sekretarz i skarbnik (funkcje połączone w myśl nowego statutu PZHL) — Paczkowski Sobiesław, Miniński i Kaźmierczak, członkowie; Brodniewicz — kapitan sportowy, Stanek i Szehart — członkowie wdziału sportowego. Do komisji rewizyjnej weszli pp.: Budzbon — przewodniczący, Paczkowski T. i Polankiewicz — członkowie oraz Kempf i Ludwiczak — zastępcy.

Zgon na scenie

Warszawa (Tel. wł.) Wczoraj podczas próby generalnej „Świętoszka” Moliere w Teatrze Narodowym zasnął wskutek ataku serca, a niebawem zmarł utalentowany artysta Witold Skarżyński. (w)

W najbliższych dniach ukaże się nowa powieść EDWARDA LIGOICKIEGO „PRAWNUCZKA FAUSTA”
ng 7109

Stronictwo Narodowe

KOŁO JEŻYCE

Walne zebranie odbędzie się we wtorek, 12 b. m., o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18. Referaty wygłoszą pp.: red. Jerzy Hericzek i Andrzej Trella.

Wszystkich członków o punktualne przybycie prosil Zarząd.

KOŁO ŁAZARSKO-JEŻYCKIE

Zebranie plenarne z referatem p. red. Bohdana Jarochofskiego odbędzie się we wtorek, 12 b. m., o godzinie 20 w lokalu p. Modzelewicza, ul. Grunwaldzka 11.

O liczne i punktualne przybycie prosil Zarząd.

Z żałobnej karty

Śmierć nieubłagana wydarła z szeregu Obozu Narodowego dwóch wybitnych szermierzów naszej idei: śp. senatora Stanisława Godlewskiego i śp. inż. Wiesława Gerlicza.

Śp. Stanisław Aleksander Godlewski urodził się w roku 1867. Skończył wydział prawny w Warszawie i pozostał zawsze, w całej swej dalszej działalności, przedewszystkiem wybitnym prawnikiem. Jako wybitny ziemianin ziemi warszawskiej (maj. Luszyn koło Żychlina) brał też zawsze żywy udział w życiu rolniczo-ziemiańskim.

Zmarły był radcą Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie, następnie również członkiem Najwyższego Trybunału Stanu, przez dziesięć lat członkiem Głównej Komisji Ziemskiej od roku 1919 do 1928, a także piastował przez pewien czas urząd prezesa i potem wiceprezesa rady naczelnej Związku Ziemian.

Na wielkim zjeździe ziemiańskim w Warszawie w r. 1925 był s. p. Stanisław Godlewski głównym referentem sprawy reformy rolnej ze stanowiska prawnego.

W wyborach r. 1928 i następnie r. 1930 był, w ciągu ostatnich pięciu lat, senatorem województwa warszawskiego z listy Stronictwa Narodowego. W senacie był stałym i bardzo wybitnym członkiem komisji prawniczej i komisji gospodarczo-społecznej. Mowa jego w sprawie Brzeźcia w komisji prawniczej Senatu i następnie w pełnym Senacie w początku r. 1931 wywarła bardzo głębokie wrażenie.

Bratem s. p. Stanisława Godlewskiego, który pozostawia małżonkę, jest ks. biskup Michał Godlewski, profesor uniwersytetu Jugiellońskiego i biskup sufragan diecezji krakowskiej.

Zgon s. p. Stanisława Godlewskiego jest ciężką stratą nie tylko dla najbliższych, ale i dla społeczeństwa, które traci w nim obywatela wielkich zdolności i wielkiego charakteru.

Wkrótce po jego zgonie zgasł w Łodzi, przeżywszy lat 61, inż. Wiesław Gerlicz.

Śp. Gerlicz urodził się w majątku rodzinnym Abramów w powiecie zamajskim w roku 1872. Po ukończeniu gimnazjum w Warszawie wstąpił do Instytutu Technologicznego w Petersburgu, który ukończył chlubnie w roku 1897. Od tej chwili rozpoczyna się niezwykle twórcza i pełna zapału patriotycznego praca śp. inż. Gerlicza na polu zarówno zawodowym jak i społeczno-politycznym. Na przełomie wieku XIX i XX widzimy Zmarłego na czele wielkiego przedsiębiorstwa, które buduje linję kolei elektrycznych z Łodzi do Zgierza i do Pabjanic. Linja ta zostaje otwarta 1 stycznia 1901 roku.

Dzięki gigantycznej pracy śp. Zmarłego i Jego niezwykłym zdolnościom Łódź staje się wkrótce pod względem komunikacji podmiejskich nie tylko pierwszym miastem w Polsce, lecz także jednym z pierwszych miast Europy. Z kolei śp. inż. Gerlicz podejmuje wspólnie ze śp. Józefem Englichem, inż. Tadeuszem Sułowskim i Januszem Regulskim potężną inicjatywę elektryfikacji całego kraju przez założenie towarzystwa „Siła i Światło”, gdzie powierzono Mu stanowisko początkowo wiceprezesa, a po śmierci Józefa Englicha — stanowisko prezesa. Za sprawą wciąż niezmiernie odważnego śp. inż. Gerlicza powołano do życia dwie spółki komunikacyjne, a mianowicie Warszawskie Elektryczne Koleje Dojazdowe oraz Tramwaje Elektryczne w Zagłębiu Dąbrowskim. Na czele obydwu spółek staje inż. Gerlicz jako prezes. Wreszcie dzięki inicjatywie śp. Gerlicza powstało w Katowicach Towarzystwo Eksploatacyjne Śląsko-Dąbrowskie, które prowadzi administrację tramwajów na Śląsku i Zagłębiu Dąbrowskim.

Stowem śp. inż. Gerlicz przez całe życie nie ustaje w niezwykle twórczej

Refleksje

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Gdynia, 11 grudnia.

Poświęcenie i symboliczne otwarcie portu gdyńskiego miało momenty znamienne dla dzisiejszych stosunków. Przedewszystkiem na każdym kroku mówiono o „największym człowieku” w Polsce, jako o twórcy portu. Aktu poświęcenia dokonał ks. biskup Okoniewski przy dźwiękach „Pierwszej brygady”. Min. Zarzycki twierdził, że „dopiero rządu pomajowe postawiły zagadnienie wykorzystania morza”.

W związku z tem trafnie zauważa „Słowo Pomorskie”, że poświęcenia faktycznie dokonano po raz drugi: — „Port w Gdyni” — pisze „Słowo Pomorskie” — poświęcony został, w obecności Prezydenta R. P. Stanisława Wojciechowskiego, przez ś. p. J. E. kardynała Dalbora w dniu 29 kwietnia 1923 r. Od uroczystej tej chwili minęło zgorą dziesięć lat. Akt ten był wynikiem urzeczywistnienia ustawy „o budowie portu w Gdyni”, uchwalonej w dniu 23 kwietnia 1922 roku przez Sejm Rzeczypospolitej, któremu przewodniczył Wojciech Trąpczyński. Ustawę „o budowie portu w Gdyni” opracowała sejmowa komisja morska, na czele której stał ks. senator Bolt.

Tak wygląda prawda historyczna. Nie przecząc temu, co w ostatnich latach zrobiono istotnie, zaznaczyć jednak należy, że Gdynia rozwija się prze-

dewszystkiem własnym pętem, pod naporem gospodarczych potrzeb narodu. I zapytać przytem należy, czy równoległe z rozwojem polskiego portu idzie dobra polityka gospodarcza, zapewniająca zyski z handlu morskiego przede wszystkim narodowi polskiemu?

Uderzający był w uroczystości udział Żydów. Widzieliśmy ich na honorowych miejscach. Napływowi Żydów etatystyczna polska polityka morska nie kładzie tamy; konkurencji z Żydami nie wytrzymują polskie placówki gospodarcze.

Gdynia w polskich rękach! Dopiero realizacja tego hasła będzie mogła nas przejmować prawdziwą dumą.

Odsłonięto w Gdyni tego samego dnia płaskorzeźbę i tablicę ku czci twórcy „Wiatru od morza” — Stefana Żeromskiego. Gdyby dziś żył Żeromski, przypomnieliby mu się niewątpliwie rozmowa, jaką miał swego czasu z wpływowym w Polsce czynnikiem. Wtedy, gdy rząd obrony narodowej uchwalił pierwszy kredyt na Gdynię, a Żeromski tworzył „Wiatr od morza”, usłyszał Żeromski z ust owego wpływowego czynnika jako charakterystykę zagadnienia morskiego, określenie: cierpienie na „chorobę morską”.

Czasy zmieniły się...

DE-ZET.

Jeżeli PRZEDŚWIĄTECZNA KRZĄTANINA

spowoduje błądność i mizerny wygląd — złemu łatwo zaradzi **ODROBINA PUDRU**

„VERMEILLE” lub „ROSITA” M. MALINOWSKIEGO

Lab. Chem. Farm. Warszawa, ul. Chmielna 4.

Do nabycia we wszystkich drogerjach i aptekach w Poznaniu. Tg 656

Proces węglowy „Atlantico” w Gdyni

W jakich okolicznościach powstały nadużycia

Gdynia, 11 grudnia.

W toczącym się tutaj od szeregu dni procesie o nadużycia węglowe firmy „Atlantico”, polegające na sprzedaży na rynku wewnętrznym węgla eksportowego oraz na unikaniu opłat za postojowe wagonów kolejowych, zeznawał dzisiaj w charakterze świadka dyrektor Związku Eksporterów Portowych Michalewski. Świadek ten nie obciąża oskarżonych i nie podaje nic konkretnego, co miało znaczenie dla ustalenia stanu faktycznego, przedstawionego w akcie oskarżenia. Dyr. Michalewski stwierdza, że braku w transportach węgla sięgają r. 1926, kiedy w Anglii wybuchł strajk, na Gdańsk i Gdynię skierowano takie transporty węgla, że urządzenia obu portów nie mogły sprawnie dokonywać przeładunków, gdyż brak im było odpowiednich urządzeń. Powstał stąd chaos, który został spotęgowany w okresie wypadków majowych i pośrednio po nich. W tymże bowiem czasie powstał na kolejach taki chaos, że na miejsce przeznaczenia nie dochodziły całe transporty węgla. W takich okolicznościach istniała możliwość dopuszczania się nadużyć przez niższych funkcjonarjuszów portowych, bez wiedzy czynników kierujących transportami i handlem węgla.

Jeśli zaś chodzi o sprawę opłat za postojowe, to świadek ten stwierdza, że port gdyński nie posiada dostatecznej ilości torów kolejowych, proporcjonalnie do nadbrzeży, dźwigów i możliwości przeładunkowych. Stąd też dłuższy postój wagonów następuje często z powodów, które uznać należy za siłę wyższą. Jeśli opłata za postojowe nie będzie uważana jako dochód skarbu państwa, lecz jako kara za niedotrzymanie terminu, to w opisanych okolicznościach ewentualne uniknięcie opłaty za postojowe będzie pozostawało w zgola innym stosunku do przepisów karnych. O takie interpretowanie przepisów o postojowym zabiegali sfery gospodarcze u rządu, w których to interwencjach świadek brał udział. (p)

Nowy rektor Uniwersytetu Lubelskiego

Lublin (KAP). Z powodu rezygnacji rektora Uniwersytetu Lubelskiego, ks. prof. Józefa Kruszyńskiego, Ojciec św. mianował rektorem ks. dr. Antoniego Szymańskiego, profesora polityki społecznej i ustawodawstwa socjalnego.

Ustąpienie ks. rektora Kruszyńskiego wywołało powszechny żal, zarówno wśród młodzieży akademickiej, u której cieszył się wielkiem zaufaniem, jak również wśród tych wszystkich, którym sprawa uniwersytetu katolickiego leży na sercu. Ks. rektor Kruszyński położył ogromne zasługi dla Uniwersytetu Lubelskiego, wykończając jego organizację i pracując stale nad podnoszeniem jego poziomu, by dorównał najlepszym wyższym uczelniom katolickim zagranicą. Cały szereg uczonych i profesorów, wykładających obecnie na uniwersytetach państwowych, wyszedł z murów Uniwersytetu Lubelskiego. Chlubną i owocną działalność ks. profesora Kruszyńskiego na trudnym stanowisku rektora uniwersytetu doceniał również i episkopat polski.

J. Magn. ks. rektor Szymański ur. się w r. 1881. Po odbyciu nauk w szkołach średnich wstępuje do Seminarjum Duchownego we Włocławku, po ukończeniu którego władze seminaryjne wysyłają go na studia filozoficzne i społeczne do sławnego uniwersytetu w Louvain. Tam w r. 1907 otrzymuje ks. Szymański stopień doktora filozofii „maxima cum laude”. Po powrocie do kraju zajmuje ks. dr. Szymański stanowisko profesora filozofii i nauk społecznych w Seminarjum Włocław-

skiem. Na tem stanowisku pozostaje do r. 1918. W międzyczasie pełni obowiązki redaktora „Ateneum Kapiańskiego”, bierze udział w życiu społecznym Włocławka jako radny miejski z ramienia robotników oraz w pracach kulturalno-oświatowych. Za swą działalność pisarską i patriotyczną był kilkakrotnie karany przez władze rosyjskie. W r. 1918 twórca i pierwszy rektor uniwersytetu lubelskiego, ś. p. ks. prałat I. Radziszewski, powołuje ks. prof. Szymańskiego na katedrę polityki społecznej i nauk społecznych. W następnym roku otrzymuje habilitację na Uniwersytecie Jagiellońskim. Z pod pióra ks. prof. Szymańskiego wyszły pierwszorzędne prace jak: Zagadnienia Społeczne, Polityka Społeczna, Mussolini i korporacyjna przebudowa Włoch, Społeczne znaczenie rozwodów, Akcja Katolicka a działalność gospodarstwo społeczne itp., które stały się na pierwszym miejscu wśród przedstawicieli katolickiej myśli społecznej. W uznaniu zasług na polu pracy naukowej i społecznej, Ojciec św. Pius XI mianował ks. rektora Szymańskiego swym tajnym szambelanem, a J. E. ks. biskup Zdzitowiecki — kanonikiem kolegiaty kaliskiej. Od r. 1929 ks. prałat Szymański jest redaktorem „Prądu” i prezesem Związku Polskiej Inteligencji Katolickiej. Ostatnio J. E. ks. kardynał Prymas A. Hlond powierzył J. Magn. ks. rektorowi Szymańskiemu zaszczytne stanowisko przewodniczącego Rady Społecznej.

Masowe aresztowania w pow. opoczyńskim

„Gaz. Warszawska” donosi: Wspominaliśmy już o masowych aresztowaniach w powiecie opoczyńskim (Ziemi Radomskiej), w związku z odbywającymi się wyborami samorządowymi do rad gromadzkich.

Parę dni temu zatrzymano na czas powtórnego głosowania przeszło 20 kandydatów listy narodowej ze wsi Ogonowice. Mimo wszystko, „sanacja” poniosła klęskę, a Stronnictwo Narodowe zdobyło 11 mandatów na ogólną liczbę 16. Aresztowano ponownie miejscowego działacza narodowego, Władysława Wawrzeckiego, prezesa powiatowego zarządu związku młynarzy.

Nadmienić należy, że p. Wawrzecki w czasie głosowania był aresztowany i trzymany w wiejskiej chałupie. następnego dnia przeszło 6 godz. przetrzymany na posterunku, a 9 bm. osadzony w areszcie i dopiero zwolniony na skutek interwencji adwokata za kaucją aż 500 zł. Aresztowanie nakazał sędzia grodzki, Mojsie Dylon.

Komisarze w instytucjach ubezpieczeń społecznych

Z Warszawy donoszą: Przedstawiciele Unji Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych pp. W. Szczepański, wiceprezes unji i W. Kościński, sekretarz generalny, przyjęci zostali przez podsekretarza stanu w ministerstwie opieki społecznej dr. K. Ducha. Delegaci unji poruszyli sprawę samorządu instytucji ubezpieczeń społecznych, który powstaje w myśl przepisów nowej ustawy scaleniowej.

Wiceminister dr. Duch oświadczył, że w chwili powołania do życia nowych instytucji ubezpieczeń społecznych na czele ich muszą stanąć komisarze, gdyż w pierwszym okresie organizacyjnym wymagane są szybkie decyzje, a tylko taka forma kierownictwa może dać należyta rękojmię sprawnego ich działania.

Po pierwszym okresie organizacyjnym zostaną powołane do życia komisje rewizyjne i komisje rentowe. Następny etap będzie stanowiło utworzenie przy komisarzach ciał doradczych, przy których współpracy zostaną wykonane prace przygotowawcze dla przeprowadzenia wyborów do ciał samorządowych.

O spełnienie prostego obowiązku

Zbliżająca się Gwiazdka zmobilizowała już kupiectwo nasze, które, za pomocą gustownie i pomysłowo udekorowanych okien wystawowych, zwraca uwagę publiczności na korzystne źródła zakupu podarków gwiazdkowych. Wszystkie warstwy naszego społeczeństwa zdawać powinny sobie z tego sprawę, że jeżeli kiedy, to właśnie teraz w okresie świąt Bożego Narodzenia i związanych z tem tradycyj wygłębionych godzin się popierać wrogów chrześcijaństwa, i że każdy, chociażby najmniejszy podarek gwiazdkowy,

zakupiony być może tylko w firmie chrześcijańskiej. To nam nakazuje również nasza godność narodowa.

Obowiązek popierania swoich ciężych przedewszystkiem na niewiastach polskich, szafarkach budżetu domowego. Niestety, opierając się na fałszywych przesłankach, jakoby u Żyda kupowało się korzystniej, zanoszą one często ciężko zapracowany grosz obcym, nie zastanawiając się nad tem, że tą drogą pogłębiają nędzę wśród własnych braci i wypędzają ich na tułaczkę za chlebem. Pod tym względem grzeszą również niektórzy nasi urzędnicy, którzy nieraz ostentacyjnie odwiedzają sklepy żydowskie, nie zważając na sprawę z tego, że jeżeli popierają przez nich element owładnię przemyślem, handlem, rzemiosłem i innymi zawodami, to dzieci urzędników będą kiedyś tylko najmitemi żydowskimi.

Prosty obowiązek nakazuje wszystkim, szczególnie w okresie przedgwiazdkowym, popierać wyłącznie kupiectwo i rzemiosło chrześcijańskie. Źródła godne ze wszech miar poparcia i zaufania wskazuje nam godło Związku Towarzystw Kupieckich, które, celem uniknięcia pomyłek u kupujących jak i w interesie kupca chrześcijańskiego, znajdować się powinno w oknie wystawowym wszystkich firm zorganizowanych, a więc czysto chrześcijańskich. S. J.

25-lecie konsekracji biskupiej

Dnia 6 bm. J. Em. ks. arcybiskup Nowowiejski w Płocku obchodził 25-lecie swych święceń biskupich.

Z tego powodu w bazylice katedralnej płockiej odprawione zostało uroczyste nabożeństwo. Po nabożeństwie zaś duchowieństwo, przedstawiciele władz oraz delegacje organizacji i instytucji zebrały się w pałacu, aby Najdostojniejszemu Solenizantowi złożyć życzenia. (KAP.)

Zrobił „plajtę” i uciekł

Wilno (Tel. wł.) Ulotnił się z miasta w niewiadomym kierunku dyrektor firmy handlowej „Orient”, nazwiskiem Kruk Lewko. Nagły wyjazd dyrektora firmy „Orient” stoi w związku z bankructwem i wytoczonym mu procesem o przywłaszczenie szeregu przedmiotów.

W ojczyźnie Dżengischana

Postrachem Azji i Europy byli kiedyś Mongoli, których władcy, jak Dżengischan i groźny Timir stworzyli w XIII wieku największe w dziejach świata mocarstwo. Szybko wzniosła się z mroków bezdziewiętnej ta potęga i tak samo szybko upadła. Mongolowie pędzą dziś nędzny żywot koczowniców, o kolebkę ich, słabo zaludnioną jałową Mongolję, toczy się cicha walka pomiędzy groźnymi jej sąsiadami, Chinami i Rosją, obecnie zaś sięga po nią i Japonja. Zajmujący o tem artykuł, ilustrowany oryginalnymi zdjęciami starego korespondenta mandżurskiego, przynosi ostatni (51) numer „Ilustracji Polskiej”. Ten sam numer przynosi zajmujący, ilustrowany feljeton p. t. „Gdy w Tatrach panowały lodowce”, oraz dalszy ciąg rewelacyjnego reportażu o zamachu w Sarajewie. Uzupełnieniem pięknego numeru jest mnóstwo zdjęć aktualnych z kraju i zagranicy, odcinek powieści Ossendowskiego, mody, humor, strona młodzieży, kącik czytelników, pomysłów, jak zawsze rozrywki umysłowe i t. p.

Japonja europeizuje się: W Tokio, w parku Tokiwa, wzniesiono obecnie pomnik niedawno zmarłemu i na świat cały sławnemu kupcowi japońskiemu Yeichi Shibuzawie. W uroczystości odsłonięcia pomnika uczestniczyli liczni przedstawiciele rządu. U stóp pomnika wdowa po zmarłym, wraz z córką w szatach japońskich.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

SZCZAWNICKA JÓZEFINA pomaga w katarach. Tg 657

KALENDARZYK

Wtorek, 12 grudnia 1933.
Słońce: wschód 7.52; — zachód 15.40; —
długość dnia 7 godz. 48 min.
Księżyc: wschód 1.47; — zachód 12.29; —
po ostatniej kwadrze.
Kal. rzek. Aleksander M.; jutro Lucja
Kal. słow.: Włodan; jutro Władysław.

Z POZNANIA

Zajęcia na Wydziale Elektrotechnicznym Publicznej Szkoły Doksztalczącej Zawodowej przy Państwowej Szkole Rzemieślniczo-Przemysłowej w Poznaniu rozpoczynają się dnia 15 stycznia 1934 r. Dyrekcja szkoły zawiadamia o powyższym Zakładzie Elektrotechnicznym i wzywa zainteresowanych do zgłoszenia uczniów najpóźniej do dnia 1. 1. 34 r. w biurze Państw. Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej w Poznaniu, ul. Bergera 5, pokój 5a od godz. 10—14-tej. zg 20 729/30

Ujęcie włamywaczy. W dochodzeniach prowadzonych w sprawie kradzieży w firmie „Bata” w oddziale przy Rynku Wildeckim, ujawniono jako sprawców kradzieży 20-letniego Stefana i jego brata Edmunda Matuszaków z Poznania (ulica Poznańska 23). Część skradzionego obuwia odebrano im. Matuszaków odstawiono do dyspozycji władz sądowych. (kl.)

Grał i przegrał. P. Marian Górzyński, emerytowany sierżant z Torunia, ograny został na Błoniach Dildeckich podczas hazardu ulicznego w „trzy blaszki”. Blaszkarza w osobie niejakiego Stefana Wichrowskiego (ul. Gen. Kosińskiego 10) osadzono w areszcie policyjnym. (kl.)

Pieniądze w... komisariacie. W komisariacie VIII znajduje się gotówka w kwocie 13 złotych, znaleziona na ul. Matejskiej w dniu 11 bm. Właściciel może pieniądze odebrać. (kl.)

Kradzieże i włamania. Nieznani złoczyńcy włamali się do składu spożywców „Zgoda” na ul. Gen. Prądzyńskiego nr. 47. Łupem złodziei padła większa ilość czekolady, cukru, kawy, sera itp. wartości 480 zł. — Przy ul. Dąbrowskiego 88 włamali się nieznani złoczyńcy do składu p. Edmunda Mroczkiewicza i skradli różne towary galanteryjne wartości 1100 zł. Dochodzenia przeprowadza komisariat VII. (kl.)

Gaz zapalił się w wagonie. Wczoraj wieczorem w jednym z wagonów osobowych na poznańskim dworcu zapalił się gaz. Zaalarmowano miejską straż pożarną; ogień ugaszono przed jej przybyciem. (kl.)

Podrzucone niemowlę. Na Drodze Dębińskiej w pobliżu ul. Jordana znalazł p. Zenon Frankus 5-tygodniowe niemowlę płci żeńskiej, zawinięte w poduszki. Dzieckiem niewiadomego nazwiska i pochodzenia zajęła się pewna kobieta. Małeństwo przewieziono do miejskiego przytuliska dla niemowląt pod wezw. Dzieciątka Jezus na Św. Wojciechu. (kl.)

Jeszcze jedna ofiara kryzysu

Sąd okręgowy w Poznaniu rozpatrywał w dniu 12 b. m. sprawę Marty Chodan, pozostającej w areszcie pod zarzutem oszustwa i przywłaszczenia sobie fortepianu. Akt oskarżenia wymienia kilkanaście osób poszkodowanych na łączną sumę około 30 tys. zł. Mąż oskarżonej prowadził dobrze prosperującą skład maszyn na Wildzie.

W jesieni 1931 roku wskutek niepłacenia weksli przez rolników interesy popyły się. Oskarżona zaczęła pożyczać pieniądze i brać towar na kredyt. W kwietniu 1932 kupiła skład owoców i rozeszła się z mężem. Interesy pogorszyły się mimo pożyczki z „Kredit Vereinu” w kwocie 3000 zł. 19 września b. r. sprzedała skład za 2500 zł a nazajutrz znalazła się w więzieniu pod zarzutem oszustwa.

Oskarżona ze łzami w oczach tłumaczy się biedą, trójgiem głodnych dzieci i zaznacza, iż miała zamiar spłacić długi, lecz aresztowanie przeszkodziło jej w tem.

Sąd powołał kilkunastu świadków, a po rozpoznaniu sprawy skazał Chodanową na 7 miesięcy więzienia z policzeniem aresztu śledczego. (S)

Walne zebranie Związku „Caritas”

W dniu 11 b. m. w sali św. Marcina odbyło się walne zebranie Związku Tow. Dobr. „Caritas” za okres sprawozdawczy od 1. 4. 1932 do 31. 3. 1933.

Przewodniczył ks. dziekan Steinmetz. Sprawozdanie z działalności związku obejmującego całą archidiecezję poznańsko-gnieźnieńską złożył pp. mec. dr. Kolszewski, Ruszczyński, ks. dyrektor Wołkowski oraz ks. kano-

nik Adamski. W okresie sprawozdawczym związek „Caritas” uwolnił się od deficytu, prowadził liczne agendy i to wydział porad prawnych, wydział dzieci niesłubnych (1628 spraw), wydział dzieci kresowych, młodzieży nieletniej, kolonij letnich (1354 dzieci). „Dzień ubogich” oraz „Jalmużna za duszę zmarłych” cieszyły się wielkim zrozumieniem wśród społeczeństwa. Związek tacy 50 wydziałów parafjalnych. Podkreślano znaczenie czasopisma „Ruch charytatywny” i życzliwość prasy, umieszczającej komunikaty „Caritasu”. Bilans na dzień 31 marca b. r. opiewa na sumę 516.419 zł i 80 groszy. Zysk wynosi 1.187 zł 63 grosze. Zebranie jednomyślnie przyjął do wozdanie na wniosek ks. kanonika Adamskiego. Na zakończenie ks. dyrektor Wołkowski przedstawił plan pracy na przyszły rok 1934/35.

Z POZNAŃSKIEGO

GEBICE. (Nieszczęśliwy wypadek w młynie). Nieszczęśliwemu wypadkowi uległ zatrudniony w młynie parowym w Kawce pomocnik młynarski Wasowski Józef z Goryszewa. W fatalny dzień Wasowski zatrudniony był na podwórzu młyna, przyczem wskutek nieuwagi został najechany lorką, po brzozi napelnioną węglem. Skutek był tragiczny, bowiem W. doznał złamania obu nóg powyżej stopy. Przewieziono go do szpitala powiatowego.

(Z życia S. M. P. w Wylatowie). W ub. niedzielę odbyło się plenarne zebranie Stow. Młodzieży Polskiej w Wylatowie. Obrady rozpoczęły się wspólnym śpiewem „Boże coś Polskę”, poczem dh. Grzegorski A wygłosił deklarację p. t. „Manifest”, zaś dh. Klatt wygłosił referat na temat „Co daje S. M. P.”. W obszernej dyskusji omówiono sprawę urządzenia tradycyjnego „Oplatka” w pierwsze święto Bożego Narodzenia, oraz sprawy organizacyjne. Zebranie zakończono odśpiewaniem pieśni wieczornej.

KOŚCIAN. (Przedstawienie). Kółko dramatyczne państw. gimnazjum urządziło 8 bm. w auli gimnazjalnej przedstawienie „Wesela” Wyspiańskiego. Młodzi amatorzy wywiązali się ze swych ról ku ogólnemu zadowoleniu.

(Jarmark). 14 bm. odbędzie się w naszym mieście jarmark kramny. Przestrzegamy przed kupowaniem towarów u Żydów, których niewątpliwie zjedzie wielka ilość.

(Z życia Kat. Koła Polek). 6 bm. odbyło się zebranie Kat. Koła Polek, na którym p. prof. Heinrich wygłosił interesujący odczyt p. t. „Obrona Kresów Zachodnich”.

(Wynik kwesty). Urządzona w naszym mieście kwesta uliczna z okazji „Dnia Ubogich” przyniosła 330 zł.

(Odczyt). P. red. Kulig wygłosił 5 bm. odczyt antyżydowski.

(Komitet dla spraw bezrobocia). Ze względu na ukończenie kampanji tutejszej cukrowni i nadchodzącą zimę odbyło się 6 bm. pod przewodnictwem p. burmistrza Maćkowiaka zebranie obywateli ze wszystkich sfer społeczeństwa, celem założenia lokalnego komitetu dla spraw bezrobocia. Po omówieniu zagadnień wybrano ścisły komitet wykonawczy, w skład którego weszli pp.: burmistrz Maćkowiak, aptekarz Leszczyński, kupiec Stefan Bak, dyr. St. Fellman, dr. Konkiewicz, Stróżyk, adwokat Lompa i Konieczny.

(Wykład). W ramach Powszechnych Wykładów Uniwersytetu Poznańskiego wygłosił w dniu 10 bm. w auli gimnazjum prof. dr. Hoffmann wykład „O powstawaniu i rozmnażaniu się płci”.

(Przedstawienie). Kółko Teatralne w Kościanie odegrało 10 bm. przedstawienie teatralne sztuki p. t. „Zemsta cyjana”.

(Walne zebranie). Walnemu zebraniu Tow. „Kropka Mleka” przewodniczył patron ks. prob. Bednarkiewicz. Ze sprawozdań z rocznej działalności wynikało, że w ciągu roku wydano 7553 ltr. mleka. Nowy zarząd ukonstytuował się następująco pp.: Fischbachowa — przewodnicząca, Jerzykiewiczowa — zast., Echaustówna — sekretarka, Hauserówna — zast., Jezierska — skarbniczka, pp. Richterowa, Fellmannowa, Owczarczakowa, Augustyniakowa — ławnicy. Do komisji rewizyjnej wybrano pp.: Wojciechowska, Koczrowską i dr. Tomkiewiczą. Długoletnią prezeską p. dr. Laurentowską w dowód uznania zasług mianowano prezeską honorową.

(Bazar gwiazdkowy). Wzorem lat ubiegłych tutejszy Hufiec Harcererek urządził wielki bazar gwiazdkowy, gdzie nabyć można solidnie przez harcerki wykonane robótki, ozdoby choinkowe, zabawki i różne inne rzeczy praktyczne. Dochód przeznaczają na cele żeńskich drużyn harcerskich.

LWÓWEK. (Z karty żałobnej). Odprawiono tu na miejsce wiecznego spoczynku zwłoki śp. Antoniego Krygiera, zasłużonego obywatela i działacza narodowego. Śp. Zmarły był członkiem zarządu Stronnictwa Narodowego, honorowym prezesem Bractwa Kurkowego i długoletnim wiceprezesem Koła Śpiewackiego. — Na wszystkich tych stanowiskach wyka-

zał umiłowanie do pracy społecznej i zaszczyt sobie uznanie społeczeństwa. — Cześć Jego pamięci!

(Ze zjazdu okręgowego prezesów i naczelników „Sokola”). Odbył się tu doroczny zjazd okręgowy prezesów i naczelników „Sokola”, na którym poszczególni delegaci z miast zdawali sprawozdanie z swej działalności. Jak nowych członków przyjęto do związku gniazda żeńskie w Lwówku i Pniewach. Referat p. t. „Polska była, jest i będzie katolicką” wygłosił p. Marynowicz z Poznania.

(Dzień ubogich). Panie z Tow. św. Wincentego a Paulo przystąpiły z okazji „Dnia Ubogich” wspólnie z biednymi do Stołu Pańskiego. Wieczorem urządzono specjalną akademję o bogatym programie. Głęboki referat o ideologii Wincentek wygłosił ks. Jan Pietrzak. Publiczności było dużo i z zainteresowaniem podziwiała ona owocne wyniki pracy charytatywnej zaśluzonego stowarzyszenia.

MOGILNO. (Szofer oszustem). Ostatnio na terenie powiatu mogileńskiego włóczył się jakiś osobnik, który przedstawiał się wszędzie za szofera wydziału powiatowego w Mogilnie, przyczem podstępnie wyludzał pieniądze rzekomo na bilet kolejowy, gdyż samochód powiatowy zapuścił mu się w drodze, a on nie ma za co wrócić do miejsca zamieszkania. W tych dniach oszust ten przybył do wsi Rzeszyn (pow. mogileński), gdzie odwiedził restaurację p. Czajkowskiego i, niby czekając na samochód ze starostwa w Mogilnie, spożył kolację, którą gęsto zakrapiał „czysta”. Zachowanie się nieznanego osobnika wydało się podejrzanem restauratorowi, który też wnet zażądał uregulowania rachunku. Wtedy dopiero wydało się, że nieznanomy, którym okazał się niejaki Stanisław Buśko, szofer z zawodu, nie posiadał ani grosza przy sobie a z wydziałem powiatowym nie ma nic wspólnego. Restaurator wyrzucił sprytnego oszusta, zabierając mu dokumenty osobiste.

(Z życia „Sokola”). Ub. niedzieli odbyła się lustracja miejscowego Tow. gimn. „Sokol”, na którą przybyli członkowie zarządu okręgowego „Sokola” w osobach pp. dyr. Ziętkowskiego i naczelnika Radzińskiego. Lustracja wykazała, że miejscowy „Sokol” funkcjonuje pod każdym względem sprawnie i że działalność jego obejmuje coraz szersze kręgi miejscowego społeczeństwa.

NOWE MIASTO n. W. (Dzień ubogich). Zgodnie z odezwą J. E. Ks. Kardynała Hłonda urządził specjalnie powołany do życia komitet wspólnie ze Stowarzyszeniem Pań św. Wincentego a Paulo 3 grudnia „Dzień ubogich”, w którym to dniu ubodzy przystąpili do komunji św. poczem na starej plebanji spożyli wspólne śniadanie. Po południu odbyła się w sali p. L. Szymankiewicza uroczysta akademja z wielce urozmaiconym programem, przemówieniem ks. prob. Jana Dybizańskiego oraz referatem kierownika szkoły p. Walentego Kędzińskiego Koło śpiewu „Halka” wykonało pod batutą p. Mieczysława Lisewskiego kilka bardzo udanych utworów.

(Nieszczęśliwe wypadki). Michał Regulski z Aleksandrowa koło Nowego Miasta manipulując w pozycji siedzącej przy stojącej na szynach lorce, został przez nadjeżdżące drugiej silnie poturbowany tak, że na dłuższy czas stracił zdolność do pracy. Magdalena Tadyszak również z Aleksandrowa spadła ze schodów i doznała wywichnięcia prawej ręki.

(Kradzież). Do sklepu p. Sikorowej zamieszkałej na stacji kolejowej Chocicza, włamali się niewykryci dotąd złodzieje, łupem których padły papierosy, czekolady i tp. wartości ca. 70 zł.

(Z Tow. Śpiewu „Halka”). Plenarne zebranie odbyło się 8 bm. u p. Adolpowej. Prezes p. Jan Czarczyński wygłosił bardzo interesujący referat na temat „Co i jak śpiewać będącymi na Boże Narodzenie”. Pożatem postanowiono w niedzielę 7 stycznia urządzić wieczór wigilijny dla członków.

(Wyłożenie budżetu). Projekt budżetu wójtostwa w Nowemmieście wyłożony został w biurze wójtostwa przy ul. Poznańskiej do wglądu zainteresowanych na czas od 9 do 17 grudnia włącznie.

OSTRÓW. (Szkoła rolnicza). — Istniejąca od wielu lat w Odolanowie szkoła rolnicza ze względów komunikacyjnych przeniesiono do Ostrowa. Nauka odbywa się narazie w ubikacjach szkoły powszechnej im. Estkowskiego. Skoro dom szkoły handlowej zostanie wykończony, przeniesie się do niego i szkoła rolnicza.

(Ciekawa wystawa). W lokalach Ogólna — Rynek 36 — odbył osie otwarcie wystawy prac kobiet, zorganizowanej staraniem Kat. Koła Pań (dawniej Czytelnia Kobiet). Uroczystego otwarcia dokonał ks. kanonik Jarosz. Wystawa ta jest ciekawym przeglądem prac kobiecych. Widzimy tam artystycznie wykonane raboty ręczne jak: hafty, koronki, rzeźby palone w drzewie, inkrustacje i wiele innych. — Ciekawą i bogatą wystawę połączoną z dobrze zaopatrzoną herbaciarnią z apetycznym a taniem piczywem. Pokaz potrwa do 17 bm. Każdy powinien tam podać.

(Dobra myśl). Dyr. państw. gimnazjum męskiego w Ostrowie zawiadamia rodziców i opiekunów, że każdy z pp. profesorów udziela informacji w sprawach

uczniów raz na tydzień w czasie godzin przyjęć, których rozkład wywieszony jest w korytarzu gimnazjum na parterze.

(Złodzieje węglowi zranili kolejarza). Terenem złodziejskich występów są pociągi naładowane węglem, idące z Górnego Śląska. W ostatnich dniach pod wieczór złodzieje węgla kolejowego zamierzali okraść pociąg przy moście pod Zębocowem (w pobliżu Ostrowa). Ponieważ hamulczy Antoni Walczak z Skalmierzyc, zapobiegł kradzieży złodzieje obrzucili go kamieniami, raniąc poważnie w głowę.

(Zgon). W ub. środę zmarł w Ostrowie po wieloletniej chorobie znany działacz społeczny śp. Wacław Otomański.

(Wystawa prac kobiet). Katolickie Koło Pań, dawniej Czytelnia Kobiet, zorganizowało w ognisku własnym, wystawę prac kobiet, której poświęcenia dokonał ks. prob. Jarosz. Wystawa, która trwać będzie do 17 bm., stanowi ciekawy przegląd pracy kobiecej.

(Kradzież rowerów). Ostatnio skradziono tu cztery rowery, dwa w warsztacie p. Kranca przy ul. Raszkowskiej, jeden p. Stanisławowi Waleście z ul. Kościelnej i jeden z korytarzy kasy miejskiej p. Antoniemu Pansowi.

PLESZEW. (Św. Mikołaj). Dorocznym zwyczajem Koła Przyjaciół Harcerstwa przy drużynach żeńskich zorganizowano w dniu 8 bm. w kinie „Czar” uroczystość św. Mikołaja, połączoną z filmową komedijką dźwiękową. Słowo wstępne wygłosiła p. Maria Radomska, poczem, według programu nastąpił śpiew, balet karzelków, deklamacja o św. Mikołaju i przybycie św. Mikołaja. Uroczystość zakończył św. Mikołaj obdarowywaniem podarkami.

(Z życia kreglarzy). W dniu 8 bm. odbyło się w salce Bursy Bractwa Kurkowego pod przewodnictwem prezesa p. Tad. Wojciechowskiego zebranie Klubu kreglarzy „Potentia”. Z udanej imprezy kreglarzkiej z 3 bm. zdał sprawozdanie p. Szpun J., poczem uchwalono na dzień 6 stycznia 1934 urządzić w salach Bursy Bractwa Kurkowego bal maskowy i kostjumowy.

POWIDZ. (Rocznica powstania listopadowego). Staraniem szkoły odbyła się uroczystość 103 rocznicy powstania listopadowego. Na program złożyły się deklamacje, występ chóru szkolnego, przemówienie okolicznościowe kier. szkoły, p. Jarosiewicza oraz obrazek sceniczny osnuty na tle powstania.

(Dzień ubogich). W dniu ubogich panie miłosierdzia i biedni przystąpili gremjalnie do Stołu Pańskiego. Przed kościołem zbierano datki na rzecz biednych. Po południu odbyło się uroczystościowe zebranie Tow. św. Wincentego a Paulo, poświęcone krzewieniu idei miłosierdzia chrześcijańskiego.

ROGOŹNO. (Z koncertu). Klub mandolinistów „Chopin” wystąpił w sali Hotelu Centralnego z własnym koncertem przy licznych udziałach gości. Występ klubu spotkał się z uznaniem społeczeństwa, które podziwia wytrwałą i wykazującą stały postęp pracę klubu na polu muzycznym.

SZAMOTUŁY. (Samobójstwo na tle miłości). W wiosce Zajaczkowo pow. szamotulskiego popełnił samobójstwo 24-letni robotnik Walenty Wilhelm Piszczogłowa. Denat poszedł na strych mieszkania swych rodziców i pozbawił się życia zapomocą wystrzału z karabinu wojkowego. Śmierć nastąpiła natychmiast. Tłoczono zawód miłosny. Władze, celem dalszego śledztwa, zabezpieczyły zwłoki.

(Z Bractwa Kurkowego). W środę, 13 bm. urządził Bractwo Kurkowe nadzwyczajne walne zebranie. Na porządku obrad przyjęcie nowego statutu i strzelanie ku upamiętnieniu 15 rocznicy Powstania Wielkopolskiego.

ŚMIGIEL. (Echa wyborów). Wybory do rady miejskiej w Śmiglu skończyły się wielkim triumfem Obozu Narodowego, a sromotną klęską „sanacji”. Społeczeństwo śmigielskie dało tem dowód, że wiernie i nieugięcie stoi na gruncie idei narodowej i nie da się chwycić na lep frazesów wyborczych, przyobleczonych w piękną nazwę „Narodowego Bloku Gospodarczego”. Obóz Narodowy otrzymał mandatów 7 „sanacja” 3 Niemcy 2. Obóz Narodowy szedł do wyborów zupełnie samodzielnie, odrzucając wszelkie kompromisy. Fakt, iż w Śmiglu, mimo, że były aż 4 listy, Obóz Narodowy skupił przeszło 65 proc. wszystkich oddanych głosów, mówi sam za siebie. Podkreślić trzeba entuzjazm, niestrudzoną ofiarność, wzorową karność i sprężystość pracy narodowców. Śmigiel raz jeszcze dowiódł, że jest nawskroś narodowym i że twardo stoi przy sztandarze nieskażonej idei narodowej. Udział wyborców w głosowaniu wynosił przeszło 95 proc.

(Przedstawienie). W dniu 10 bm. miejscowe Bractwo Wstrzemięzliwości urządziło przedstawienie amatorskie sztuki p. t. „Ukryta perła”. Amatorzy wywiązali się ze swego zadania dobrze.

(Kradzież owoców). Handlarzowi St. Bajonowi z Śmigla skradli nieznani złodzieje 6 ctr. doborowych jabłek.

(Z jarmarku). W Śmiglu odbył się przedgwiazdkowy ogólny jarmark, na który przybyło bardzo dużo Żydów z Łodzi, Kalisza itd. Jarmark obfitował w liczne wypadki oszustw i kradzieży.

Z POMORZA

TCZEW. (Pożar). We wsi Gremblin w pow. tczewskim, wybuchł w zabudowaniach obywatela ziemskiego Franciszka K. groźny pożar. Mimo natychmiastowej akcji ratowniczej, która trwała do późnej nocy, nie zdołano uratować objętych pożarem zabudowań. Straty wynoszą 15 tys. złotych. Przyczynę pożaru nie ustalono. (wk.)

TUCHOLA. (Odrpawa drużynowych). W Tucholi odbyła się odrpawa drużynowych Hufców szkolnych z powiatów: chojnickiego, świeckiego i tucholskiego.

(Chłopczyk zaginął bez śladu). Synek inwalidy wojennego Guza, 8-letni Stanisław, z Nowej Tucholi, udał się do miejscowego kościoła, skąd więcej do domu nie powrócił. Wszelkie poszukiwania za chłopczykiem pozostały dotąd bez wyniku.

Z BYDGOSZCZY

Nowa kadencja Rady Miejskiej. Wobec tego, że w przepisany termin nie wpłynęły protesty przeciwko wyborom do Rady Miejskiej m. Bydgoszczy, wybrany skład Rady uzyskał zatwierdzenie wojewody poznańskiego. We wtorek prezydent miasta, p. Barciszewski, zwołuje posiedzenie przedstawicieli poszczególnych ugrupowań nowej Rady Miejskiej dla ustalenia terminu, w którym odbyć się ma obranie konstytucyjnej Rady. Prawdopodobnie odbędzie się ono jeszcze przed świętami Bożego Narodzenia. Tem samym dotychczasowa Rada Miejska kończy swoją kadencję nawet bez posiedzenia pożegnawego.

Z Teatru Miejskiego. Równocześnie przygotowuje teatr bydgoski dwie premjery: w dziedzinie komedji zabawna krotkoczwila Hennequina „On i jego sobowtór” pod reżyserją dyr. Stomy, który gra w tej krotkoczwili główną rolę Hilarego Ciotka; w dziedzinie repertuaru śpiewnego znaną operetkę Soupego pt. „Modelka” pod batutą zaangażowanego, znowu do teatru bydgoskiego kapelmistrza Leona Turkiewicz i w reżyserji Dowmunta. Krotkoczwila Hennequina wchodzi na repertuar już w najbliższą sobotę. „Modelkę” ujrzymy w okresie świątecznym.

Wizyta J. E. ks. biskupa Dymka. Przez trzy dni bawił w Bydgoszczy, jako gość ks. kanonika Schultza, J. E. ks. biskup - sufragana poznański dr. Dymek wraz ze znanym działaczem na polu organizacji Młodzieży Katolickiej, ks. prałatem Jarosem. J. E. ks. biskup Dymek odwiedził w ubiegłą niedzielę w pięknej naszej Farze uroczyste nabożeństwo.

Zmiany notariuszy. Od 1 stycznia 1934 r. liczba notariuszy w Bydgoszczy ma być zmniejszona z 12 dotychczas istniejących do 5. Chodzą pogłoski, że kancelarie notariackie otrzymają: pp. Brzeski, Drwiega, Dulęba, Meissner i Typrowicz. Niektórzy z dotychczasowych notariuszów mają otrzymać notariaty w miastach sąsiednich, np. p. Nieduszyński w Szubinie, p. Sioda w Inowrocławiu. Ile prawdy jest w tych pogłoskach, okaże czas najbliższy.

Przeciw obniżkom plac. Związek Urzędników Kolejowych odbył zebranie, na którym omawiano projekt nowych uposażzeń pracowników kolejowych i wyrażono jednomyślny pogląd, że projekt ten jest wręcz szkodliwy nie tylko dla samych pracowników, ale również dla interesów kolejnictwa i państwa. Dotychczasowe pensje niższych pracowników nie wystarczają na zaspokojenie najskromniejszych nawet potrzeb życiowych, zmniejszenie tego uposażenia wtraciłoby niższych pracowników kolejowych w sytuację wprost bez wyjścia. Zebrani jednomyślnie uchwalili rezolucję, która w punkcie zasadniczym wypowiada się przeciwko obniżkom plac, natomiast za podwyższeniem uposażenia niższych grup pracowników. Minimum pensji powinno wynosić co najmniej 150 zł z pozostawieniem dla pracowników, posiadających rodziny dodatku rodzinnego.

Związek Podoficerów Rezerwy odbył w niedzielę walne zebranie, na którym dokonano wyboru nowego zarządu. Zarząd ten stanowią: pp. Piotr Chlebek — prezes, Stefan Łukowski i Jan Kühn — wiceprezesa, Marciniak i Jaskólski — sekretarze, Patalos i Brzeszcz — skarbnicy, Małek i Lipiński — komendanci, Pawlak — bibliotekarz, Czajkowski — przewodniczący sądu koleżeńkiego.

Militaryzacja PAT. W związku z obśadzeniem centrali Polskiej Agencji Telegraficznej przez czynnych i byłych wojskowych, cały szereg placówek tej agencji oddano różnym oficerom rezerwy i emerytom wojskowym, usuwając z dotychczas zajmowanych stanowisk dziennikarzy zawodowych. Zarząd Syndykatu Dziennikarzy Pomorskich wystąpił w tej sprawie do zarządu głównego Zw. Dziennikarzy, prosząc o interwencję u odnośnych władz. W ostatnim czasie usunięto dziennikarzy z placówek PAT w Bydgoszczy, w Poznaniu, Gdyni i Wilnie.

Ofiara sprzeciżki. Pomiędzy dwojgiem narzeczonych doszło przy ul. Lenartowicza 8 na Szwederowie do sprzeciżki, w czasie której narzeczony uderzył swą wybrankę tępym narzędziem w głowę. Ofiarę sprzeciżki odwieziono karetką pogotowia do Szpitala Miejskiego, gdzie lekarze stwierdzili dość ciężkie zranienie głowy.

Kradzieża. Reginie Reich, długa 74, skradziono z mieszkania obrus pluszowy i serwetę. — Henrykowi Szymaniakowi, Nakielska 71, skradziono z restauracji 98

Radomsko pod sztandarami Obozu Narodowego

Zebranie przedwyborcze przy udziale 1000 przeszło osób

Z Radomska donosi (ws.): W niedzielę, 10 b. m., w sali „Sokoła” odbyło się wielkie, przedwyborcze zebranie członków Stronnictwa Narodowego z pow. radomszczańskie. Do blisko 1.000 zebranych przemówił poseł Dziurżawski, zapoznając ich z nową ustawą samorządową.

Tegoż dnia odbyło się mniejsze zebranie, na którym referat wygłosił kol. Brzuchania. Referat przyjęto entuzjastycznie i zadeklarowano swą przynależność do Obozu Narodowego. Podniosło zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych.

Przez gaz świetlny na ślubny kobierzec

Z Łodzi donosi (z): Michał Pawlak utrzymywał od roku 1930 bliższe stosunki ze służącą Anastazją Dębską. W maju rb. stosunki między narzeczonymi naprężyły się, gdyż Dębska posadzała Pawlaka o zdradę.

Na tem tle doszło do zatargu w dniu 12 czerwca. Dębska spotkała narzeczonego w liczniejszym towarzystwie, a widząc, że jest podehmielony, starała się go odciągnąć na bok. Pawlak uderzył narzeczoną. Dębska zaprowadziła go do swego pokoju służbowego i położyła go spać. Gdy Pawlak zasnął, Dębska napisała list pożegnawny, w którym podała, że popelnia sa-

mobójstwo i zadaje śmierć narzeczonemu, gdyż nie mogłaby przeżyć rozstania z nim.

Następnie odkręciła kurek gazowy i sama położyła się spać. Tymczasem Pawlak obudził się w nocy, a czując zapach gazu, udał się do kuchni, gdzie zamknął kurek. Dębską przewieziono do szpitala, gdzie przy pomocy lekarza przywrócono ją do życia.

Sprawa oparła się o sąd i Anastazja Dębska już jako Pawlakowa, zasiadła na ławie oskarżonych i skazana została na 1 rok więzienia z zawieszaniem na 2 lata za usiłowane otrucie.

Śmiertelne wypadki przy pracy

Z Łodzi donosi (z): W fabryce maszyn firmy Bracia Lange, 24-letni robotnik Józef Zynderman zeszwał w oddziale szlifierni pęknięty pas transmisyjny, przyczem dla ułatwienia sobie pracy umieścił go między nogami, by go przytrzymać. W pewnym momencie zeszwał już pas pochwycony został przez wirujący wał transmisyjny. Pas zaciągnął go wokół wału, przewiesając Zyndermana, poczem około 50 razy okrecił ciałem, uderzając Zyndermana o sufit. Nieszczęśliwy robotnik rozbity został na miążgę.

W zakładach przemysłowych Po-

znańskiego zmarł nagle przy pracy Władysław Temierowski. Zwłoki pozostawiono na miejscu celem stwierdzenia przyczyn nagłej śmierci.

W rzeźni bałuckiej przy ul. Łagiewnickiej zmarł nagle 45-letni rzeźnik Aron Moszek Cymerman.

W fabryce Ramisza przy ul. Ewangelickiej 10 robotnica Józefa Staniak pochwycona została wskutek nieuwagi przez trzbw maszyn, doznając poszarpania ręki prawej do łokcia. Pozostawie ją w stanie ciężkim do szpitala okręgowego.

Tragiczny wypadek samochodowy

Dziś, we wtorek rano, rozbił się na szosie między Paczkowem a Swarzędzem samochód wiozący towary dla firmy Rubinstein w Poznaniu. Jedna osoba poniosła śmierć na miejscu, szofer wyszedł z wypadku cało. Przyczyny katastrofy nie ustalone. (S)

Nieproszeni goście na weselu

Podczas uczy weselnej u rolnika Giehra w Zakrzewie, w powiecie poznańskim, wtargnęli do domu weselnego nieproszeni goście. Doszło do bójki, w czasie której niejaki Gustaw Spedel zranił łopatą w głowę Franciszka Oracza z Zakrzewa. Podczas bijatyki mieszkaniec Lubonia Otto Meier strzelił kilkakrotnie z rewolweru na pastach Poraniony Oracz leżąc, się w domu. Sprawę napadu na dom weselny zajęła się policja. (kl)

Niebezpieczny puszkarz

Z Częstochowy donosi (cs): Sąd okręgowy z Piotrkowa na sesji wyjazdowej w Częstochowie rozpatrywał sprawę mieszkańca ws. Węglowice, Czesława Pluta, który 5 października rb. zastrzelił podczas kłótni swego sąsiada, Józefa Sośniaka. Rewolwer, z którego Pluta strzelał, jak również proch i kule, zostały przez niego same sfabrykowane, mimo, że ni jest on fachowcem. Po rozpatrzeniu sprawy Pluta skazany został na 2 lata więzienia.

Śmiertelny zabieg

Z Kalisza donosi (mk): 10 b. m. wieczorem zmarła w szpitalu żydowskim w Kaliszu Leokadja Krawczyk, lat 23, mieszkanka Błaszek. Jak wykazało przeprowadzone dochodzenie, Krawczykowa, będąca w poważnym stanie, poddała się niedozwolonomu zabiegowi, którego dokonała akuszerka w Błaszczach, niejaka Bielska Władysława. Sprawczynię śmierci Krawczykowej zatrzymano w areszcie.

Nici sowieckie na polskich rynkach

Z Łodzi donosi (z): Mimo doskonale rozwiniętego przemysłu nicianego w Łodzi pojawiają się ostatnio na rynkach, w znacznych ilościach, nici pochodzenia sowieckiego, które stanowią dla produkcji krajowej poważną konkurencję. Nici sprzedawane w szpulkach 1.000-metrowych, ofiarowano początkowo po cenie 12 zł za tuzin, gdy fabryki łódzkie pobierały 14 zł. Gdy po długich i żmudnych pertraktacjach oraz obniżce cen produkcji niżono cenę do 10 zł, nici sowieckie sprzedawano po 9 zł.

W związku z tem dowiadujemy się, że miejscowy przemysł niciany podjął starania u miarodajnych władz w celu zlikwidowania powyższej konkurencji.

Tragiczny pochód

Z Częstochowy donosi (cs): 30 kwietnia rb. odbył się w Krzepicach w pow. częstochowskim pochód socjalistyczny, podczas którego jeden z uczestników, Józef Mazik, wjął rewolwer i oddał kilka strzałów w powietrze. Jedną z kul ugodził postępującego przed nim Franciszka Sęddeckiego, kładąc go trupem na miejscu. Sąd skazał Mazika na 3 lata więzienia.

100-lecie garbarzy kaliskich

Z Kalisza donosi (mk): 8 b. m. kaliski cech garbarzy obchodził 100 rocznicę swego istnienia. Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem w kościele św. Mikołaja, odprawionem o godz. 10 rano przez ks. dr. Zaborowicza. Po nabożeństwie udano się pochodem przed gmach ratusza, gdzie, przy odpowiednim przemówieniu starszego cechu, p. H. Jaśniewicza, złożono wieniec pod tablicą pamiątkową, poświęconą pamięci poległych kaliszczan. Wśród nazwisk na tablicy tej wyrwtych widnieją również ś. p. Józefa Świdzkiego, który oddał życie za Ojczyznę. A był członkiem kaliskiego cechu garbarzy. Oddawszy cześć pośmiertną poległym obrońcom Ojczyzny, uczestnicy tej uroczystości udali się do lokalu Stow. Rzem. Chrześ. na wspólne śniadanie.

Widmo szubienicy na Pomorzu

Sąd doraźny w Starogardzie nad mordercami policjanta Matusiaka

Z Chojnic donosi (pd.): 30 listopada r. b. dokonana została w Zblewie potworna zbrodnia

na osobie post Matusiaka, który przeprowadzając krytycznego dnia rewizję u osób, podejrzanych o włamania, spotkał na skrzyżowaniu szos Starogard—Chojnice—Stara Kiszewa dwóch podejrzanych osobników. Chcąc ich wylegitymować, wezwał ich do udania się z nim do pewnej bramy, gdzie przytęczył się również st. post. Adam Drzewiecki, mieszkający w tym domu.

Gdy śp Matusiak zbliżył się do osobników, jeden z nich — Klemens Wencki —

dobyl błyskawicznym ruchem rewolweru

i strzelił, raniąc Matusiaka w pierś.

Drugi bandyta dobył również rewolweru i wspólnie z Wenckim począł gęsto ostrzeliwać policjantów.

Bandyci rzucili się następnie do ucieczki, ścigani przez rannego policjanta, który oddawszy kilka strzałów, padł martwy.

Wencki zdołał zbiec.

Drugi bandyta, Izidor Muszyński, zbiegł na szosę w kierunku Starogardu, gdzie przez 10 przeszło minut ostrzeliwał post Drzewieckiego. Muszyński, który strzelał równocześnie z dwóch rewolwerów,

został w czasie strzelaniny ranny w brzuch i wpadł do przydrożnego rowu, gdzie nieprzytomnego wskutek upływu krwi znalazł listonosz Sikorski.

Drugi bandyta Wencki aresztowany został

w mieszkaniu swej kochanki,

Marty Gorlikowskiej w Starogardzie przy ul. Kościuszki 101. Przed aresztowaniem zażył strychniny, wypadek jednak zauważono i lekarz szpitalny wypompował mu żołądek.

Obecnie obaj bandyci stanęli w dniu 14 b. m. przed

sądem doraźnym.

Z Chojnic na sesji wyjazdowej w Starogardzie. Rozprawie przewodniczyć będzie prezes sądu okręgowego w Chojnicach p. Juński w asyście sędziów Chmielewskiego i Janowskiego. Oskarżenie wnosi prok. dr. Stefanicki.

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Redaktor odpowiedzialny: Bogdan Piotrowski.

Z czym idziemy?

Ruch regionalny coraz bardziej rozprzestrzenia się. Ostatnim tego dowodem jest ukazanie się „Głosu Regionalnego”, dodatku do „Głosu”. Ciekawy artykuł wstępny tego dodatku drukujemy poniżej.

Od dłuższego już czasu ruch, zwany regionalizmem zdobywa sobie coraz szersze kręgi zwolenników, którzy w pracę regionalną wnoszą swoją młodość i swój entuzjazm.

Na samym zaraz wstępie zaznaczyć trzeba, że uważamy za słuszny regionalizm zdrowo pojęty, jako postać organicznej pracy narodowej.

„Regionalizm w znaczeniu separatystycznym, uważamy za Zygmuntem Wasilewskim, za absurd, nawet za zbrodnię polityczną, a gdyby go kto uprawiał bez zastanowienia w tym charakterze, za snobizm, uwłaczający godności cywilizowanego Polaka, który przecież powinien rozumieć elementarny interes Polski. Zostawić trzeba to pojmowanie międzynarodowce, Żydom, wędrownego szkole p. Coudenhove-Calergi, jeśli komu ta szkoła przynosi zaszczyt.”

Ten zdrowo, narodowo pojęty ruch ideowy, dążący do podnoszenia poziomu kulturalnego na prowincji, może znaleźć najłatwiej i najlepszych bojowników w kręgach młodointeligentnych, związanych więzią wspólnych wspomnień i siłą uczuć, łączących ich ze środowiskiem gimnazjalnym, gdzie spędzili dzieciństwo i młodość, jednym słowem najczęściej regionalistów w dobrym znaczeniu tego słowa dostarczyć mogą koła regionalne na uniwersytetach i ich wychowankowie, odchodzący już do „starszego społeczeństwa”.

Szczególniejsze zadanie mają regionaliści wielkopolscy.

Sine ira et studio, stwierdzić trzeba, że podobać nam się nie może, jeżeli różne emulacje z dalekich stron przybywszy, tonem wyższości ziemie naszą ukochaną nazywają „zią”, „obłudną”, „stęchłą”, „krzykliwą”, „zakłamaną”, lub ciemną Beocją czy ugorem. I duma piersi nasze rozszerzyć powinna, i ambicja zdrowa, by ta aktualnie zahakana Wielkopolska stała się godna czasów, kiedy tu decydowano o losach Polski, kiedy z krainy wielkich dolin szli woje Bolesławowi zakreślać mieczem granice wielkiego państwa, kiedy ster tegoż trzymali przez setki lat synowie naszej właśnie ziemi.

W dziedzinie umysłowej pracy na szarym również końcu nie stoimy; starczy wylizywać nazwiska: Janko z Czarnkowa, Jan Ostroróg, Klemens Janicki, Jakób Wujek, Krzysztof i Lukasz Opaliński, Kasper Miaskowski, Stanisław Staszic, Jan i Jędrzej Śniadecki, Wojciech Bogusławski, Karol Libelt, Jan Kasprów, Stanisław Przybyszewski, że tylko wymienimy najważniejszych.

Widzimy więc, że duma nasza regionalna na słusznych ufundowana jest podstawach. Może różnimy się i w światopoglądach i pojmowaniu rozmaitych spraw, ale kopciuszkami kultury narodowej nie byliśmy, nie jesteśmy i być nie chcemy.

Takie na przykład wybranie wielkiego pisarza politycznego Romana Dmowskiego laureatem nagrody literackiej miasta Poznania stało się lat kilka temu powodem rozmaitych e-nuncjacji i wycieczek pod adresem autochtonów ziem zachodnich jakoby źle pojmowali sprawy kultury, tymczasem my je pojmujemy tylko inaczej.

I w takiej oto dziedzinie zadanie ciąży na nas ogromne. Musimy wytrwale bez względu na różne opinie pracować nad udowodnieniem, że kultura w naszym regionie na wysokim stoi poziomie, musimy pracować nad ujawnianiem wielu ludziom nieznanym a tak licznych faktów, stwierdzających, że ziemia nasza nie jest ugięciem.

Drobnym przyczynkiem do tego ma być po raz pierwszy pojawiający się „Głos Regionalny”, jako organ młodzieży regionalnej, studijującej je-

Polska młodzież w opinii francuskiej

P. J. M. Goblet na szpaltach francuskiego dziennika „Le Temps” stara się obiektywnie zobrazować dążeń i życie ideowo-polityczne młodego pokolenia w Polsce. Warto więc zapoznać się z opinią francuskiego społeczeństwa o nas, które — trzeba to przyznać — dosyć dobrze orientuje się w życiu młodzieży polskiej. Charakteryzując młodzież narodową autor wyraża taki sąd:

„Nacjonalizm prawego skrzydła ma charakter równocześnie polityczny i religijny Uczestniczy on w ruchu odrodzenia katolicyzmu... Manifestacje takie, jak wspólne przystępowanie do Komunii, są wyrazami tego ruchu... Katolicyzm jest religią oficjalną w Polsce, lecz rząd zachowuje neutralność wobec wszystkich wyznań. Otóż młodzi nacjonalisci są w pierwszym rzędzie antysemitami; zdarzało się, że napastowali oni studentów żydowskich, chociaż nigdy rozruchy te nie miały dzikiego charakteru podobnych manifestacji w różnych innych krajach: łagodność charakteru polskiego przejawia się też u ekstremistów.

Antysemityzm ma również swe podstawy materialne. Wspomnieliśmy już

wyżej o zbytnim przerażeniu zawodów wolnych. Żydzi są liczni na uniwersytetach — ponieważ tworzą rodzaj miejscowej burżuazji w kraju, w którym (z wyjątkiem byłego zaboru pruskiego) niema klas średnich. Studenci, pochodzący z ludu, utworzą zdaje się burżuazję przyszłe (mieszczanństwo — przypisek autora) i oto przyczyna, dla której zarzucają oni Żydom, że zajmują wśród inteligencji miejsce nieproporcjonalnie wielkie do swej ogólnej liczebności w kraju. Prawica młodzieży akademickiej jest tedy katolicka, antysemitka, antymasońska (choć masonerja w Polsce jest słabiej rozwinięta), a przedewszystkiem antyrządowa.”

Wydając sąd o młodzieży prorządowej p. Goblet pisze:

„...Tem niemniej jest prawdą, że istnieją w Polsce, podobnie jak u nas również obywatela oczekujący pomocy od rządów, które i tak mają zbyt wiele do czynienia.”

Czyli mówiąc językiem bardziej szorstkim „obywatela” ci stają po stronie „nacjacji” za cenę pełnego złobu.

Nowy numer „Głosu”

dwutygodnika radykalno - narodowego

Nowy, dziesięciostroonkowy numer „Głosu” dwutygodnika radykalno-narodowego, przedstawia się okazale. Numer otwiera artykuł wstępny pióra ks. prałata J. Prądzińskiego p. t. „Naprzód!” Dalej idą artykuły: „U źródeł narodowego radykalizmu” — Mierz. Suchockiego, „Czystość rasy germańskiej” — H. Boro-dęńskiego, „Co się dzieje w Rosji” — dr. Jana Zdzitowieckiego, „Do nowoczesnych kobiet” — Ally Mandzurskiej, „Chłop potęga jest i basta”, „Dramat Akademii Smorgońskiej i Wysp Solowieckich” — Zeta, „Bankructwo programu asymilacyjnego” — K. Owicz, „W hołdzie Wielkiemu Duchowi” — B. Merlo, i wartościowe impresje: „Dola” — F. Becińskiego i „Głód” Zygmunta Sznajdra. Ciekawy materiał przynosi jednostronkowy „Głos Regionalny” i dwustronkowy „Głos Akademicki” W „Głosie Regionalnym” poza artykułami: „Z czym idziemy” — B. Maciejewskiego, „Do akademickiej młodzieży regionalnej” i „Śladem Marcinkowskiego” — B. Merly znajduje się krótkie omówienie twórczości poetki-kwala F. Becińskiego z przytoczeniem jego wiersza p. t. „Idźcie jesień” Na treść „Głosu Akadem.” składa się m. in. „Gdzie czyni” — Jan Rus, „Po nowe zdobycze...” (wywiad z kol. prezesem M. Puckackim), „Widziane, słyszane...” Bogumil Wesołkowski, „Święto akademików lwowskich”, „Jak to in illo tempore bywało” — Florjan Sedziński, i „Na polu chwały”.

Redaktorem naczelnym i wydawcą pisma jest Jan Wyganowski. Administruje pismem St. Sieciechowicz. Konto P. K. O. — 201.410. Prenumerata roczna 6 zł.

Jak to in illo tempore bywało

Antysemityzm studentów polskich w XVII wieku

„Pójście na Żydów” oto hasło, które często rozbrzmiewało w ustach studentów w XVII wieku, a najmilszą studentką uciechą było wyrzucić potę Żydom. Kitowicz w swoich pamiętnikach charakteryzuje dobitnie zacietoczenie studentów względem Żydów. „Żydów zaś na ulicy szarpać taki mieli zwyczaj, że Żydzi mieli się na wielkiej ostrożności pod te godziny, w które studenci szli do szkół albo z nich do domu wracali.”¹⁾ Do wywołania ekscyzji antyżydowskich w tych czasach wystarczyło, ażeby Żyd pokłócił się z chrześcijaninem, uderzył go, lub w inny sposób skrzywdził, a wtenczas żadna ludzka siła nie wstrzymała studentów od „pójścia na Żyda”. Na Antokolu w Wilnie²⁾ Żyd

skrzywdził studenta, wówczas koledzy jego udali się ze skargą na Żyda do ks. prefekta, a gdy ten niedosć przedko zabrał się do sprawy, uchwalili sami sobie wymierzyć sprawiedliwość. Wpadają tedy na Antokol, nie biją, ale łowią Żydów i schwytanym obcinają pejsy i brody.

Najczęstsze zatargi między Żydami a studentami były w szkołach jezuickich, nie znaczy to jednak, by akademicy krakowscy, uczniowie kolonij akademickich, a potem szkół pijarskich nie zwalczali Żydów. Do zajęć żydowskich dochodziło tylko na mieście, gdyż wówczas studenci byli w tem szczęśliwym położeniu, że Żydzi nie byli ich kolegami. Bolało jednak już ich to, że cały handel i przemysł wzięli w swe ręce i stąd te częste zatargi.

Prawda, że Żydzi swą pyszałkowatością, przekupstwem, lichwą i wyzyskiem

I słusznie Jan St. Bystron stwierdza, że

„dawne treści tradycyjne w jakimkolwiek zakresie tracą swą popularność: coraz mniej opowiada się baśni, coraz rzadziej śpiewa się dawne pieśni; zwyczaje i obrzędy stają się coraz częściej jedynie zabawą, do której nie przywiązuje się znaczenia.”

Dobrze będzie, gdy spełnimy rolę sumiennych krajowców, mądrych entuzjastów dawności, no i zapału pełnych bojowników przyszłości, która będzie wielką, promienną, jeśli wszystkie regiony do wspólnej sprawy rękę przyłożą.

Możnaby mnożyć w dalszym ciągu przykłady, wskazywać niezliczone dziedziny, stojące dla regionalisty otworem i czekające wprost na pracę.

„Głos Regionalny” spełni swe zadanie, gdy jak w soczewce przedstawiać będzie wszystkie poczyny, zamierzenia i prądy, nurtujące liczne szeregi młodzieży regionalnej na naszych ziemiach zachodnich.

B. M.

W drugą rocznicę...

Biją dzwony... Z poszumem wiatru lecą w dal jęklive dźwięki, mieszają się z szmerem opadających ostatnich złotych liści, co rdzawym bursztynem, to jasnym, to ciemnym. Ściera się pod nogi nakształ kobierca, który ma w sobie smutek i — ciszę...

Biją dzwony... Wietrzyk coraz mocniej powiewa i gada, i kwili żałośnie, podrywa w górę purpurowy płaszcz drożyny i miota nim, szarpie i ginie gdzieś w haszczach...

Biją dzwony rozgłośnie, a w duszę wkrada się żalost bezmierna. Smutek, żaloba... Dźsi serce, które czuje i pragnie — cierpi.

Myśl kędys goni, chce się przedrzeć przez mgły srebrzyste, spowijające cichy wieczer jesienny, by popędzić hen, — na wschodnie rubieże Rzeczypospolitej...

Tam jest pewnie grób darnią jeno obrosły, a ruń zielona i kwiecie rzucone ręką przyjaciela są jedyną jego ozdobą... Krzyż drewniany, z którego Chrystus spogląda łaskawie na mogile syna tej semper fidelis Poloniae, czuwa od dwóch lat, nad tym, co walczył i — padł...

Zginął. Walczył w imię słusznej sprawy i poniósł śmierć męczeńską.

Korony drzew wciąż szumią, rozspiewane „hymnem młodych”; liście szeleszczą i chrzęszczą pod stopami i zdają się wołać, że z kości tych zrodzi się mściciel, że nie zmarnieje krew przełana za sprawę Narodu... i idą te głosy o równem świtanu, co rosa poranna operla chlebne zagony, płyną wciąż dalej i dalej w wieczory jesienne, jak dziesiąj.

BOGUMIL WESOŁKOWSKI.

wywoływał sami zatargi. Wbrew zakazom Zygmunta I w Krakowie Poznaniu, Wilnie i innych miastach królewskich potowierali Żydzi sklepy korzenne i sklepy bławatne w rynku i głównych ulicach, cały drobny handel zagarnęli w swe ręce, rozsiedli się na przedmieściach, tworząc odrębną kastę, lichwą nekali uboższe klasy, przekupstwem kompromitowali kancelarje i urzędy, a fanatycznie nienawidzili chrześcijan. Więc nie cierpiano ich powszechnie, dowodem tego, że Żyd w aktach urzędowych nie był inaczej nazywany jeno „infidelis” — niewierny, Długi szereg grawaminów magistratu poznańskiego do króla Władysława IV, przeciw Żydom w 1641 roku przytacza Łukasiewicz³⁾, a te same grawamina powtórzę mogły wszystkie magistraty. Nic więc dziwnego, że i studenci niecierpieli Żydów, a te antypatje objawiali po swojemu. Z wielu walk studencko-żydowskich, prócz już wyżej przytoczonych wspomnieć można jeszcze o wybruku poznańskim, który miał miejsce w 1626 roku.

Generał wielkopolski i wojewoda łęczycki Adam Czarnkowski „kolegium poznańskiego osobliwy benefaktor, w którym się co rok zamykał na czas jakiś, żeby się był tem spokojnie Bogu swemu usprawiedliwił”, miał jak to było zwyczajem panów polskich, swego Żyda faktora, t. zw. „Lebjudę”, nazwiskiem Manasse. Zuchwały laska pańska Żyd obraził kóregoś studenta, który za znicwagę obil Żyda. Ówczesny burgrabia Stament wskutek skargi obitego Manassego kazal hajdukom zaareztować studenta, przyprowadził na śledztwo i na podstawie przywilejów studenckich uwolnił go. Studenci, w odwecie, chcąc Manassemu napędzić większego strachu, chwycili go, obili i powlekli do Warty, udając, że go chcą utopić. Na rozpaczliwy krzyk Żyda, zbiegli się współplemięnczy i odbili go z rąk studentów. Powstała nowa skarga na studentów — lecz na szczęście studentów wykryło się, że Manasse okradł na kilka tysięcy służbę pana generala, ten zaś oddał winowajcę Żydom kahalnym, ci go po sądeniu udułi, straugulatus abiasadem⁴⁾ Antagonizm studencki do Żydów i wypływające stąd walki studencko-żydowskie były częste, gdyż wtenczas do szkół uczęszczała młodzież pod wasem, nawykła do wolności — i była stanem uprzywilejowanym.

Florjan Sedziński.

³⁾ Obraz hist. stoł. miasta Poznania, tom I, str. 36—104.

⁴⁾ Niesiecki III 212.

⁵⁾ Ms. Biblij. Jagiell. Hist. Col. Posn. sub. a 1626.

Czy jesteś
abonentem

„GŁOSU” - dwutygodnika radykalno - narodowego?

Abonament roczny 6 zł

P. K. O. — 201.410

Redakcja i Administracja
św. Marcin 40.

DZIAŁ GOSPODARCZY

RYNKI PIENIĘŻNE I TOWAROWE

Z chwili

To i owo

P. wiceminister Lechnicki udzielił świeżo wywiadu pewnemu piśmie stołecznemu odnośnie rządowego programu akcji budowlanej w r. 1934. Jak już donieśliśmy, udział środków publicznych w drobnym budownictwie wyniesie w przyszłym roku 18 milj. złotych. Poza tem 12 milj. złotych poświęci się na finansowanie przebudowy, remontu i wykończenia domów blokowych.

Co nas w tym wywiadzie najżywiej zainteresowało, to zapowiedź zajęcia się przez rząd zagadnieniem budownictwa robotniczego, przyczem ma być uwzględniona możliwość włączenia do kalkulacji: własnej pracy robotnika.

Ta zapowiedź żywo nas ucieszyła, zaliśmy bowiem wypadki, w których prości robotnicy, budujący sobie domki, nie mogli korzystać z kredytu publicznego w odpowiedniej mierze, ponieważ w kalkulacji nie uwzględniano... wartości własnej pracy robotniczej. Czas najwyższy, że to się zmieni i że najbardziej potrzebująca kredytu budowlanego warstwa społeczna należycie zostanie weń uposażona.

Podobną anomalję stanowi wykonywanie ustawy z dnia 24. 3. 1933 r. o ulgach podatkowych dla nowowznoszonych budowli. W tej ustawie znajduje się artykuł, który głosi: „Służy ci prawo potrącenia z ogólnego dochodu, podlegającego podatkowi dochodowemu... sum, będących częścią tego dochodu, a zużytych na budowę”. O-tóż podobno urzędy skarbowe (znany takie wypadki z terenu Królestwa) wymagają od właściciela, aby udowodnił, że dom wybudował z dochodu i to z dochodu z ostatniego roku, nie zaś, broń Boże, z majątku!

Biedny obywatel, tłumaczy się, że na budowę zużył dawne swoje dochody, t. zn. pieniądze zaoszczędzone w ciągu szeregu lat, nie może skorzystać z dobrodziejstwa ustawy... Prawda, że to anomalja?

Niektóre nasze dekry i ustawy skrojone są na wyrost. Całe nasze ustawodawstwo socjalne było dla nas „za duże”, to też obecnie „zweża się” je na pewnych odcinkach, jak np. na odcinku rolniczym.

Mimo licznych doświadczeń ustawodawczych, pewne ustawy, nawet nowotworzone, mają cechy roboty na wyrost. Do nich należy dekret, ogłoszony przed 10 dniami, odnośnie organizacji szkolnictwa zawodowego. Dekret ten przewiduje aż 27 typów liceów i 18 typów gimnazjów przemysłowych, handlowych, robotniczych i gospodarstwa domowego.

Będąc entuzjastami szkolnictwa zawodowego, nie krzywymy się na mnogość typów tegoż szkolnictwa. Jedyne życzymy Polsce, aby nadeszły czasy, umożliwiającej realizację tak wspólnie zaprojektowanego szkolnictwa zawodowego.

Swego rodzaju sensację w Anglii wywołał znany ekonomista, prof. Keynes, deklarując się jako przeciwnik kapitalizmu, „którego celem nie jest dobro narodu, lecz rentowność kapitału”. Keynes uznaje potrzebę zmiany ustroju, równocześnie jednak zastrze-ga się, że w nowym ustroju powinna istnieć „swoboda krytyki i wymiany myśli”.

Z ZAGRANICY

(z) **Uroczyste przyjęcie transportu świń.** Do Moskwy przybył z okolicznych domen państwowych pierwszy transport tuczonych świń w ilości 450 sztuk. Na terenie moskiewskiej fabryki przetworów mięsnych zgotowano transportowi uroczyste przyjęcie z orkiestrą i sztandarem. Transport oglądał osobiście komisarz ludowy zapopatrywania Z. S. S. R. i kandydat do „Politbiura” Mikopan, wyrażając zadowolenie z wyglądu i stanu utuczania świń.

(z) **Zakaz przywozu bydła rogatego z Polski do Holandji.** Rząd holenderski wydał zarządzenie, zakazujące przywozu bydła rogatego, pochodzącego z Polski, do Holandji.

(z) **Założenie firmy eksportowej towarów polskich do Stanów Zjednoczonych.** W Chicago założona została firma Huston & Milkowski, Inc., której zadaniem jest eksport towarów polskich do Stanów Zjednoczonych Ameryki Półn. Adres firmy brzmi: Huston & Milkowski, Inc. 612 North Michigan Avenue, Chicago.

Pieniądz i papiery wartościowe

Światowe rynki papierów wartościowych wykazały w tygodniu ubiegłym dalsze skurczenie obrotów, co przypisać należy w pierwszym rzędzie niepewnej sytuacji gospodarczej i politycznej. Brak jakichkolwiek danych co do przyszłego ukształtowania się stosunków walutowych, a w szczególności brak spodziewanego oświadczenia prezydenta Roosevelta o dalszej polityce finansowo-walutowej Stanów Zjednoczonych, jakoteż pogłoski o zamierzeniu jakoby przejściu Francji do bimetalizmu, wpływały hamująco na rozwój transakcyj.

Giełda nowojorska była mało ożywiona ponieważ przejściowa zwykła dolara nie wpływała korzystnie na rozwój operacyj giełdowych. Kursy miały naogół tendencję mocną, co tłumaczy się pomysłami wiadomości o ryneków towarowych, a zwłaszcza utrzymującym się ożywieniem w przemyśle stalowym i automobilowym oraz ogłoszeniem emisji 2 1/2% certyfikatów skarbowych na ogólną sumę 950 milj. dolarów z terminem rocznym. Sfery giełdowe uważają bowiem, że zapowiedź tej emisji, która ma być przeprowadzona 15 grudnia r. b. oznacza zaniechanie zamierzonej jakoby emisji banknotów. Pożyczki polskie miały tendencję niejednolitą. W dniu 7. b. m. notowano (w nawiasach cyfry z 2. b. m.): 8% Poż. Dilon 66,25 (69,00), 7% Poż. Stab 84,59 (85,50), 6% Poż. Dolarową 61,00 (59,50) 7% Poż. m. Warszawy 50,75 (49,12), 7% Poż. Śląską 48,00 (48,50). Na giełdzie londyńskiej dał się zauważyć w związku z momentami podanymi na wstępie, dość duży zastój. Również giełda paryska wykazywała nastroj ospały. Obroty na giełdach berlińskiej i wiedeńskiej były małe, tendencja słabsza.

Sytuacja na giełdzie warszawskiej zmianie nie uległa. Kursy wykazywały nieznaczne tylko wahania.

Wahania na rynku dolarowym trwały w dalszym ciągu. Banknoty dolarowe podniosły się na naszym rynku prywatnym z 5,61 do 5,70, spadając w środku tygodnia do 5,67-5,59. W dniu 7. b. m. notowano je 5,68 a 9. 12. — 5,63. Równocześnie czeki New York notowano na giełdzie warszawskiej 5,66-5,74-5,60-5,72-5,62, a kabel 5,68-5,75-5,61-5,74-5,66. Za ruble złote płacono 4,70-4,68-4,69, a za dolary złote 9,00-9,00 1/2-9,00 i ćwierć. Również dużym wahaniami ulegał kurs dewizy Londyn, który obniżył się przejściowo z 29,48 na 28,91, podnosząc się w końcu do 29,09. Dewiza Berlin miała uosposobienie słabsze. Bardzo mocną tendencję wykazywały w związku z uznaniem Sowietów przez Amerykę i rozmowami Litwinowa z Mussolinim czerwonce sowieckie, które podniosły się z 1,50 do 1,85 zł.

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	4. 12.	5. 12.	6. 12.	7. 12.	8. 12.	9. 12.
Pszonica						
Warszawa	21,00	21,00	21,00	21,00	—	—
Poznań	18,75	18,75	18,75	18,75	—	18,25
Bydgoszcz	—	—	—	—	—	—
Łódź	—	21,75	—	21,00	—	—
Zyto						
Warszawa	14,75	14,75	14,75	14,75	—	—
Poznań	14,75	14,75	14,75	14,75	—	14,75
Bydgoszcz	—	14,60	14,60	14,60	—	14,60
Łódź	—	13,75	—	13,75	—	—
Jęczmień						
Warszawa	13,50	13,50	13,50	13,50	—	—
Poznań	13,50	13,50	13,75	13,75	—	14,00
Bydgoszcz	—	—	—	—	—	—
Łódź	—	13,50	—	13,50	—	—
Owies						
Warszawa	13,75	13,75	13,75	13,75	—	—
Poznań	13,50	13,50	13,25	13,25	—	13,25
Bydgoszcz	—	13,50	—	13,50	—	13,50
Łódź	—	14,00	—	14,00	—	—

Na światowych rynkach zbożowych daremnie wyczekuje się od tygodni oznak poprawy. Nagromadzone w ubiegłych latach zapasy ciężą na rynkach i paraliżują pojawiające się sporadycznie zwyżki cen. To też i w ubiegłym tygodniu nie zanotowaliśmy żadnej poważniejszej zmiany na lepsze. Dopóki główne centra produkcyjne, a więc i przedewszystkiem Ameryka, nie przeprowadzą poważnej redukcji obszaru uprawy, nie może być na dalszą metę widoków poprawy, a jak donoszą ostatnio ze Stanów Zjednoczonych, prywatne szacowania obliczają obszar uprawy pod pszenicę osiżać mniej więcej w tej samej wysokości, co w roku ubiegłym, mimo iż 80 proc. farmerów przyrzekło ograniczenie obszaru uprawy o 15 proc. Perspektywy zatem na przyszłość bynajmniej nie są różowe.

W Polsce ceny ziemiopłodów wykazywały naogół stabilizację. Jedyne w Poznaniu cena pszenicy obniżyła się o 50 gr., natomiast wzrosła w tym samym stosunku cena jęczmienia.

Nabiał

Wbrew oczekiwaniom tydzień sprawozdawczy nie wykazał ożywienia przedświątecznego. Tendencja rynkowa jest naogół jednolita, przeważa nastrój spokojny, zapotrzebowanie obraca się w granicach skromnych. Ważniejsze ośrodki konsumcyjne są b. wstrzemięzliwe w zamówieniach, jedynie Katowice zgłaszały zapotrzebowanie na prima gatunki przy cenach nieco podwyższonych. Rynek warszawski nie wykazał zmian i notował w drobnych obrotach półhurtowych do 3,50 zł za kg. W Poznaniu osiąga się w hurcie 3,20 — 3,30 zł, w drobnym hurcie 3,50 zł, w detalu 3,80 zł za masło wyborowe. Poszukiwane są najlepsze gatunki.

Pertraktacje polsko-niemieckie w sprawie dodatkowego kontyngentu na import masła przewlekają się brak konkretnych informacji o ich stanie. Zagranicą przeważała w okresie sprawozdawczym tendencja słaba.

Ceny mleka konsumcyjnego i sera niezmienione przy słabej tendencji.

Jaja

Z powodu mroźnej pogody zmniejszyły się dowozy świeżego towaru, w związku z czem ceny na ten artykuł w dalszym ciągu zwiększają. W Poznaniu płacono w hurcie za towar gwarantowanej świeżości do 1,80 zł za mendel. W ostatnim czasie wzrósł — pyt na jaja wapnowane, za które się osiąga do 1,30 zł za mendel.

Na rynkach zagranicznych przeważała tendencja utrzymana.

Przy ustaleniu się większych mrozów widoki na sezon zimowy są dobre.

Bydło i trzoda

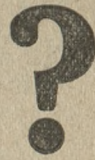
Ogólna sytuacja na rynku zwierząt rzeźnych nie doznała w ostatnich tygodniach większych zmian poza sezonowym nieznacznie osłabieniem tendencji. Na rynku bydła rogatego panowała przeważnie utrzymana tendencja, zaś słabsza w odniesieniu do trzody chlewnej. Poważną konkurencję stanowi obfita podaż sezonowa drobiu i dzicyzny, której niska cena umożliwiła większą konsumcję.

Z dokonanych ostatnio obliczeń dostaw nierogaczyny polskiej na rynek wiedeński wynika, że przyznany kontyngent przywozowy został w całości wykorzystany pod względem ilościowym, natomiast niewyżyskany co do ogólnej wagi trzody. Fakt powyższy wskazuje na konieczność bardziej dokładnej selekcji sztuk eksportowych co do wagi, w celu całkowitego wykorzystania możliwości zbytu trzody na rynku wiedeńskim.

Manufaktura

Listopad, będący właściwie ostatnim miesiącem sezonu zimowego w przemyśle

ZNAK NA DRZWIACH

ng 7014

i hurtowym handlu włókienniczym nie przyniósł na rynku łódzkim żadnej poprawy. Rozmiary transakcyj były bardzo niewielkie prawie we wszystkich branżach, a w przemyśle zarówno wielkim jak i średnim zaznaczył się spadek liczby zatrudnionych robotników. W tej sytuacji zaobserwować się dał pod koniec listopada zastój międzysezonowy w przemyśle i handlu. Wystąpił on w r. b. ze szczególną siłą, przekreślając nadzieje na ewentualne częściowe ożywienie we włókiennictwie i zamykając sezon zimowy sadem bezwzględnie deficytowym.

Szczególniej jaskrawo spadek obrotów uwydatnił się na rynku gotowych tkanin bawełnianych, zlwaz że w drugiej połowie listopada nastąpiła zupełna cisza. Obroty były minimalne i transakcje zawierano w wyjątkowych jedynie wypadkach. Ochłodzenie temperatury nie wpłynęło na poprawę sytuacji w handlu. Ceny towarów traktowane były zupełnie indywidualnie, tak iż o jednolitych cennikach nie może być mowy. Analogicznie kształtowały się warunki pokrycia bo jakkolwiek w zasadzie wobec ogólnej niepewnej sytuacji obowiązywało pokrycie gotówkowe, to jednak dostawcy znajdujący się w szczególnie ciężkiej sytuacji finansowej, przyjmowali również — weksle, których terminy wydłużały się coraz bardziej, przekraczając już 4 miesiące. Wyplacalność klienteli branży bawełnianej uległa pogorszeniu. Wyraża się to zwiększonym napływem protestów i niezwykle ciężką likwidacją starych zobowiązań. Wzrosła również ilość prolongat. Dodatnim zjawiskiem w tej branży jest niewielki stosunkowo stan zapasów towarowych w fabrykach, co pozostaje w związku z daleko idącą ostrożnością, jaką stosowali przemysłowcy w swej polityce produkcyjnej. Drugim dodatnim zjawiskiem jest całkowita likwidacja ramszowania towarów zimowych.

KRONIKA GOSPODARCZA

HANDEL ZAGRANICZNY RZPLITEJ POLSKIEJ I W. M. GDAŃSKA W LISTOPADZIE R. B.

Bilans handlu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej i W. M. Gdańska według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego w m-cu listopadzie r. b. wynosi: przywóz: 236 711 tonn wartości 72 004 tys. zł, wywóz: 1 423 484 tonn, warto-

ści 100 895 tys. zł. Saldo dodatnie w m-cu listopadzie r. b. wynosi 28 891 tys. zł. W porównaniu do m-ca października r. b. zwiększył się wywóz o 9 883 tys. zł, przywóz zmniejszył się o 32 348 tys. zł.

Z KRAJU

(k) **Reorganizacja giełd.** Min. przem. i handlu opracowało projekt noweli, zmieniającej rozporządzenie Prezydenta R. P. w sprawie ustroju giełd. Projekt przesłany został do zaopiniowania organizacjom samorządu gospodarczego. (l)

(k) **Niewiadoma ochrona celna.** Sposób prowadzenia polityki traktatowej w toczących się obecnie rokowaniach handlowych o rewizję obowiązujących traktatów handlowych na mocy taryfy celnej, prowadzi do niektórych niedogodności dla naszego świata przemysłowo-handlowego. W szczególności chęć zatajenia innym partnerom zagranicznym, co już przynajmniej w zakończonych rokowaniach niektórym państwom, doprowadza do tego, że w rezultacie nasze przemysłowo-handlowe nie są zorientowane w obowiązującym poziomie rzeczywistej ochrony celnej. Opublikowana taryfa celna zawiera bowiem narazie tylko dwie kolumny stawek celnych a mianowicie maksymalne i normalne, pozostawiając wolne miejsce na stawki konwencyjne, które są właśnie przedmiotem rokowań handlowych. O ile chodzi o stawki konwencyjne, wynikające z już zawartych nowych traktatów handlowych, opublikowane zostały w „Monitorze Polskim” dotychczas jedynie znizki przewidziane w nowym traktacie z Belgją. Nie ogłoszono natomiast stawek konwencyjnych, wynikających z nowego traktatu z Austrią i Szwecją. Szerokie koła przemysłowo-handlowe nie mają też możności orientować się w tych znizkach celnych, które obowiązują tymczasowo, czy to na mocy prowizorjów handlowych, czy też danych umów z niektórymi innymi

państwami, ponieważ ministerstwo skarbu podało te znizki do wiadomości urzędów celnych okólnikiem nieprzystępnym dla interesentów. Wobec tego importerzy nie mają możności dokładnego skalkulowania towarów, które koniecznie sprowadzać trzeba z zagranicy. (l)

(k) **Wzrost niewypłacalności w handlu włókienniczym.** W drugiej połowie listopada sytuacja w hurtowym handlu włókienniczym kształtowała się niepomyślnie. Zanotowano spadek obrotów w handlu wełnianym, bawełnianym, trykotazowym i pończosznym. Terminy pokrycia wekslowego wykazują tendencję do wydłużania się i dochodzą do 6 miesięcy. Stan niewypłacalności odbiorców prowincjonalnych zwiększył się tak dalece, że zamrożone należności Łodzi w samej Małopolsce przekraczają 2 milj. złotych.

(k) **Wycieczka przedstawicieli sfer handlowych do krajów Bliskiego Wschodu.** W związku z wystawą prób i wzorów produkcji polskiej, jaka odbędzie się w lutym i marcu w krajach Bliskiego Wschodu, a mianowicie w Egipcie i Palestynie, zorganizowana zostaje przez Państwowy Instytut Eksportowy wycieczka kupców i przemysłowców zainteresowanych utrzymaniem stosunków handlowych z wymienionymi krajami oraz innymi rynkami Bliskiego Wschodu. Wycieczka odbędzie się w połowie marca 1934 r. Koszty jej będą nieznaczne, a w każdym razie dużo niższe od kosztów wyjazdu indywidualnego. Zgłoszenia udziału w wycieczce kierować należy do Państwowego Instytutu Eksportowego, który udzieli chętnie wszystkim eksporterom bliższych informacji w tej sprawie.

Z żaglem w ręce. W Szwecji zamarzyły już wszystkie jeziora i sezon sportów zimowych rozpoczął się na dobre. Najulubieńszym sportem wszakże w Szwecji jest jazda na łyżwach z żaglem dzierzonym w ręce. Sport ten daje najsilniejsze emocje; szybkość jazdy z żaglem równa się z szybkością pociągu pośpiesznego. Zdjęcie nasze przedstawia chwilę startu w okolicy Sztokholmu.

Na świecie jest coraz mniej złota

Złoto w ziemi jest już na wyczerpaniu — Czy platyna zastąpi złoto?

Dużo się ostatnio pisze i mówi o złocie. „Pokrycie złotowe”, „rynek złotowy”, to są mniej więcej tytuły najrozmaitszych artykułów, zamieszczanych w dodatkach gospodarczych i handlowych pism codziennych. Wiele mówiło się o pokryciu złotem, parytacie złota i t. p. podczas ostatniej, nieudanej konferencji gospodarczej w Londynie. Ten żółty metal który jest przedmiotem pożądania całego świata, znany jest i istnieje od bardzo dawna. Złoto jest metalem, którego jeszcze na drodze syntetycznej otrzymać nie można i który znajduje się w niewielkich ilościach w ziemi w różnych częściach naszego globu.

Wiadomo jednak, że wszystkie skarby naturalne z czasem ulegają wyczerpaniu. Interesujące jest zatem zagadnienie, na jak długo jeszcze wystarczy nam złota i co nastąpi wówczas, gdy złota na świecie zabraknie. Tak stare, jak ludzka kultura, jest również pojęcie o tym, że złoto należy do najbardziej cennych metali. Zanim człowiek nauczył się cenić żelazo i miedź i z metali tych wykonywać potrzebne przedmioty, znał już zalety i posiadał umiejętność obróbki złota. Sześć tysięcy lat przed Nar. Chr. używano już złota do wyrobu najrozmaitszych ozdobyń przedmiotów; a 1500 lat przed Nar. Chr. król Thumotis III w Egipcie posiadał już racjonalnie eksploatowaną kopalnię złota. O wielkim pożądaniu złota świadczy chociażby fakt, że całe średniowiecze upłynęło pod znakiem poszukiwania „kamienia filozoficznego”, zapomocą którego można by mniej wartościowe metale uszlachetniać i otrzymywać tak upragnione przez wszystkich złoto. Tymczasem jednak, ponieważ nikt dotychczas nie wynalazł żadnego „kamienia filozoficznego” i prawdopodobnie nigdy nie wynajdzie, musimy się zadowalać tem tylko złotem, które otrzymujemy na drodze kopalnej z ziemi. Złoto służy obecnie również do ustalania podstaw pewnych stałych wartości, służy jako podstawowa miara, jednakowa dla całego świata, ułatwiająca znacznie po-

rozumienie wzajemne i umowy handlowe. Tembardziej jest wobec tego interesująca kwestja, czy ilość złota na świecie ulegnie zmniejszeniu i czy w skarbcu ziemi duży jest jeszcze zapas starego kruszcu.

Statystyki wydobywanego złota istnieją stosunkowo od niedawna. Ile złota wydobyto wogóle na całym świecie, tego dzisiaj obliczyć nie można. W każdym jednak razie złota wydobywa się znacznie mniej, aniżeli się to zdaje przeciętnemu laikowi. W roku 1931 wydobyto na całym świecie 80 milionów tonn żelaza, złota natomiast wydobyto 700 tonn. W średniowieczu wydobyto ogółem 32 tysięcy tonn złota. W każdym razie przeciętna roczna produkcja złota na całym świecie wynosi 600 tonn, wartości 3,4 miliardów złota.

Nie całe złoto, wydobyte w ciągu wieków, pozostało na świecie. Złoto ulega częściowemu zniszczeniu i zawsze pewna ilość jego zanika z powierzchni ziemi. Znaczna część złota, wydobytego i przero-

Księżniczka holenderska Juljana jest zapaloną łyżwiarką. Codziennie w południe łyżwuje 2 godziny w towarzystwie swego dworu (w Hadze).

bionego spoczywa na dnie oceanów i niema sposobu uniknięcia wypadków zatopienia okrętów, a wiadomo, że na każdym okręcie znajduje się pewna ilość złota, bądź w monetach, bądź w sztabach, bądź w kosztownościach. Znanie są również wypadki zatopienia całych ładunków złota, które do dzisiejszego dnia spoczywają na dnie oceanu.

Ogromna ilość złota używana była do wyrobu kosztowności i klejnotów, największa jednak ilość spoczywa w dobrze strzeżonych skarbcach bankowych. Banki całego świata posiadają w swych skarbcach złota w sztabach i monetach na sumę 400 miliardów złotych franków. Głównymi dostarczycielkami złota są: Afryka, Kanada, Stany Zjednoczone, Rosja i Australia. Otóż, jak obecnie stwierdzono, ilość złota na całym świecie gwałtownie się zmniejszyła i zmniejszyła się również ilość wydobywanego złota. Ilość wydobywanego złota w St. Zjedn. poczęła się gwałtownie zmniejszać już od r. 1913. W r. 1929 wydobyto na obszarze St. Zjedn. zaledwie 66 tonn złota, podczas gdy przeciętna produkcja amerykańska w latach przedwojennych wynosiła 130 tonn rocznie. Głównym skarbcem złota jest niedawno stosunkowo odkryta kopalnia w Johannesburgu w Transwaalu. Rok rocznie wydobywa się stamtąd około 30 milionów tonn złotego kruszcu, który po przepłókaniu daje 330 tonn złota rocznie. Stanowi to 60 proc. całej światowej produkcji. Obliczono jednak, że jeżeli w najbliższych kilkudziesięciu latach nie znajdzie się żadnej nowej kopalni złota, zapas istniejącego dotychczas gwałtownie się skurczy i pewnego dnia świat zostanie bez złota.

Za ile lat zabraknie złota, tego dokładnie przewidzieć niepodobna. W każdym razie obliczono, że najpoważniejsze kopalnie w Transwaalu, dostarczające dzisiaj 60 proc. światowej produkcji złota, za lat dwadzieścia znajdą się na wyczerpaniu. Już dzisiaj wydobywanie złota z tych kopalni napotyka na wielkie trudności. Dotarło tam już do najgłębszych pokładów, tak, że temperatura w tych kopalniach jest wprost nie do wytrzymania. Nawet murzyni, najbardziej wytrzymali na gorąco, nie potrafią jej znieść i produkcja złota zostanie niedługo z przyczyn technicznych zaniechana.

Wówczas najprawdopodobniej do głosu dojdzie platyna, metal niemniej wartościowy, który jak dotychczas nie grozi wyczerpaniem. Platyna więc stać się może po złocie tą podstawową miarą wartości. Chyba, że... wszystkie państwa pójdą za przykładem i wyrzekną się partetu złotowego. S. F.

Mówiący zegar

Wstępem do wynalazku maszyny, która na żądanie będzie mogła odczytać nam gazetę, jest „zegar, który mówi”, zainstalowany obecnie w Obserwatorium w Paryżu. Posiadacz telefonu łączy się z Obserwatorium i otrzymuje wypowiedzianą dokładną godzinę n. p. 6-tą 27 minut, 10 sekund. Techniczna konstrukcja mówiącego zegara przedstawia się bardzo pomysłowo i interesująco. Na wielkim kole rozwinęty jest film łyżwikowy z „nagadaniami” 24-oma godzinami, 60-cioma minutami i sekundami. Na wszystkie zapowiedzi pada kolejno promień świetlny a przy pomocy oka fotoelektrycznego zamieniony zostaje na dźwięki. Koło wprawiane jest w ruch przy użyciu zegara astronomicznego i zaczyna „mówić” w tej samej chwili, gdy abonent informuje się o godzinie. O.

Minimum wyczynów sportowych dla żołnierzy angielskich

Aby być dobrym żołnierzem w Anglii, trzeba być jednocześnie dobrym sportowcem. Ostatnio angielskie War - Office wydało okólnik, w którym określa konieczne minimum sprawności sportowej żołnierzy. Dobry grenadier powinien przebiegać przestrzeń 100 metrów w 13 sekund (rekord światowy 9½ sek.), przejść milę w 6½ minuty (4 min 10 sek.), skakać na wysokość 5 stóp i 8 cali (6 stóp 8½ cala), na odległość 13 stóp (16 stóp i ½ cala), oraz rzucić na odległość 20 metrów ciężar 16-funtowy.

Zgon najstarszego żołnierza wojny światowej

W Caen, we Francji, zmarł w tych dniach najstarszy bezsprzecznie żołnierz wojny światowej, niejaki Courchinoux, przeżywszy lat 90. Courchinoux brał już udział jako ochotnik w wojnie francusko-niemieckiej w roku 1870/71. W roku 1915 po stracie dwóch synów, którzy zginęli na froncie w Szampanji, sam on wstąpił jako ochotnik do wojska i mimo swych 72 lat uparł się, aby walczyć na froncie, gdzie też wytrwał aż do zakończenia wojny. Za nadzwyczajną brawurę mianowany został sierżantem i czczony medalem wojennym oraz orderem Legji Honorowej. S. F.

Człowiek i radjoaktywizm

W Paryżu obudziły duże zainteresowanie demonstracje przez A. Givélet'a emanacje radjoaktywne, które wydziela — zdaniem jego — każdy człowiek. Skonstruowany przez wynalazcę bardzo czuły galwanometr wskazuje natężenie emanacji radjoaktywnych danej osoby. Zdaniem p. Givélet'a źródłem najsilniejszych emanacji są ręce. Tak zwany sexappeal jest według Givélet'a niczem innym jak

Ostatnie mrozy dały się we znaki ludności francuskiej, a w szczególności bezrobotnym. To też w Paryżu uruchomiono liczne przestronne cieplice, gdzie bezrobotni mogą się rozgrzać, i gdzie wydaje się codziennie gorącą zupę. Na zdjęciu widzimy „ogonek” czekających na zupę. Jakże żywo przypomina on nam obrazki z ostatnich lat wojny, z tą wszakże różnicą, że dzisiaj przeważają młodzi i zdrowi mężczyźni. Obraz zaiste nie wesoly.

„biologiczną radjoaktywnością” danego osobnika. Największy wpływ na stopień sex - appeal'u ma wywierac stan zdrowia danego osobnika. Największą rezerwę radjoaktywizmu posiadają jakoby palacze i amatorzy mocnej herbaty, pozbawieni jej są natomiast alkoholicy.

Nowa metoda zwalczania koklusu

Znany klinicysta wiedeński, dr. Stransky, osiągnął bardzo dobre i skuteczne wyniki w leczeniu koklusu metodą zastrzykiwania serum. Serum dr. Stransky'ego otrzymuje się z wydzielin chorych na koklusz. Tak przygotowane serum wstrzykuje się trzy do pięciu razy chorem. Zastrzyki przyczyniają się z jednej strony do szybkiego uleczenia przykrej i męczącej przypadłości, jaką jest koklusz, z drugiej zaś wywierają efekt immunizacji, taki sam jak np. szczepienie ospy.

Czy pszczoły orientują się w czasie?

Oddawna interesowali się już entomologowie kwestją, czy pszczoły orientują się w czasie. Szereg przeprowadzonych ostatnio doświadczeń dał odpowiedź potakującą na powyższe pytania.

Doświadczenie polegało na tem, iż w opuszczonej sztolni sa'ln umieszczano codzień o jednej i tej samej godzinie kilka naczyń z syropem. Obrano miejsce zbiórki dla pszczoł saliny poto, aby wykluczyć z pośród czynników, mogących wpłynąć na ich przylot, słońce i wahania temperatury. Okazało się, że pszczoły przylatywały codzień ściśle o jednej i tej samej godzinie, aby wziąć udział w przygotowanej dla nich uczcie. Doświadczenia, przeprowadzane z zegarkową punktualnością w ciągu kilku miesięcy nie zawiodły. W ten sposób stwierdzono, że pszczoły zdają sobie sprawę z biegu czasu i orientują się co do godziny.

Dobre jabłka

Gospodyni do ekspedjentki: — Te jabłka powinny były się znaleźć w raj — nie przyszedłoby nigdy do grzechu i wygnania Adama i Ewy z raj.

Sadi Said Foady

Wielki wieczór eksperymentalny

Na słupach miejskich zawisły dziś olbrzymie żółte plakaty, zapowiadające na sobotę, 16 b. m. o godz. 23 wielki wieczór eksperymentalny w sali kinoteatru „Metropolis”. Nazwisko Foadyego jest od dziś na ustach wszystkich, wszystkich bowiem zaciekawia ten Arab, Trypolitańczyk, który posiadał wszystkie tajemnice fakirów indyjskich, tajemnicę grafologii, odgadywania myśli, autosugestji, telepatji, fenomenalnej pamięci, oraz wyjątkową wręcz zręczność prestydygitorów arabskich. Z pobytu jego w Poznaniu skorzystał Syndykat Dziennikarzy Wielkopolskich i uprosił go do dania właśnie zapowiadanego wieczoru na zasilenie funduszu wdów i sierot po zmarłych dziennikarzach poznańskich, przyczem podkreślić należy z uznaniem absolutną bezinteresowność prof. Foadyego. Program wieczoru będzie niezwykle interesujący i obfity. Będzie zawierał obok części naukowej — popisy niepospolitej wręcz zręczności, obok ujawnienia tajemnic fakirów prawdziwych — zdemaskowanie sztuczek kuglarskich fakirów-szarlatanów. Słowem będzie to wieczór niesłychanie ciekawych pouczeń i wielkich emocji. Bilety w cenę od zł 1,49 do zł 2,99 są już do nabycia w składzie cygar p. Aleksandra Szrejbrovskiego, przy ul. Główniej 20.

Francuska drużyna reprezentacyjna piłki nożnej, wyjeżdżająca do Londynu na spotkanie z angielską drużyną narodową, żegnana na dworcu północnym du Nord śpiewem i muzyką.

Dziś „Requiem Berlioza“

Przypominamy, że dziś wieczorem o godz. 8 w auli uniwersyteckiej Orkiestra Symfoniczna m. Poznania wystawia wielkie „Requiem“ Hektora Berlioza. Współudział biorą pp. Stanisław Roy, chór „Echa“, „Pozn. Tow. Oratoryjne“ i „Chór Nauczycielski“. — Dyryguje prof. Władysław Rączkowski. J. Em. ks. kardynał Prymas Hlond zaszczyli swą obecnością „Requiem“.

TEATRY

Drugi występ Norberta Ardelliego

Znakomity tenor włoski Norberto Ardelli, który ostatnio święcił na naszej scenie wielkie triumfy, wystąpi po raz drugi i ostatni w czwartek, dnia 14 bm. w operze „Tosca“. Bilety są już do nabycia.

Z Teatru Polskiego

Dziś raz jeszcze arcywesioła krotchwila „On i jego sobowtór“ w koncertowym wykonaniu całego zespołu. W środę wraca na afisz komedia Verneuil'a „Moja panna mama“. W próbach „Pani ze słonecznikiem“ Wojnowica, która odegrana będzie na uroczystości słowiańskiej 16 grudnia.

Aleksander Dorian w Teatrze Nowym

Znakomity muzyk-wirtuoz Aleksander Dorian, laureat konkursu Szopenowskiego w Warszawie, objął akompaniament muzyczny w przebojowej komedji muzycznej „Szczęście w domu“, która dziś ujrzy światło kinkietów w Teatrze Nowym i niewątpliwie stanie się największym sukcesem bieżącego sezonu teatralnego. Gościnnie występ p. Jadwigi Zaklickiej.

Doskonałe odbiorniki

zdołyły sobie pełne zaufanie
radjosluchaczy.

Pg 6227-58.45

RADJO

Środa, dnia 13 grudnia 1933 r.

Poznań (335 m) godz. 7.00 (Warszawa); godz. 12.05 (W); godz. 13.00 płyty gramof.; godz. 13.59 sygnał czasu; godz. 14.02 notowania giełdy; godz. 15.25 (W); godz. 16.40 skrzynka pocztowa omówi p. B. Busiakiewicz; godz. 16.55 (W); godz. 17.50 „Świat książek“; godz. 18.00 (W); godz. 19.00 program na dz. nast.; godz. 19.25 — 22.00 tr. z Warszawy; godz. 22.00 odczyt z cyklu o dziennikarstwie pt. „Z przeszłości prasy poznańskiej“ (Ludzie i pisma) wygl. red. B. Jarochowski; godz. 22.15 — 23.30 tr. z Warszawy.

Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 12.05 orkiestra salonowa w wyk. zespołu H. Adamskiej - Grossmanowej; godz. 15.40 duety wokalne w wyk. K. Norskiej i Cecylji Izygrym; godz. 16.10 audycja dla dzieci: a) „Co najmiłsze?“ opowiadanie H. Rostafińskiej - Choynowskiej; b) „A to zgadnięcie“, zagadki w opracowaniu H. Ładosza; godz. 16.40 skrzynka pocztowa; godz. 16.50 recital fortepianowy Aleksandra Wielhorskiego; godz. 17.50 „Skrzynka pocztowa rolnicza“; godz. 18.00 odczyt pt. „Czego wymagamy od statystyki“ — wygl. prof. Stefan Szulc; godz. 18.20 „Do słuchu i do tańca“ (płyty); godz. 19.25 „Dwa nabytki beletrystyki“ — wygl. Cezary Jellenta, (feljeton literacki); godzina 19.40 wiadomości sportowe; godz. 19.47 dziennik sportowy; godz. 20.00 „W stolicy

Norwegji“ — wygl. p. Romuald Balawender (feljeton); godz. 20.15 trzeci koncert Stow. Miłośników Dawnej Muzyki, tr. z Konserwatorium; godz. 22.00 odczyt w jęz. esperanckim pt. „Fryderyk Chopin“ — wygl. Józef Reiss — tr. z Krakowa; godz. 22.20 muzyka taneczna z danc. „Oaza“, ork. Fr. Melodysty.

Radjosluchacze — Radjoamatorzy
z wszelkich kłopotów radjowych
wybawi Was

Biurowie Radjotechniczne
Poznań, Gwarna 11. Tel. 35-55
Pg 6228-58.46

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **P. Rybacki**. Ubezpieczalnia w takich wypadkach nie ponosi odpowiedzialności. Wdowa powinna wytoczyć skargę sądową o odszkodowanie temu pracodawcy, który zaniedbał obowiązek ubezpieczenia pracownika. (K)

— **J. P. 50**. Nieruchomość może w tych warunkach być sprzedaną przymusowo. Radzimy ugodzić się z bankiem lub poszukać pożyczki. (K)

— **Nr. 1932**. Musiałby Pan wnieść skargę do Najw. Tryb. Administracyjnego w Warszawie. Lecz to sprawa kosztowna i długotrwała; musi Pan mieć adwokata, a już do aktu skargi dołączyć trzeba pokwitowanie za 40 zł opłaty skarb. (K)

— **K. G.** Sprawa naprawy żaluzji zależna jest od warunków umowy najmu, której nie znamy; radzimy ewentualnie zwrócić się do Urzędu Rozjemczego dla spraw najmu. (K)

— **M. G.** Niestety, komisje szacunkowe prawie z wszystkimi postępują tak samo. Niema innej rady, jak wnieść sprzeciw. poczem, w razie odmowy, pozostaje tylko skarga do Najwyższego Trybunału Adm. (K)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Dnia 11 bm. zgłoszono: Teofil Lewandowski, pomocnik gastronomiczny, 55 lat. Wiktorja Plajzerowa, z domu Kosmowska, 46 l. Stanisław Promieński, urzędnik prywatny, 81 l. Wincenty Reiser, emeryt, 65 l. Helena Hećlakowa, z domu Liberowska, 42 l. Mieczysław Jan Zieliński, 1 mies, 22 dni. Katarzyna Sowińska, z domu Koperska, wdowa, 78 l. Marja Walczakowa, z domu Paetzoldówna, 68 l. Józef Kaczmarek, em. zwrotniczy kolejowy, 70 l. Tomasz Kuja-wa, robotnik, 72 l. Teodor Wapniarek, 23 l. Dr. med. Zygmunt Zydorowicz, lekarz-dentysta, 52 l. Pelagja Mende, z domu Wojtkiewiczówna, 50 l. Dr. med. Stanisław Szuman, lekarz, 73 l. Apolonja Roj-de z domu Robecka, wdowa, 83 l. Sabina Remiszówna, 5 dni. Gertruda Przybyłówna, 20 l. Mieczysław Meissner, architekt budowlany, 45 l. Walenty Rymek, brat zakonny, 28 l. Gertruda Marcinkowska, z domu nieznaną, 29 l. Stanisław Pieprzyk, obuwnik, 25 l. Zdzisław Lech Konieczka, 2 mies, 11 dni. Antoni Cizak, kowal, 43 l. Agnieszka Kuśnierczakówna, służąca, 32 l. Stanisław Arlik, ślusarz, 30 l. Mieczysław Stanisławski, 1 mies, 3 dni. Janusz Tabaka, 13 godzin. Jerzy Tabaka, 18 godzin.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiadają administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

w ameryce także pijor
**PODBIPIETE
KANTOROWICZA**
WINIANKI • LIKIERY • WINA

Pg 5 775-47,72

Puder Bebe Szofmana - Skarb dziecka i matki

Pg 6 735

W poniedziałek, dnia 11 grudnia 1933 r., o godz. 9,30 wieczorem zasnęła w Bogu, po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, ukochana córka, siostra, teściowa i droga babcia, ś. p.

z Dziurkiewiczów

Ewa Palaczowa

przeżywszy lat 62.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 14 grudnia o godz. 2,30, z domu żałoby przy ul. Dąbrowskiego 95, na cmentarz jeżycki. Msza św. żałobna nazajutrz o godz. 9,30 w kościele parafjalnym Najśw. Serca Jezusowego na Jeżycach.

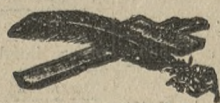
Poznań, Nadborowo.

W głębokim smutku pogrążeni
dzieci, matka i rodzina.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal“. Towarowa 25. Tel. 31-80.

zg 20 7356

W dniu 11 grudnia 1933 r., zmarł w 74 roku życia, ś. p.

Dr. med. radca Stanisław Szuman

specjalista-neurolog

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w czwartek, 14 b. m. o godz. 10 rano w kościele św. Marcina. Ekspozycja zwłok o godz. 11 z kaplicy Przemienienia Pańskiego do mostu Chrobrego. Potem złożenie zwłok do grobu rodzinnego w Swarzędzu o godzinie 13, o czym donosi

Poznań, Żrenica, Żnin, Warszawa.

W myśl życzeń zmarłego uprasza się zamiast wieńców — ofiary na bezrobotnych.

Zakład Pogrzeb. „Ceremonjal“ Towarowa 25 T 3180

dg 2 576

W drugą bolesną rocznicę śmierci, ś. p.
Karola Rzepeckiego

odprawi się za spokój duszy Jego

msza św.

w czwartek, 14. bm. o godz. 9-tej w kościele św. Marcina, o czym zawiadamiają

zg 20 727

Żona i córka.

Pomocnika

do składu kolonjalnego, starszego, obeznanego dokładnie z branżą, dobrze poleconego, poszukuje od 1. I. 34. Zgłoszenia z odp. świadectw i podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego pod zg 20 728.

Płatki śnieżne wirują w powietrzu i lśnią w blasku słońca.

Ruszajmy więc w białą krainę zimy z pięknym aparatem gwiazdkowym ZEISS-İKONA.

Mam do wyboru aparaty ZEISS-İKONA w każdej cenie, kamery solidne, noszące radość stale, nie tylko przez krótki okres świąteczny, jak na przykład:

Ikonta 4,5x6 cm w cenie zł 115,-

Proszę żądać bogato ilustrowanych bezpłatnych prospektów ZEISS-İKONA w największym w Polsce Magazynie Aparatów i Przyborów Fotograficznych

FOTO-GREGER

(Kazimierz Greger)

Poznań 3 ul. 27 Grudnia 18

Pg 6 216-50.24

Z najlepszych młynów małopolskich i wołyńskich OTRĘBY pszenne, żytnie i jęczmienne (ospe)

KUCHY KRAJOWE lniane i rzepakowe

oraz rosyjskie słonecznikowe
dostarcza najtaniej Pg 6 211-50.27

Spółdzielnia rolniczo-handlowa ROLA

sp. zarejestr. z o. u. we Lwowie, ul. Tarnowskiego 11a.
Adres telegr.: Rola, Lwów.

Kancelaria adwokacka

do objęcia w poznańskim, siedzibie Sądu Okręgowego, po zmarłym adwokacie, wraz z bardzo obszerną klientelą, od zaraz za wpłatą gotówkową. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zg 20 731

LOKAL

handlowo-przemysłowy, skład, biuro i ubikacje fabryczne w suterynach ca. 250 m² natychmiast do wynajęcia.

WALENTY GRZĄDZIELSKI,

z 20 732 ul. Wroniecka 16, tel. 36-73.

Wysyłkowy Dom Tapet

Tel. 1292 STRYSZYK, Aleje Marcinkowskiego 19
zg 20 784 Tapety — Ceraty — Listwy — Chodniki

Maszyn
Kosmetyczna
Racjonalna

Twa
Dziwne
Dziwne
Dziwne

zg 2 565

Sprzedam moją zabudowaną realność ca. 53.00 ar. dużą,

położoną przy dworcu państwowej kolei, nadającą się na wszelkie przedsięwzięcia handlowe i przemysłowe. zg 20 733

J. PUSTAL,
Miejska Górka, Dworcowa 58,
powiat rawicki.

BARDZO STANIAŁY

anodówki. Jeszcze zwiększona pojemność! Jeszcze doskonała technika produkcji. **Fabryka ogniwa Mat, Poznań, Składowa 57.** dz 1997

Uchwała. W sprawie upadłościowej nad majątkiem Józefa Sołtyśka w Poznaniu wyznacza się termin na dzień 10 stycznia 1934, godz. 11 przed Sądem Grodzkim w Poznaniu, pokój 29, celem: 1) badania dodatkowo zgłoszonych wierzytelności, 2) złożenia sprawozdania przez zawiadowcę masy z dotychczasowego zarządu masą. Poznań dnia 12 grudnia 1933 Sąd Grodzki. ng 6812

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy. 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty na przykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

I. SPRZEDAŻE

Skład

cukierków, piczywa sprzedam natychmiast. Adres wskaże Kurjer Pozn. zg 95 625

Smoking

w dobrym stanie tano. Matejki 5, m. 4. zg 95 624

Piec

kanielowy na węgiel używany sprzedam. Leśnik, Leon, Fr. Ratajczaka 20. zg 95 617

Lampe

kwarcowa „Original Hanau“ jak nowa sprzedam. Słowackiego 8, m. 6. zg 95 615

Pathé-Baby

kino dla dzieci jak nowe sprzedam. Słowackiego 8, m. 6. zg 95 616

Maszynę

damską do szycia dobrze utrzymaną tano sprzedam. Szwycerska 3, m. 3. zg 95 690

Pończochy, swetry, wełnę

szale, trykoty, artykuły dziane i toaletowe najtaniej sprzedaje Bielecki Ratajczaka 36. zg 95 680

Wypredajemy płaszcze damskie

po każdej możliwej cenie znacznie poniżej cen fabrycznych. Szczyńska 1. Przyjmuje asygnaty „Kredyt“
Pg 5914/5-48.94

Futro damskie

piszczanki nieużywane okazynie sprzedam. Stary Rynek 93. II. rz 4 648

Lalka

metrowa 50.—, forteca duża 18.—, Dominińska 1, m. 1. rz 4 643

Skład papieru

dobrze zaprowadzony sprzedam. Chwałszewo 3/4. rz 4 630

Alfa, Szkolna 10

narożnik Jaskółczej. zg 95 608

Biżuterja — Puderniczki Papierosnice — Albumy Wyroby alabastrowe Obrazy

Podarki Gwiazdkowe wielki wybór. Ceny niskie. zg 95 607

Radjo

baterijne Super Szaleko, głośniki dynamiczne magnetyczne różne części za bezcen Kanałowa 4, m. 10. zg 95 496

Okazja — Futerka

jasno-podielate szynszyle wyjątkowo tano i skórkę lisie. Dąbrowskiego 28, II. piętro. zg 95 406

Futra gotowe i na miarę spody pod męskie futra

wydry, lisy i skóry wszelkiego rodzaju do naprawy futer polecą w wielkim wyborze i taniach cenach. — Józef Dawid, Poznań, ul. Nowa 11 przy Starym Ryнку. — Firma chrześcijańska. Pg 5 920-50.13

Singera

damska tano Singera 10, m. 2. zg 95 492

Skład

papierni, galanterji tano Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 95 442

Piec

żelazny szamotowy sprzedam. Matejki 5, m. 5. zg 95 449

Ciężarówkę

3 tonnowa sprzedam Oferty Kurjer Poznański zg 95 336

Sprzedam

tanio sypialnie, gabinet i inne. Kreta 22 — 11. zg 95 389

Stoły

rozciągane korzystnie sprzedam. Stolarska Grobla 5. zg 95 393

Skład kolonjalny

mieszkaniem całkowitem urządzaniem cena 350 zł z powodu choroby zaraz sprzedam Oferty Kurjer Poznański zg 95 397

Sprzedam

gabinet klubowy meblami skórzanym. Poznańska 26, m. 5. zg 95 472

Westfalkę

biała sprzedam. Górczyńska 52. zg 95 476

Futro

sportowe nowe. Małe Garbary 7a, m. 3. zg 95 477

Zakład

fryzjerski tano sprzedam. — Adres Kurjer Pozn. zg 95 555

Radjoczęści

Traugutta 21, m. 2. zg 95 400

Pończoszniarke

okazała 120 igiel sprzedam lub zamienie na 84 igiel. Mostowa 2, m. 2. zg 95 504

Płaszcz

meski sred. wielkość płyta elektryczna do gotowania Sw. Marcina 5, m. 11. zg 95 468

Blam

skunksowy 175 Szewska 21, m. 1. zg 95 666

Maszyną

Underwood dobrym stanie na sprzedaż. Adres Kurjer Pozn. zg 95 614

Gwiazdka

rasowe dwumiesięczne białe szpicie tano. Petz. Grobla 22. zg 95 598

Sklep

towarów mieszanych w Katowicach zaraz tano sprzedam Oferty K. Wolny. Katowice. Kłóńskiego 5. zg 95 592

Parasole deszczowe

oraz wszelkie reparacje wykonuje Wytwarznia Parasoli Wielka 27/29
dg 2010

Sprzedam

grezarkę uniwersalną, heblarkę (Scheping) motor 1/4 konny Emalarnia Zgłoszenia Kurjer Pozn. zg 95 530

Panna Anna

najnowszy przebieg na płycie gramofonowej do nabycia w firmie Kastor Sw. Marcin 55. dg 2523

Płaszcz

czarny, surdutowy tano. Kopernika 2, m. 5. zg 95 421

Pianino

szafa żelazna jadalnie sypialnie radio oraz inne meble tano sprzedam. Podgórna 6. magazyn mebli. zg 95 609

Wille

ośl morgungo ogrodu, tuż przy dworcu Luboń sprzedam. Zabikowo. Piłsudskiego 11. zg 95 430

Wentylator

Bergmanna prad stały sprzedam tano Skład kapeluszy, Stary Rynek 53/54. zg 95 483

Skład

spożywczy sprzedam 400 złotych powodu wyjazdu zaraz. Adres Kurjer Poznański zg 95 461

Okazyjnie

na sprzedaż maszyna do pisania Underwood z stolikiem, szafa żelazna biurka amerykański garnitur wiew. mebli gielich Aleje Marcinkowskiego 7 mieszkanie 12. zg 95 453

Skład piczywa

w śródmieściu dobrze zaprowadzony. Oferty Kurjer Poznański zg 95 457

Dubeltówkę

16. Małe Garbary 7a mieszk. 3. zg 95 478/9

Maszynę

meble różne inne przedmioty kupuje — sprzedaje Dom Komisowy. Słowackiego 39. zg 95 499/500

Okazyjnie

podarki gwiazdkowe „Lamusa“ — Strzelecka 1. Pg 6044-57.470

Skład

towarów krótkich bławatów zaprowadzony centrum Poznania towarami lub bez tano do oddania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dz 2476

Okazja

skład bławatów w mieszkaniu. Dobrze położenie, egzystencja zapewniona oddam korzystnie. — Z. Affelt. Wiecbork. Pom. Hallera 3. zg 94 764

Futro

damskie, realowe obszerne na sprzedaż. Sw. Józefa 5, m. 11. zg 95 046

Zabawki

olowiane, żołnierzyki zwierzęta itd. Łopaczek. Skarbowa 15, m. 24. zg 95 057

Pianino

czarne 400.— z B. Sommerfeld. 27 Grudnia 15. zg 6808

Futra

meskie. jak nowe okazynie Kom. W. Woźna 16. Pg 5 863-57.450

Obudowania

do kanap garnitury klubowe materace, tapczany szyfona naitaniej Dom Komisowy Wroniecka 6/8. Pg 5411-43.44

Teki 0.95

Czysty Szkolna 11. Własna pracownia. Pg 5 753-47.12

Przebieg cen tanich żarówek

normalnych regenerowanych: 5-25 watt 90 gr. 40 watt 1.05. 60 watt 1.90. 75 watt 2.20. 100 watt 2.90. Do nabycia w firmach „Emka“ Wrocławska 30 i „Lena“ Sw. Marcin 34. Pg 6 213/19-50.22/23

Skład cukierków

przy ruchliwej ulicy z powodu zamążpójścia tano i spieszenie z dużym zapasem towarów sprzedam. Zgłoszenia „Par“ pod 68.40. Pg 6 212-58.40

800

trzy pokoje debowe kuchnia dostaniesz Fabryka Mebli Rynek Śródecki. zg 92 099/100

Magazyn mebli Józef Baranowski Wrocławska 19

Ceny najniższe. Pg 5427-33.97

Fortepian

i krzeselczko dla niemowlęcia sprzedam Szewska 2, m. 3. zg 95 348

Najtańszy niezbędny prezent gwiazdkowy

to serwis kawowy porcelanowy — Złoczone uszy, śliczna dekoracja tylko — 13.50. Marian Lesiński Wroniecka składnica porcelany Wysylki pocztowe skutecznie odwrotnicze. zg 95 651

Szkłanka

0.10: pastkiem 0.15; talerz 0.25; lampa 0.90 Saszewska. Wysylki-ńskiego 15. zg 95 121

Dzbanki

serwisy tace niklowe połowa ceny fabrycznej Staszewski Wypielńskiego 15. zg 95 188

Meble najtaniej A. Baranowski

Poznań Podgórna 13. Pg 5426-23.59

Piekarnię

przedam Adres Kurjer Pozn. zg 93 713

Samochód

ciezarowy 1 1/2 — 2 tonn. marki Ford najlepszym stanie sprzedam Rozlewnia piw. Trzeciok. Kepno. zg 95 234

Meble najtaniej u Bakosia

ul. Wenecjańska 1 Most Chwałszewski przy Krzyżu. zg 94 276

Gramofony — Płyty

najkorzystniejsze źródło zakupu F. Balon Poznań Woźna 12. Pg 5 913-49.15

Centrala swetrów

Rymar-wicz Porzowa 1 poleca swetry damskie meskie dziecięce w olbrzymim wyborze. dg 24 77/8

Kiosk

przedam. Adres Kurjer Pozn. zg 95 662

Skład

nabiału owoców towarami urządzaniem, 2 pokoje kuchnia łazienka 1700 od sprzed. Adres Kurjer Poznański zg 95 645

Fortepian

czarny tano na sprzedaż. Ratajczaka 11a wejście 4 mieszk 73. zg 95 642

Kluby

w skóre, stoły biurowe Magazyn Mebli. Podgórna 6. zg 95 641

Pianino

przedam. Wierzbicice 6, m. 6. zg 95 640

Skład

papierni bardzo tano spieszenie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zg 95 638

Domek

w Poznaniu 6 przónnych pokoi z dużym ogrodem zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. zg 95 705

Gabinet

kluby, skórkowe, dywan, jak nowe, buty oficerskie 42, parawan. Wielkie Garbary 29 — 8. zg 95 703

Wózek

dalkowy, składzik, kuchenka. — Wielkie Garbary 29 — 8. zg 95 702

Samochód

dziecięcy ładny, tano sprzedam. Maleckiego 31, m. 6. zg 95 701

Leonardyn

tresowany do obrony, młody, 6w. Marcin 62 podwórko m. 12. zg 95 697

Piec

żelazny, używany na sprzedaż. pl. Sw. Krzyski 3. skład cukierków. zg 95 692

Rower

dziecięcy, wózek dla lalki oraz fortepian dziecięcy sprzedam. — Piekary 18, m. 5. zg 95 691

Piec

tryjskie nr 4 tano sprzedam — Kościelna 42 — 2. zg 95 026

Sprzedam

piękne pianino. Sw. Marcin 5, m. 13. zg 95 634

Dywan

plusz, bordo 3x4 i zastawę tano sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zg 95 633

Skład

nadający się na każdą branżę — centrum korzystnie wynajmę. — Kurdelski Półwiejska 39. zg 95 631

Radjoaparar

Telefunken trzylampkowy, znakowy nowoczesny, w budowany głośnik, doskonały odbiór, prąd zmienny. Adres wskaże Kurjer Poznański zg 95 628

Resztówkę

140 mórg pod Gnieznem 8 pokoi, park 38 000, wpłaty 28 000. Ratajczak. Stary Rynek 48. zg 95 549

Gabinet

z klubami na sprzedaż. Ul. Bukowska 43, m. 3 pomiędzy 2-4. zg 95 547

Konia

Mickiewicza 32 — 5. zg 95 562

Kiosk

tano Adres Kurjer Poznański zg 95 577

Encyklopedję

ilustrowaną tano. Oferty Kurjer Poznański zg 95 576

Plac budowlany

1500 m kw. na Jezycach sprzeda spiesznie tano właściciel. Plac Sapieżyński 6, skład rowerów. zg 95 575

Dywan

3x4 czerwony z granat, sprzedam. Skarbowa 4, m. 8. zg 95 569

Kawiarenkę - cukiernię

specjalność piczywa ciastka — sprzedam Suwalski Składowa 1. zg 95 567

Syrop

karmelkowy, cukier puder, sól, stala poleca F. A. Michalowicz i S-ka Poznań ul. Szyperska 14/16 telefon 28-91 i 28-82. Pg 6252-48.122

Pończochy trykoty — swetry

galanteria zabawki przybory piśmienne wszelkie podarki gwiazdkowe. Bielecki Ratajczaka 36. zg 95 653

Futro

żrebecz czarne z popiel, kolnieczem 200 zł Maszalska 7, m. 4. zg 95 722

Gabinet męski

solidny, masywny bardzo tano. Poznański Dom Komisowy Dominińska 3. Pg 6225-50.40

Lampy

elektryczne okazynie Dominińska 3. Pg 6224-50.39

Jadalnie używane

bardzo tano Dominińska 3. Pg 6222-50.38

Pozostałe

obrazy satychy porcelane meble — za bezcen sprzedaje do świat Antykwarna Antoniego Pióro. Aleje Marcinkowskiego 28. Pg 6221-50.33

Mahoniowy

pokój stołowy (dwa bufety serwantka, stół rozciągany, sześć krzesel) 850 zł; biblioteka mahoniowa 130; stół inkrustowany brązem palisandrowy 300; biurko mahoniowe, żaluzjowe 140; komoda brzoziowa 80; lustro mahoniowe duża 95; serwantka mahoniowa „Biedermayer“ 180; żyrandole mosiężne od 30 zł; stół barokowy biurka damskie sprzedaje Antykwarna Aleje Marcinkowskiego 28. Pg 6220-50.30

5. KUPNA

Balanc

i szlance okazynie Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 95 518/9

Pianino

kupie gotówką tylko w dobrym stanie Oferty Kurjer Pozn. zg 94 653

Rower dziecięcy

drukowany w dobrym stanie oraz akumulator do radia kupie. Oferty z ceną do Kurjera Pozn. zg 95 700

Platformę
do węgla dobrze utrzymana na jednego konia kupie. Oferty z ceną na Wolff Trzemeszno ng 7100

Wózek
używany na dwóch kółkach kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 508

Salonik
stylowy dobrze utrzymany, ewtl. z dywanem kupie za gotówkę. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 542

Aparat Phoenix
do suszenia włosów kupie. Oferty z ceną Kurjer Pozn. zdg 95 621

Piekarnię
dobrze prosperującą poszukuje. Zgłoszenia do „Par” Toruń pod „Parowa”. Pz 6 213-64.123

Maszynę
damską używaną lub starszą zaraz kupie. Oferty Kurjer Pozn. ng 4 645

Epidjaskop
Leitza, używany, lecz w dobrym stanie, do użytku szkolnego kupie. Łaskawe zgłoszenia wraz z podaniem ceny uprasza się skierować pod adresem: M. Krauski, Kalisz, Aleja Józefińska nr 11, dz 2 571

Zegarek
damski, bransoletkowy złoty, dobrze utrzymany kupie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 95 593

Dom z piekarnią
i cukiernią w powiatowym mieście kupie. Bydgoszcz, Bocianowo 42, m. 4. ng 7 107

Maszynę
do szycia gramofon kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 521/3

6. KAMIENICE

Kamienica
Poznań, donosi 2 900 — 23 000 — wpłaty 15 000. Ratajczak, Stary Rynek 48 zdg 95 311

Wille
nowa 3 mieszkaniowa kupie okoliczności Diakon sek. wpłacie 30 000. — Oferty właściciel Kurjer Pozn. zdg 95 156

Dom
plac budowlany, Dąbrowskiego, dochód 2 400 sprzedam 25 000. — wpłaty 12 000, Kossmann, Fredry 6. zdg 95 481

Dom - wille
nowa kupie wpłacie 30 tys. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 497

Kamienicę
najbardziej wspaniałym miejscu Poznania, dochód 18 000 sprzedam 120 000, wpłaty 50 000, reszta amortyzacja, Gruszczyński, Pocztowa 30, zdg 95 559

Kamienicę
centrum, dochód 14 000 sprzedam 90 000, Ratajczak 11, I. prawo, zdg 95 695

7. PIKNADZ

Kto
odstąpi Pożyczkę Narodową 300 do 400 zł za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 415

3 000 zł
na towar do zwiększonego obrotu z wazkowem poszukuje solidne przedsiębiorstwo handlowe. — Zwrot pożyczki 24 grudnia. Dam udział w zysku i gwarancje. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 550

Kto pożyczyc
600 zł 3 miesiące pod zastaw 200 zł procentu. Oferty upraszam Kurjer Poznański zdg 95 568

8. DO WYNAJECIA

Czteropokojowe
komfortowe zwrot odnowienia — wskaza Górna Wilda 96 — 11. zdg 95 411

5 pokojowe
mieszkanie przy Placu Działowym 5, I. słończne, balkon z wszelkimi wygodami zaraz do wynajęcia. Blizsze szczegóły M. Malinowski, Stary Rynek 57, tel. 11-89, zdg 95 370

Dwupokojowe
słoneczne, bardzo ładne. Czynsz miesięczny, Nagórski, Lanowa 15 (przystanek Cegielski), zdg 94 888

Mieszkanie
suterrenowe przy Marcjanie 40 zł miesięcznie, pok zgóry kosztuje 120 zł, nadaje się również na przemysł. Adres wskaza Kurjer Poznański zdg 95 527

Stróżostwo
mieszkanie pierwszeństwo starsi bezdzietni. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 419

Dwupokojowe
kuchnia w ogrodzie, Górczyńska zdg 95 400

Dwa
pokoje łazienka Łazarz, Zgłoszenia Górna Wilda 80, m. 4 telefon 19-67, zdg 95 445

4 pokoje
śródmieście odstąpi od 1. I. 34. Wiadomość Polna 20 — 5, zdg 95 988

Dwupokojowe
Debiec, Wiśna wa 13, zdg 95 470

3
pokoje zaraz. Zgłoszenia Grzeszkowski, Aleja Hetmańska 1 Łazarz, zdg 95 482

2
pokojowe wynajmę zaraz, Chociszewskiego 47 zdg 95 465

Lekarz
poszukuje trzy - czteropokojowego mieszkania najchętniej centrum Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 95 414

Oficer
poszukuje trzypokojowego komfortu od gospodarza oklica Wierzbicice Wilda Oferty Kurjer Poznański zdg 95 471

Od 1. I. 34
2 pokoje odnowione z 1 wejściem i pstr. eleg. dzielnica (ul. Libelta) przy ziemiankiej rodzinie dla wyższego urzędnika lekarza, asystenta (tiki) studentek Zgłoszenia ul. Libelta 3, m. 4, rg 7060

Słoneczny
elektryczność pianino zaraz Wyapińskiego 13 — 6, zdg 95 500

Niekrępujący
Kanałowa 7, mieszkanie 8, dz 2 569

Frontowy
Grobla 9, mieszkanie 5, zdg 95 594

Pokoje
umeblowane, Wodna 11, 2, rg 4 644

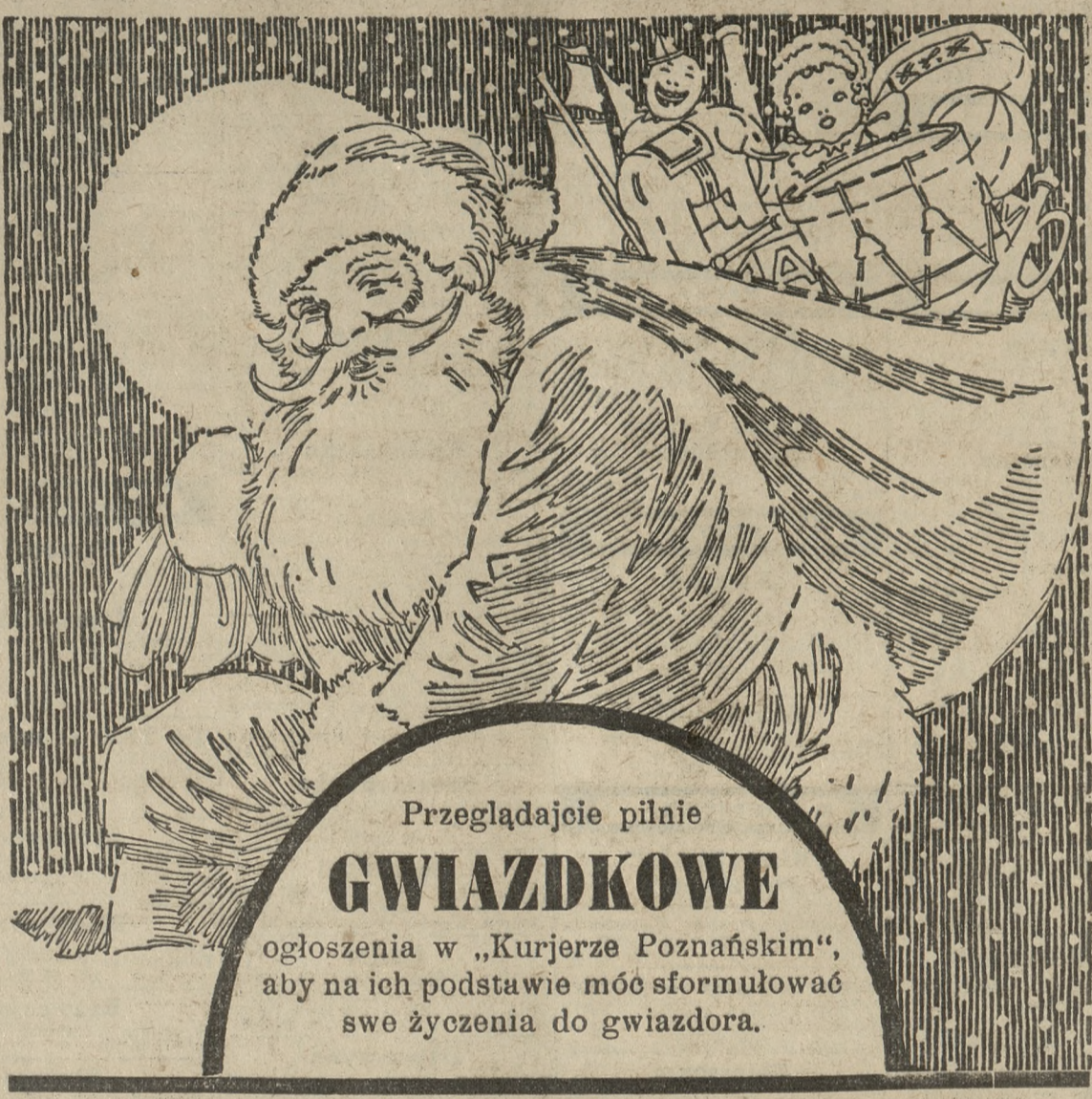
Młyńska
8. — 9. duży frontowy centralnem. zdg 95 698

Pokój
Pocztowa 23, m. 6 zdg 95 688

Kopernika
0. m. 7, światło elektryczne, zdg 95 680

Frontowy
elektryczność Matejki 54 — 11, zdg 95 632

Pokoje
1. 2 osobowe zaraz, Kantak 5, m. 7, zdg 95 629

Przeglądajcie pilnie
GWIAZDKOWE
ogłoszenia w „Kurjerze Poznańskim”,
aby na ich podstawie móc sformułować
swe życzenia do gwiazdora.

12. SZUKA POKOJU

Starsza
pani szuka pokoju nieumeblowanego lub mieszkanka pokoju kuchnia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 95 420

3
studentki pokoju, albo 2 razem 1 stycznia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 95 522

Pokoju
próżnego lub częściowo umeblowanego najchętniej na Jeźwach od 1 stycznia poszukuje urzędnik kawaler. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 95 511

Poszukuje

pokoju niekrępującego Jeżyce. Cena Kurjer Pozn. zdg 95 403

Kupiec

poszukuje od 15 bm dwóch dobrze umeblowanych pokoi bezwzględnie czystych, niekrępujących Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdg 95 467

Stycznia

umeblowanego ciepłego, cichego do 35. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 558

Pokoju

skromnego, parter, front, śródmieście, nadający się dla krawca. Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 95 557

Dwuosobowego

komfortowego, używaniem kuchni i telefonu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 596

Pokoju

niekrępującego ciepłego poszukuje. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 95 669

Pokoju

umeblowanego ciepłego poszukuje Łazarz — Jeżyce Oferty Kurjer Poznański zdg 95 655

13. LOKALE

Skład

przyłącza ubikacja najlepsze położenie. Focha poważnemu reflektantów wydzierżawę gospodarz, Czynsz narząd. Oferty Kurjer Poznański zdg 94 909

Ubikację

parterowa Łazarza na cichą pracę poszukuje zaraz, najchętniej od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 172

Skład

dwa okna wystawne oraz jasne lokale przemysłowo-handlowe od zaraz Wielka 27, drugi dom 2 St. Rynek, Pz 6206-50 2

Wydzierżawie

skład od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdg 94 646

Skład

mieszkaniami w domu nowym od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 486

Pokoju

na pracownię damska centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 491

Ubikację

parterowe Focha blisko dworca na warsztat składnice na przedstawicielstwo do wydzierżawienia Oferty Kurjer Poznański zdg 95 418

Pokój

skuchnia i skład nadające się na skład kolonialny Chociszewskiego 45, zdg 95 418

Skład

do wynajęcia przy ul. Chwaliszewo 56 gospodarz, zdg 95 589

Panna

lat 27 z prowincji, zgrabna bardzo gospodarna posiada 3 tysiące i umeblowanie 3 pokoje wyjdzie zamaż za urzędniczkę państwowego lub kierowniczką szkoły na wsi. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 95 667

14. DZIERŻAWY

Skład

2 okna wystawne, ul. Półwiejska 6, od stycznia 1934 do wynajęcia, zdg 95 244/5

Mieczarnia

parowa w dobrej okolicy zaraz do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 541

Piekarnię

wydzierżawie lub sprzedam, Szlag Leszno Dworcowa 26, ng 7 106

15. LETNISKA I UZDROWISKA

Zakopane - Januszek

Chałubińskiego — pensjonat adwokatek Ryckiej Kuchnia na masle. Pokoje ciepłe, dz 2 566

Rabka

Pensjonat „Helios” komfortowy — otwarty cały rok, Pechocka, telefon 70, ng 6891

Mieszkanie

5 pokojowe Ratajczaka od 1. I. od gospodarza do wynajęcia. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 94 664

Siedmiopokojowe

mieszkanie komfortowe wynajmę. Gospodarz, Matejki 48, dz 2 570

3 pokoje

Wrocławska. Zgłoszenia Kurjer Poznański re 4 649

Maszynę

do pisania mała tanio kupie. — Oferty Kurjer Pozn. ng 4 633

5 pokojowe

I. pstr. wolne, Gospodarz, Długa 3 telefon 23-16, dz 2575

Pięciopokojowe

mieszkanie z komfortem i piętrem od zaraz do wynajęcia. Wielkie Garbary 14 Pluciński, zdg 95 604

Trzypokojowe

komfortowe, czynsz 60, dwupokojowe 30 Łazarz, Informacje Metelski, Podgórna 6 — 6, zdg 95 595

Trzypokojowe

komfort Górczyn, Bosa 19, gospodarz, od 12—16, zdg 95 670

Trzypokojowe

komfortowe dzierżawa 50 Soltysiak, Prusa 18, zdg 95 660

Mieszkania

4 pokojowe, pewny lokator w śródmieściu I. II pstr. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 540

Czteropokojowego

łazienka, pokojem dla służby nie wyżej II pietra Jeżyce lub północna część Łazarza od stycznia 1934 r. wprost od gospodarza poszukuje oficer sztabowy emerytowany Oferty Kurjer Poznański zdg 95 410

Poszukuje

3 lub 2 pokoje próżne z urządzeniem kuchni zaraz, śródmieście lub pobliżu. Piśmienne oferty Stefan Miślicki, Toruń, Rybaki 53, dz 2 567

Szukam

mieszkanie 2 lub 3 pokoje kuchnia, strzeżyciele wykluczeni. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 95 610

11. POKOJE UMEBL.

Ładny

pokój, inteligentnemu małżeństwu lub dwóm osobom wynajmę, Łakowa 9, mieszkanie 10, zdg 95 618

Słoneczny

Matejki 55, m. 5 zdg 95 237

Pokój

utrzymaniem 3 Maja 3a, II pstr. mieszkanie 20, zdg 95 531

Solidnemu

utrzymaniem, Czesława 15, II. prawo, zdg 95 539

Grobła

19. — 8. pokój, zdg 95 538

Dwuosobowy

elektryczność 15, wynajmę. — Posciel pożądana. Strzałowa 7, m. 9, zdg 95 507

Klatki

jedno dwuosobowy, Grunwaldzka 20 b. — 9, zdg 95 487

Pokój

słoneczny 1 lub 2 osobowy niekrępujący od 15 bm, wolny. — Mickiewicza 18, m. 7 zdg 95 436

Elegancki

umeblowany i próżny urzędnikom Matejki 4, m. 9, zdg 95 437

Stroma

26 m 6 zdg 95 440

Niekrępujący

panom Gen. Prądzińskiego 57, m. 5, zdg 95 451

Pokój

ciepły elektryczność — Wielkie Garbary 1, mieszka. 8 zdg 95 394

Dwuosobowy

słoneczny od 15 lub zaraz, Słowackiego 35, mieszkanie 5 wysoki parter, zdg 95 408

Ciepły

słoneczny dwuosobowy pierwszorzędne utrzymanie — bez Kreta 6 mieszkanie 7, zdg 95 409

Pokój

ładny, słoneczny fortepian, elektryczność, dobrem utrzymaniem poważnemu Marszałka Focha 76 m 6, zdg 95 479

Pokoje

elektryczność inteligentnym Plac Nowowiejski 5 III, wejście mieszkanie 30 zdg 95 650

Pokój

mniejszy, biały, elektryczność, 20 zł. Piaskowa 3, m. 17, rg 4 652

Utrzymaniem

bez Zygmunta Augusta 2. — 11, zdg 95 605

Pokój

Strzolecka 5, m. 4 zdg 95 619

Jedno

dwuosobowy pościel pożądana. — Początek Górnej Wildy 17 I lewo, zdg 95 668

Jednocsobowy

młdy, Jasna 12, I lewo, zdg 95 664

Panienkę

na wspólny tanio, Półwiejska 21, m 34, zdg 95 663

Ciepły

Poznańska 59, m. 3, narożnik Jasnej, zdg 95 659

Jasna

1. m. 5 skromny wynajmę, zdg 95 638

Czysty

młdy u samotnej Małeckiego 36, II, zdg 95 657

Młyńska

3 — 10, solidnemu panu z obiadam, zdg 95 648

Dwuosobowy

Skarbowska 15, m. 19, zdg 95 646

Niekrępujący

utrzymaniem Marcina 11 m. 2, zdg 95 644

Centrum

pokój osobne wejście, telefon. — 3 Maja 6, m. 9, zdg 95 717

Ładny

umeblowany pokój do wynajęcia. Tylko dla intelig. pani. Szamarszewska 8, m. 9 zdg 95 716

Doby

150, Wrocławska 13, — 11, zdg 95 715

Dwuosobowy

komfort, Cieszkowskiego 7, m. 11, zdg 95 713

Zygmunta Augusta

10, mieszka. 11, centralnem 15, 12, zdg 95 711

Pokój

Kreta 4, II. prawo, zdg 95 706

Dwuosobowy

czysty, Skryta 10 I, zdg 95 694

Słoneczne

1—2 osobowe ładne od 20 zł. Matejki 45 m. 6, zdg 95 720

Malżeństwo

z dzieckiem poszukuje 2 pokoi od gospodarza lub pokoju umeblowanego Oferty Kurjer Poznański zdg 95 404

2—3

pokoi elektryczność, spokojne — bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański pod zdg 95 462

1—3

pokojowego urzędnik rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 95 488

Malżeństwo

z dzieckiem poszukuje 2 pokoi od gospodarza lub pokoju umeblowanego Oferty Kurjer Poznański zdg 95 404

Elegancki

Mickiewicza 17 — 4, zdg 95 484

Zakopane - Żywańskie

Kto chce być zadowolony z pobytu w Zakopanem - niech zamieszka w „Oldzie”...

Puszczykowo

położony dla pani opalen światłem utrzymaniem lub bez poszukuje...

16. OSOBISTE

Panów

którzy byli świadkami upadku starszego pana na schodach...

TEATRY

Poznań, wtorek, 12. 12.

AULA UNIwersYTETU: Dziś „Wielkie requiem”...

TEATR POLSKI: Dziś - „On i jego sobowtór”...

TEATR WIELKI (Opera): Dziś - Koncert w Auli Uniwersyteckiej...

TEATR NOWY: Dziś - „Szczęście w domu”...

Bydgoszcz, środa, 13. 12.

TEATR Miejski: „Grand Hotel”...

APOLLO METROPOLIS NA ZE KINA PROGRAMY NAJTAŃSZE NAJLEPSZE

nr 5 418/3

KINA

Poznań, wtorek, 12. 12.

APOLLO: „Zdobycy”...

CORSO: „Samotny Orzeł”...

COLOSSEUM: „Zabójstwo o światło”...

METROPOLIS: „Buster narwał piwa”...

ORZEL: - „Jeździec bez trwogi”...

ODEON: „Demon Miłości”...

PROMIEN: „Poskromienie złośnicy”...

RENAISSANCE: „Romeo i Julia”...

ROXY: „Muszę Cię zdobyć”...

SŁONCE: „Szalona noc”...

SPINKS: „Zdobyci Cię muszę”...

TECZA-Lazarz: „Kobiety bez przeszłości”...

TECZA-Wilda: „Jej Eksceleńcja Miłość”...

WILSONA: „Blaski i Cienie Miłości”...

Bydgoszcz, środa, 13. 12.

APOLLO: „Tajemnica sybilina”...

ADRIA: „Rozkoszne kłopoty”...

BAŁTYK: „Sto metrów miłości”...

KRYSTAL: „Noc w raju”...

MARYSIENKA: „Upiór Parry”...

REWJA: „Każdemu wolno kochać”...

SŁONCE: „Spalone mosty”...

„Bigos przedświąteczny”...

Weksel

blanco na 800 zł z podpisami Jan Filipowski...

Obełgę

rzucona na p. Wacława Sadowskiego z Kościana...

Świadków

wypadku starszej pani 5 m. o trzeciej po południu przy ul. Krzywego...

21. ZGUBV

Kto

z Szanownej Publiczności znalazł 1180 zł 10 proc. Proszę łaskawie...

22. ROZMAITE

Aptekę

małomiejska w Włko. blisko wielkiego masta...

Hemoroidy

Czopki hemoroidalne „Varicol” (z kogutkiem)...

Niebywała okazja

pończochy skarpetki damskie meskie...

Pierniki na święta

wypieka się najsmaczniejszej mieszanki...

Marceli Dziennik

Ratajczaka 7 - Wielka 1 kapelusze - krawaty...

Wielka 1 - Ratajczaka 7 krawaty - koszule...

Kapelusze - Krawaty Ratajczaka 7 - Wielka 1...

Marceli Dziennik Ratajczaka 7 - Wielka 1...

Słynna chiromantka przepowiada Grobla 4. m. 2...

Przyjmę dziecko na wychowanie. Oferty Kurjer Poznański...

Odstąpię w wiekiem mieście kresowem...

Suknie tanio szyje Salon M6d Sława - Aleje Marcinkowskiego 15...

23. OZENKI

Dla brata

mego, dyplomowanego inżyniera chemii...

Pan

w średnim wieku, przystojny, dobrze sytuowany...

Adwokat

młody, przystojny, zamężny, szuka kulturalnej przystojnej towarzyski życia...

Kawaler

lat 28, inżynier-mechanik, zamieszkały we Francji...

Początkująca

biuralistka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański...

Małżeństwa

kojarzy umiejętnie solidnie dyskretnie Piotr Mrówka...

Wdowiec

lat 40, z 2 dziećmi, woźny bankowy w posiadzie z mieszkaniami...

Bankowiec

na stałym stanowisku, dobrze sytuowany...

Znajomości

matrymonialne ułatwia solidnie, dyskretnie sferach wyższych...

24. NAUKA

Kursy kroju

szycia robot ręcznych, warunki bardzo korzystne...

Szkoła Tańców Szczyrkówny

Gwarancja wyuczenia. Wrocławska 14...

25. MUZYKA

Kwartet

koncertowo - danczowy, dobrze zarabia, z nowoczesnymi instrumentami...

Saksofonista

(alt), skrzynek, flak wolne. Oferty Pat. Grudnia 23...

26. ROZRYWKA

Kino „Sfinks”

Jan Kienura w najciekawszym filmie „Zdobycie musze”...

Kino Wilsona - Lazarz

„Blaski i cienie miłości” Silvia Sidney, Fredre March...

Colosseum

św. Marcin 65 Wielka dech zapierająca sensacja... „Zabójstwo o światło”...

27. SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej centdrohnych.

Malarz

pokojuowy z długoletnią praktyką, inwalida wojenny poszukuje pracy...

Stangret - kawalerzysta dobry pielegniarz...

Panienska

z dobrej rodziny szuka posady do dzieci za małym wynagrodzeniem...

Inteligentny rolnik

lat 32, bardzo pracowity uczeiw energiczny...

Ogrodnik

żonaty, bezdzietny kilkoletnia praktyka...

Urzednik

wzgl. pisarz, gospodarczy lat 25, szkoła rolnicza...

Biegła maszynistka

inteligentna, młoda, przyjmie posade stala lub godzinowa...

Poczatkujaca

biuralistka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański...

Inteligentna

panna 26, sympatyczna, nawskroś uczeiw dokladna znajomością...

100

dam za wyrobione posady inkasenta woźnego...

1000 kaucji

stawie za posade w przedsiębiorstwie handlowem...

Kowal - szofer

poszukuje posady jako kawaler od zaraz lub później...

Fryzjerski

pomocnik celem douczenia odulacji poszukuje posady...

Przyjmę

posade pom handlowego br. kolonialnej wzdlenie woźnego...

Poslugaczka

szuka pracy Oferty Kurjer Poznański...

Služaca

do wszystkiego z gotowaniem, uczeiw pracowita szuka pracy...

Szofer

sluzacy obeznany centralnem orzeiwaniem...

Stenotypistka

stenografia polska szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański...

Gospodyn

kucharka w średnim wieku, szuka posady samodzielnie...

Szofer

monter 10-letnia praktyka, ostatnio 4 1/2 w posiadzie...

Dziewczyna

poszukuje posady z coskolwiek gotowaniem...

Poszukuje

posady gospodyn do samotnej osoby lub samotnego pana...

Kowal

maszynista-szofer, kawaler, obeznany maszynami parowymi...

Maszynistka

młodsza szuka posady za małym wynagrodzeniem...

Sierota

poszukuje posady z praniem lub bez. Oferty Kurjer Poznański...

Radioaparaty

wszystkich marek przerabiam i naprawiam fachowo...

Ekspedjentka

kaucja, poszukuje posady do cukierki lub restauracji...

Szukam

posady jako woźny inkasent za zlozeniem kaucji 300 zł...

Mistrz ceglarski

z chlubnymi świadectwami na życzenie, gwarancja poszukuje posady...

Krawczyni

dobra, tania, szuka posady w domu. Oferty Kurjer Poznański...

Poszukuje

poslugi za stancie. Oferty Kurjer Poznański...

Pielegniarka

egzaminowana z dluzsza praktyka poszukuje posady...

Leśnik

lat 34, 16 lat praktyki, obzajmiony we wszelkich gatunkach leśnictwa...

Poszukuje

posady dobrem gotowaniem, do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański...

Nauczycielka

wychowawczyni doskonale polaczona, przyjmie posade do dzieci...

Rzadca

gospodarczy 16 lat praktyki, kawaler, z dobrem poleceniem...

Dziewczyna

nawskroś uczeiw dobre świadectwa i coskolwiek gotowaniem...

Panna

uczeiw pracowita szuka posady ze zyciem lub bez...

Nauczyciel

dobry metodyk 6 lat praktyki, przyjmie posade nauczyciela...

Krawcowa

kusnierka w domu 2 - dziennie szuka pracy Oferty Kurjer Poznański...

28. WOLNEMIEJSKA

Pomocnik

fryzjerski Młyńska 3. zdg 95 204

Samodzielny

fotograf sila perwszoradna potrzebny zaraz Oferty z własna fotografija...

Do 1000 zł miesięcznie zapewniam energicznym osobom. Informacji udziela T-wo Bankowe...

Stróżstwo

mieszkaniec perwszorzadnego starsze bezdzietne małżeństwo...

Dziewczyna

z gotowaniem od 15 potrzebna. Wesolowski Kwiatowa 8...

Krawcowa

na suknie potrzebna. Górna Wilda 47. m. 5. zdg 95 603

Služaca

przychodnia do poludnia z gotowaniem od zaraz potrzebna...

Fryzjerka

i pomocnik potrzebni. Szwajcarska 12a. Łakomy. zdg 95 622

Przyjmę

z dobrej rodziny 2 uczeiw i uczenice. Wacław Czerniewski, Grodzki...

Gorsety, pasy, biustonosze S. Kaczmarek ul. 27 Grudnia 20.

Uczciwa

dziewczyna z posciela do prac domowych potrzebna...

Uczeń

z ukończoną szkoła handlowa od zaraz. Zgłoszenia z życiorysem...

Kucharka restauracyjna z dobrimi świadectwami, referencjami...

Uczeń

potrzebny tylko z prowincji - Górna Wilda 84 piekarnia...

Fryzjerka

dz/elna na stale potrzebna 50% lub pensja. Kościelna 28. zdg 95 710

Chłopca

do poslyek przyjmie Celanowski, Strzelecka 12 zdg 95 579

Biurowego

ukończona szkoła przyjmie na praktyke (narazie bezpłatna)...

Fryzjerka

potrzebna Wierzbicze 33. zdg 95 672

Fryzjerka

na stale potrzebna Marsz. Foch 123 zdg 95 647

Chłopiec

do poslyek z rowerem potrzebny Radio Ładownia św. Marcin 15...

Služaca

do prac domowych potrzebna - Mickiewicza 13 - 5. zdg 95 637

Potrzebna

sluzaca do duzego domu. Pogotowa 31a. - 8. 4-6 zdg 95 712

Maszynistkę

biurowa własna maszyna zaangażujemy. Oferty Kurjer Poznański...

Humor zagraniczny

Złośliwy. Krytyk: - Wrażenie wody jest wprost zachwycające! Malarz: - Jeśli się pan o krok cofnie, będzie jeszcze potężniejsze...

(Rire - Paryż). S. F.

Przedpłata

na miesiąc grudzień 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50...

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalna codzienna część numeru z reklamami...

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr...

Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedziele, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72...